

WEST-VLAANDEREN WERKT

dossier:

40 jaar WER - GOM - West-Vlaanderen - WES

en 30 jaar intercommunales

WES

4.1994 • 36e Jaargang • Tweemaandelijks uitgave • Verschijnt niet in juli en augustus

BELGIE, TELEGATEWAY VAN EUROPA

NETWERKEN BOUWEN IS ONS VAK!

Commerciële Dienst Brugge
Rijselstraat 1
8200 BRUGGE-2 ST.-MICHIELS

Tel.: (050) 40.04.25
Fax: (050) 39.37.99

BELGACOM

Commerciële Dienst Kortrijk
Wolvenstraat 23
8500 KORTRIJK

Tel.: (056) 24.85.88
Fax: (056) 20.04.27

West-Vlaanderen Werkt

Tweemaandelijks uitgave
Verschijnt niet in juli en augustus

4.1994

Nummer 162 - 36e Jaargang

Westvlaams

Ekonomisch

Studiebureau vzw

Baron Ruzettelaan 33

8310 Brugge-Assebroek

Telefoon: 050/35.84.42

Telefax: 050/36.31.86

Postrekening: 000-0125243-16

BTW: 408.382.668

Abonnement 1994:

450 fr. (BTW en port
inbegrepen)

Postrekening:

000-0125243-16

WES, Baron Ruzettelaan 33,

8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out

Johan Mahieu, Brugge

Drukkerij

Groeninghe, Kortrijk

Foto Kaft

H. Maertens, Brugge

174
Ten Geleide
40 jaar actief provinciaal ontwikkelingswerk

176
N. Vanhove
Veertig jaar WER - GOM-West-Vlaanderen - WES

186
J. Theys
Schets van de economische ontwikkeling in West-Vlaanderen
sinds de jaren vijftig

193
D. Sanders
Dertig jaar intercommunales

209
Tabel: Fiskale statistiek van de inkomens, 1963-1992

211
Kort genoteerd

215
Spektrum
Aiest / EMO / Produktinnovatie voor verouderende bevolking /
TMO / Maersk / Flanders Container Terminal / Zeesluis voor
Oostendse haven / Tradelink / Biotechnologie / Nieuwe
oproepnummers / Trafiekcijfers Zeebrugge / Desimpel /
Evaluatie toeristisch seizoen / Winstcijfers Barco / LAR / Bekaert /
NMBS-parking / Provincie W.-Vl.-millieudossiers /
Europarteneriat 1994 / Luchtvaarttechniek / Cruiseseizoen /
Kust als nevenvakantiebesteding / Barco technologie /
Interreg 2 Euregio Scheldemond / Interreg / Volcontainerschip
Zeebrugge / Imog / FAB / Training Management

218
TIV

229
Agenda

231
Nieuwe produkten

233
Op de leestafel

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid
van de auteur

Beschermkomitee

Baron P. van Outryve
d'Ydewalle,

Ere-gouverneur,

Ere-voorzitter WES

De heren H. Smisaert (†),

P. Monballyu (†) en

H. De fauw (†),

Ere-voorzitters

Raad van Beheer WES

Prof. Dr. O. Vanneste,

Gouverneur,

Voorzitter WES

De heren G. Defreyne,

J. Durnez, G. Naeyaert,

F. Peuteman,

Mevrouw M.C. Van der

Stichele-De Jaegere,

de heer W. Vens

Leden van de

Bestendige Deputatie

Redaktiekomitee

De heren L. Bockstaele,

A. Calus, P. Claerhout

G. Declercq,

P. Delafontaine,

P. Kerckaert,

P. Meurrens, J. Pattyn,

J. Theys,

P. Van den Avenne,

N. Vanhove

Redaktiesekretaris

B. De Proost

Redaktiesekretariaat en

publiciteitsvoorwaarden

WES, Baron Ruzettelaan 33,

8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever

N. Vanhove,

Krakkestraat 3,

8200 St.-Adries (Brugge)

40 jaar actief provinciaal ontwikkelingswerk

In één van de bijdragen van dit speciaal nummer wordt een beeld opgehangen van de economische veranderingen in de provincie West-Vlaanderen in de naoorlogse periode. Deze – gelukkig gunstige – ontwikkeling is aan meerdere factoren toe te schrijven. Eén van deze factoren is ongetwijfeld de ondersteuning door de Provincie West-Vlaanderen van een aantal katalysatoren. Deze hebben aan de economie van deze provincie een andere gedaante gegeven.

Deze katalysatoren liggen op uiteenlopende terreinen. Op het vlak van de landbouw werd het Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw te Beitem opgericht. De rekonversie naar de tuinbouw ware niet mogelijk geweest zonder de research en de stimulerende rol van dit centrum. Een tweede katalysator vormen de Vormingsinstituten. West-Vlaanderen beschikte reeds voor de tweede wereldoorlog over een uitgebreid net van uitstekend vakonderwijs; voor de professionele opleiding van ambachtsslieden en handelaars werd in 1960 een instituut opgericht onder de naam 'Vormingsinstituut voor KMO West-Vlaanderen'. De resultaten zijn gekend. Doch ook de vervolmaking binnen de KMO's was een basisfunctie van de vormingsinstituten. Hier werd de potentiële KMO-troef omgebouwd tot een reële troef. De toeristische sektor werd ondersteund door de uitbouw van Westtoerisme. Deze provinciale toeristische federatie heeft zich opgeworpen tot de leidende toeristische instelling in ons land. Haar rol gaat veel verder dan het louter promotionele. Inspiratie en coördinatie waren twee belangrijke eigenschappen van deze instelling tijdens de jongste twee decennia.

Met betrekking tot de algemene economische uitbouw van West-Vlaanderen werd een specifieke katalysator in het leven geroepen door de provinciale overheid. In 1954 werd met de steun van de toenmalige Gouverneur P. van Outryve d'Ydewalle en de actieve inzet van de Bestendige Deputatie en een aantal jonge economen van de KU-Leuven, de Westvlaamse Economische Raad (WER) en het Westvlaams Economisch Studie bureau (WES) opgericht. De WER-WES was de voorloper van wat nu de GOM-WES wordt genoemd.

De WER-WES, later GOM-WES in 1977, heeft zich steeds vijf taken centraal gesteld: research, conceptie en strategie van regionale ontwikkeling, ontwikkelingspromotie, coördinatie en uitvoering. De uitvoering op het terrein heeft later zijn juridisch kader gevonden in de interkommunales voor streekontwikkeling.

Zelf heb ik de volledige ontwikkelingsgeschiedenis van de WER-GOM-WES en de Westvlaamse interkommunales meegemaakt en dit in meerdere functies. Laat me toe in dit 'Ten Geleide' te wijzen op enkele punten van streekontwikkeling en dit gesteund op een bijna halve eeuw ervaring.

In de eerste plaats moet de vitale rol worden onderstreept van de provinciale overheid in het totstandkomen van de streekontwikkeling en de blijvende ondersteunende rol van deze provinciale overheid. De blijvende ondersteuning heeft geleid tot een provinciale verankering.

In de tweede plaats is streekontwikkeling slechts mogelijk door een goede situatie-analyse. In één van de bijdragen van dit nummer wordt dit duidelijk aangetoond. Een streek moet zijn sterktes, zwaktes, opportuniteiten en bedreigingen kennen. Deze goede situatiekennis kan het best vanuit de streek worden opgebouwd.

Ten derde wil ik benadrukken dat een goede streekontwikkeling een sterke motivering behelst van beleidsmensen en specialisten die erbij betrokken zijn.

Een streek moet door een beheerder, direktielid of medewerker worden beschouwd als zijn onderneming met zijn eigen doelstellingen, strategieën en hefbomen.

Een vierde bedenking heeft betrekking op de noodzakelijke kritische massa. Met andere woorden, men kan niet aan efficiënte economische streekontwikkeling doen indien men niet beschikt over een minimale grootte van het werkveld. In Vlaanderen kunnen de provincies als de geschikte werkbasis worden beschouwd omdat de provinciale gebiedsomschrijving er inzake bevolking, tewerkstelling, aantal ondernemingen en afstanden beantwoordt aan de criteria van een operationeel werkingsgebied voor een dagelijkse regionaal-economische activiteit. Vele activiteiten van streekontwikkeling naar de ondernemingen toe zijn ondenkbaar op een schaal kleiner dan een provincie. Dit geldt trouwens voor de meeste aspecten van streekontwikkeling. Hierbij mag men ook niet uit het oog verliezen dat een succesvolle streekontwikkeling in de eerste plaats afhankelijk is van een team van mensen. Dit team telt personen die tot verschillende specialiteiten en disciplines behoren.

Ten vijfde, streekontwikkeling behelst ook nauwe contacten met de subgewesten en de uiteenlopende geledingen van onze maatschappij. Een ontwikkeling van een subgewest of van een streek moet worden gedragen door de bevolking, de ondernemingen en de organisaties. Dit werd veertig jaar geleden van meetafaan ingebouwd in de Algemene Vergadering en de Raad van Beheer van de WER. Provinciale overheid, gemeenten, werknemers- en werkgeversorganisaties waren er samen verenigd. Voor het eerst werden in een vereniging leden van organisaties opgenomen die aanleunden bij de oppositie op het politieke vlak. Het was een prefiguratie van de beheerssamenstelling van vele semi-publieke instellingen die werden opgericht vanaf de jaren zestig. Hierdoor verkrijgen de instellingen voor streekontwikkeling de nodige legitimiteit.

West-Vlaanderen mag zich verheugen in de uitbouw van een sterk instrumentarium, dat wordt gedragen door de provincie en lokale overheden, door ondernemingen en sociale organisaties van werknemers en werkgevers. In het kader van de gewestvorming van ons land blijven deze instellingen en hun functie meer dan ooit noodzakelijk. In ons land zijn er niet meer beleids-trappen dan voorheen. Er is een overdracht geschied van Brussel-federaal naar Brussel-Vlaamse Gemeenschap. De afstand naar de basis is dezelfde gebleven. In onze snel evoluerende maatschappij zijn het WES, de GOM en de interkommunales de instellingen die soepel en snel kunnen inspelen op de noden die zich stellen en de opportuniteiten die zich voordoen binnen het werkgebied.

Het uiteindelijke doel is de bevordering van de werkgelegenheid en de welvaart van de Westvlamingen. Ik durf de hoop uitdrukken dat het Westvlaams instrumentarium voor streekontwikkeling in de toekomst dezelfde geest en bezieling zal blijven bewaren als deze die in de jongste veertig jaar aan de dag werd gelegd. Op deze wijze kan West-Vlaanderen zijn verworven positie behouden.

*Prof. Dr. O. Vanneste
Gouverneur van West-Vlaanderen*

VEERTIG JAAR WER - GOM - WEST-VLAANDEREN - WES

Prof. Dr. N. VANHOVE
Direkteur-Generaal GOM - West-Vlaanderen

Oorsprong Westvlaamse
Economische Raad (WER) en
Westvlaams Economisch
Studiebureau (WES)

Bij het begin van de jaren vijftig telde West-Vlaanderen een bijzonder hoge werkloosheid. In vele gemeenten van de toenmalige werkloosheidszak van West-Vlaanderen was een derde van de gezinshoofden zonder werk. Eind 1949 was ongeveer een zesde van de Belgische werkloosheid in West-Vlaanderen te situeren. West-Vlaanderen had trouwens de hoogste werkloosheid van alle Belgische provincies. Daarenboven telde West-Vlaanderen meer dan 40.000 grensarbeiders, het aantal seizoenarbeiders beliep 12.000 personen en de asociale pendel was bijzonder groot. Negatief was ook het uitwijkingoverschot van 2.000 tot 4.000 personen per jaar. Dit emigratiesaldo richtte zich vooral op de jongeren, de meest geschoolde en dynamische krachten. Het pessimisme overheerste. Deze situatie bekommerde niet enkel de provinciale overheid en de sociaal-economische kringen doch ook enkele Westvlaamse universiteiten die economie studeerden aan de KU-Leuven.

Er werden twee initiatieven genomen om het hoofd te bieden aan deze ongunstige sociaal-economische situatie. Zij evolueerden naast elkaar - elk op hun specifieke manier - om uit te monden in wat later de Westvlaamse Economische Raad en het Westvlaams Economisch Studiebureau zou worden.

Het eerste initiatief kwam van de provincie en was gericht op onmiddellijke actie. Eind 1948 stelde de toenmalige deputé bevoegd voor economische aangelegenheden, de heer H. Smislaert, in de Bestendige Deputatie voor om een commissie op te richten

Gedurende de eerste jaren van de werking van de WER-WES ontwikkelde zich de filosofie van het regionaal ontwikkelingswerk. Aldus werd het duidelijk dat vijf fazen in het ontwikkelingswerk kunnen worden onderscheiden met name research, conceptie en strategie, promotie, coördinatie en de uitvoering op het terrein.

tot bestrijding van de werkloosheid en de uitbreiding van de nijverheid. Dit initiatief werd sterk gesteund door de toenmalige Gouverneur P. Van Outryve d'Ydewalle. Deze laatste was bijzonder bekommerd om de sociaal-economische situatie in de provincie en had in zijn rede tot de Provincieraad op 1 oktober 1951 het gebrek aan werkgelegenheid onderstreept.

Het idee zelf werd gelanceerd te Roeselare door de heer Leon Bekaert, West-Vlaanderens grootste industrieel, die door zijn verziendheid en uitzonderlijke begaafdheid als 'captain of industry' de achting genoot tot ver buiten onze landsgrenzen.

Het comité dat later werd uitgebreid en 'Provinciale Kommissie tot Bevordering van het Bedrijfsleven in West-Vlaanderen' werd genoemd, ontving eveneens de eensgezinde steun van de gehele provinciale raad.

Het tweede initiatief kwam uit een totaal andere en zeker onverwachte hoek. Een beperkte groep studenten in de economie aan de KU-Leuven richtten de Westvlaamse Economische Studiekring op. Deze bestond uit de heren G. Declercq, E. Dejonghe, J. Pêtre, J. Vandewalle en O. Vanneste.

Deze jonge economen in wording waren van huize uit betrokken bij het industrieel leven en/of gekonfronteerd met de grote nood welke uit de hoge werkloosheid, lange afstandspendel en seizoenarbeid voortspuit. Zij namen zich voor om gezamenlijk statistische informatie over West-Vlaanderen te

verzamen en te verspreiden en de sociaal-economische problematiek uit te diepen. De man die hen warm had gemaakt voor dit soort werkelijkheidsonderzoek was Prof. Dr. Karel Pinxten, mede-basislegger voor het regionaal-economisch denken in België.

De Westvlaamse Economische Studiekring kreeg gehoor bij de provinciale overheid. In het voorjaar van 1951 werd een delegatie van de Westvlaamse Economische Studiekring ontvangen door de heer Gouverneur. Deze laatste moedigde de groep aan en drong erop aan dat de kring of één van zijn leden zou deelnemen aan de eerste provinciale wedstrijd voor economische monografieën, die de economische toestand van West-Vlaanderen en de te nemen maatregelen om de werkloosheid op te sloppen, als onderwerp had.

De studie, die G. Declercq en O. Vanneste aanvatten, kwam echter niet tijdig klaar voor de deelname aan de provinciale wedstrijd. In juli 1954 kwam echter het boekwerk van G. Declercq en O. Vanneste van de pers onder de titel 'Structurele werkloosheid in West-Vlaanderen. Deel I : Theorie van de structurele werkloosheid (130 bladzijden); Deel II : Structurele werkloosheid in West-Vlaanderen (278 bladzijden). Deze studie kreeg zijn vaste vorm in een Kongo-museum van de Paters Scheutisten te Leuven. Deze tweedelige studie kende een groot succes en reeds in 1967 kwam er een tweede druk. Een kwart eeuw later stelde G. Declercq naar aanleiding van de be-

noeming van O. Vanneste tot Gouverneur, dat dit boek het ontstekingsmechanisme beschreef voor de regionale ontwikkeling van onze provincie. Ook het theoretisch concept vond grote weerklank; Prof. dr. J. van Waterschoot schreef in zijn boek 'De olifant en de blinden - werkelijkheid en waarneming' (1985) het volgende: 'Een eresaluut dient hier gebracht aan de twee toen zeer jonge Westvlaamse economen, Guido Declercq en O. Vanneste, studenten van Prof. K. Pinxten, die in 1954 met een omvangrijke regionaal-ekonomische studie 'Structurele werkloosheid in West-Vlaanderen' onze literatuur terzake met één slag op internationaal peil wisten te brengen en achteraf beiden actief werden betrokken bij het succesvol verwezenlijken van de conclusies van hun onderzoek'.

Het is door weinigen geweten dat de Westvlaamse Ekonomische Studiekring in de eerste plaats streefde naar de oprichting van een Westvlaams Ekonomisch Studiebureau. De Westvlaamse Ekonomische Studiekring overhandigde in november 1952 aan de Gouverneur een rapport, ertoe strekkende de oprichting van een Westvlaams Ekonomisch Studiebureau (WES) te bepleiten. Na studie van een methodiek en een taktiek die moesten leiden tot een snellere oplossing van de ekonomische problemen

van West-Vlaanderen, kwam de Westvlaamse Ekonomische Studiekring tot de bevinding dat naast het studiebureau, ook een ontwikkelingsorganisme moest worden opgericht waarin iedereen met gezag op het ekonomisch vlak zich moest thuisvoelen, en helpen om gezamenlijk de ekonomische heropstanding van West-Vlaanderen aan te pakken. Zo kwam dan de idee van de Westvlaamse Ekonomische Raad tot stand naar het voorbeeld van de 'development councils' in Groot-Brittannië en de 'Ekonomische Technologische Instituten' in Nederland. Het is onbetwistbaar dat de analyse van de ekonomische toestand in West-Vlaanderen en de geschetste beleidslijnen en aangegeven oplossingen in het bovenvermeld werk 'Strukturele werkloosheid in West-Vlaanderen' de kansen tot de oprichting van een Westvlaams Ekonomische Raad fel hebben doen toenemen. Eind 1953 kwam het eigenlijk voorlopig aktiekomitee tot oprichting van de Westvlaamse Ekonomische Raad (WER) tot stand; het bestond uit de heren G. Declercq, J. Moorkens, J. Petre, J. Vandewalle en O. Vanneste, in de eindfase aangevuld door A. Dekeyzer en F. Vandamme. Dit voorlopig aktiekomitee tot oprichting van de WER genoot van meetaf aan de sympathie van Baron P. van Outryve d'Ydewalle, Gouverneur en van de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen. In

juli 1954 had de eerste voorbereidende vergadering plaats tot de oprichting van de WER. Wij willen even de zes besluiten van de vergadering in herinnering brengen.

1. De vergadering is van mening dat de oprichting van een Westvlaamse Ekonomische Raad, gezien de zorgwekkende toestand waarin het ekonomisch leven van de provincie verkeert, aan een reële en dringende noodzakelijkheid beantwoordt.

2. Zij oordeelt dat een dergelijke Raad een autonoom bestaan moet hebben, en een organisatie die er op gericht is zowel het studiewerk als de noodzakelijke aktie op een permanente wijze te verzekeren.

3. Zij oordeelt dat de financiering van de Raad, aangezien het een zaak van algemeen belang betreft, zou moeten worden verzekerd door een ruime bijdrage van de openbare overheid, en door vrijwillige bijdragen van de private sektor.

4. Zij wenst dat het voorzitterschap van de Raad aan Z. Exc. de Gouverneur van de provincie zou worden aangeboden.

5. Zij drukt de hoop uit dat de Bestendige Deputatie, nu zij het vraagstuk van de medewerking en steun aan een Westvlaamse Ekonomische Raad heeft ter hand genomen, spoedig een gunstige beslissing moge treffen.

Eerste burelen WER-WES op Muntplaats 5 te Brugge

In 1957 verhuisde de WER naar de Dijver, aanvankelijk in nummer 9 en in 1961 naar nummer 7.

6. Tenslotte hebben de aanwezigen aan het voorlopig Aktiekomitee gevraagd zijn aktie onverpoosd te willen voortzetten, en opdracht gegeven om, met het oog op de definitieve totstandkoming van de Economische Raad een ontwerp van statuten voor te bereiden.'

De officiële stichtingsvergadering van de WER had plaats te Brugge op 27 november 1954. Bij de samenstelling van de Raad werd rekening gehouden met diverse groepsbelangen en de verschillende regio's in de provincie. De stichters van de WER waren dit evenwel ten individuelen titel. Ridder P. van Outryve d'Ydewalle was voorzitter van de Algemene Vergadering en de heer H. Smisjaert werd voorzitter van de Raad van Beheer. In wezen was het de oprichting van de WER-WES. In een artikel voor de ERV Mededelingen van juni 1955 schrijft G. Declercq 'Men kan zeggen dat de Raad is gegroeid uit het provinciaal komitee, terwijl het Studiebureau de verwezenlijking is van de opvattingen van de Westvlaamse Economische Studiekring'. De toenmalige Eerste Minister A. Van Acker was de

eerste gastspreker op de daaropvolgende voorlichtingsvergadering. De heer G. Declercq werd als eerste directeur aangesteld. Begin 1957 werd hij opgevolgd door de heer O. Vanneste, thans Gouverneur van West-Vlaanderen.

Het is bij de oprichting van de WER-WES niet altijd van een leien dakje gelopen. Om de tijdsgeest te schetsen werden er vragen gesteld zoals 'Zal door dit WES geen werk worden geleverd dat de Economische Raad voor Vlaanderen zich voorneemt te ondernemen?' en 'Maken het Nationaal Instituut voor de Statistiek en de studiediensten van de Ministeries het bestaan van een WES niet overbodig?'. Tevens werd in het begin van de jaren vijftig de oprichting van een WES beschouwd als een stap in de richting van dirigisme. Deze enkele punten, terug te vinden in de annalen van de Westvlaamse Economische Studiekring, zijn een illustratie van de tijdsgeest.

Aanvankelijk was het WES een onderdeel van de WER. Op initiatief van de WER werd eind 1959 beslist het WES als autonome instelling op te richten. De opsplitsing had vooral tot

doel het WES als studie-organ meer opdracht-ontvankelijk te maken en de onafhankelijkheid van de research-functie te waarborgen, zowel in zijn analyse- als besluitvorming.

Volgens haar statuten heeft de vereniging tot doel: 'De studie van en de informatie over alle verschijnselen in verband met het economische, het sociaal-economische en sociaal-geografische leven van de provincie West-Vlaanderen in breed verband en in de ruimste betekenis. De vereniging stelt zich tevens tot doel de resultaten van deze studies te publiceren'.

'De studies en publikaties van het Westvlaams Economisch Studiebureau worden ondernomen op eigen initiatief, op verzoek van de Westvlaamse Economische Raad of op verzoek van openbare besturen, private personen, vennootschappen of instellingen'. 'De vereniging kan (sinds de statutenwijziging van 30 maart 1974) eveneens opdrachten aanvaarden buiten West-Vlaanderen'.

De eerste burelen van de WER-WES waren op een bescheiden ruimte op Muntplaats 5 te Brugge. In 1957 verhuisde de WER naar de Dijver.

Aanvankelijk in nummer 9 en later in 1961 naar nummer 7, het gekende herenhuis met Venetiaans glas waar thans het hotel De Tuilerien is gevestigd. Tien jaar later nam de WER-WES zijn intrek in eigen gebouwen op de Baron Ruzettelaan.

De eerste werkingsjaren van de WER-WES waren moeilijke jaren. De beschikbare mankracht was beperkt en de financiële middelen bescheiden. De jonge ekonomen waren er zich van bewust dat de aanloopperiode tot resultaten lang en zwaar zou zijn. West-Vlaanderen moest industrie-minded worden gemaakt, er was slechts één industrieterrein beschikbaar, binnen- en buitenlandse ondernemingen moesten gewezen worden op de ruime en goed geschoolde arbeidsreserve. Het jaar 1961 was de eerste beloning van jaren hard werken. Siemens besliste tot een vestiging te Oostkamp en MBLE (nu Philips) tot een nederzetting te Roeselare. Het ontwikkelingswerk vertaalde zich ook in betere cijfers inzake werkgelegenheid en werkloosheid. Grafiek 1 geeft een overzicht van het aandeel van West-Vlaanderen in de Belgische werkloosheid - volledig werklozen - gedurende de periode 1949-1993. Voor de periode 1949-1960 zijn de data gebaseerd op daggemiddelden; voor de periode vanaf 1961 op maandgemiddelden. De werkloosheidscijfers na 1985 houden verder rekening met de

ouderen. Ook geleidelijk werden grens- en seizoenarbeid en de mijnarbeid in de plaatselijke werkgelegenheid opgenomen.

De vijf fazen van het ontwikkelingswerk

Gedurende de eerste jaren van de werking van de WER-WES ontwikkelde zich eveneens een filosofie van het regionaal ontwikkelingswerk. Aldus werd het duidelijk dat vijf fazen in het ontwikkelingswerk kunnen worden onderscheiden met name (a) research, (b) conceptie en strategie, (c) promotie, (d) coördinatie en (e) de uitvoering op het terrein.

De grondleggers van het WES waren de jonge ekonomen van de West-vlaamse Economische Studiekring. Zij legden de nadruk op het wetenschappelijk en onafhankelijk karakter van het onderzoek. Het *researchwerk* ten aanzien van een regio moet in de eerste plaats de sterkten en de zwakten, de opportuniteiten en de bedreigingen van een regio releveren. Een streek kan bij een promotie enkel uitpakken met de sterke punten, met andere woorden de troeven, waarbij een concurrentieel voordeel kan worden behaald. De kennis van de zwakke punten is eveneens bijzonder nuttig met het oog op eventuele verbetering. Het juist inschatten van opportuniteiten en bedreigingen

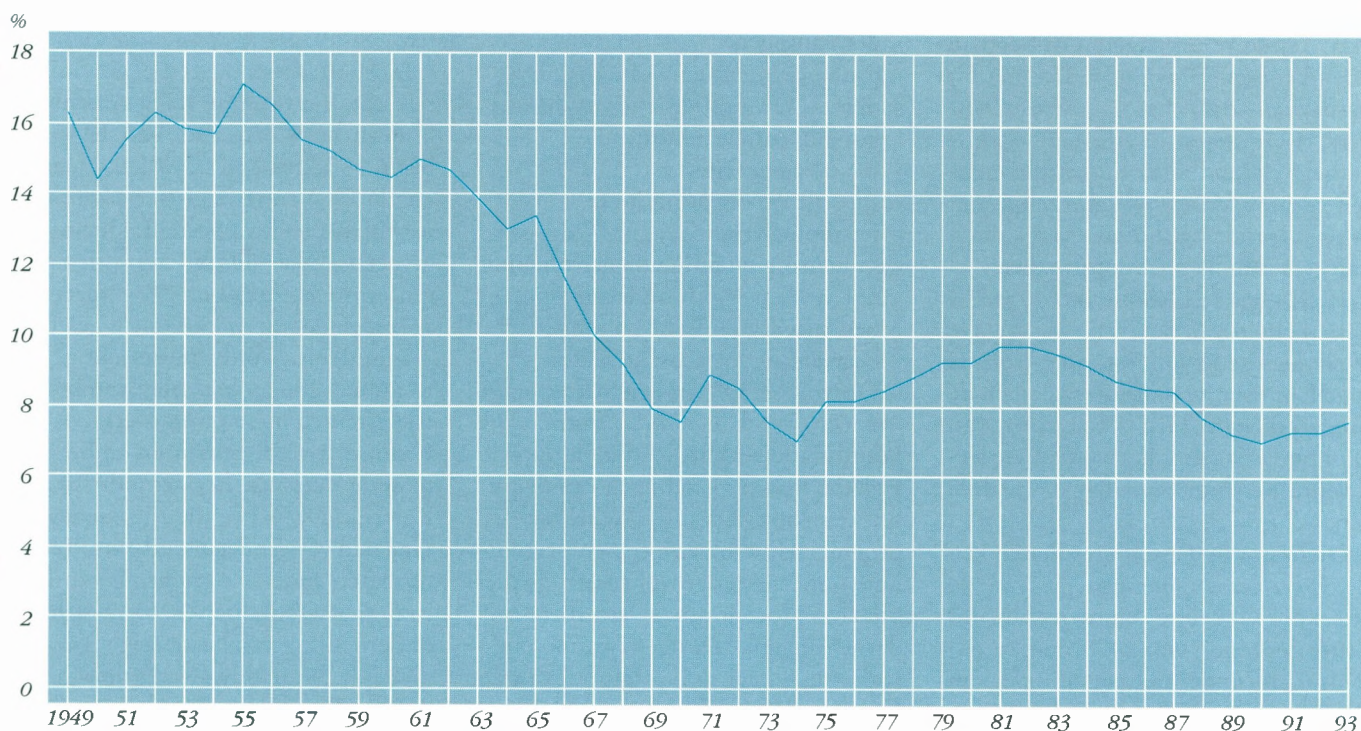
kunnen aanleiding geven tot belangrijke beleidsbeslissingen.

In deze periode van 40 jaar werden een groot aantal studies uitgevoerd. Enkele van deze studies lagen aan de basis van belangrijke beslissingen die mede het uitzicht van de provincie hebben veranderd. Hierbij volgen enkele voorbeelden :

- *West-Vlaanderen, zee-provincie. Recente ontwikkeling van het vervoer van petroleum, de scheepsbouw, de scheepsherstellingen en hun betekenis voor West-Vlaanderen, 1957* en de talrijke studies en nota's voor de regering en de Commissie Verschaeve voor de uitbouw van Zeebrugge.
- *Het richtplan voor de ruimtelijke ordening en ontwikkeling van de West-vlaamse gewesten, 1968.*
- *Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973.*
- *De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975.*
- *Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976.*
- *De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering - Symarindus, 1977.*
- *Het concept van de bedrijventra, 1982.*
- *Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende, 1988.*
- *De drie ontwikkelingsplannen ten voordele van de Westhoek.*

Grafiek 1

Aandeel van de volledig werklozen van West-Vlaanderen in het Rijk, 1949-93

- Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid voor West-Vlaanderen, 1988.
- West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling, 1990.

Deze en andere studies gaven aanleiding tot vele publikaties. Drie reeksen kunnen hierbij worden onderscheiden:

- (a) de reeks WES-boeken met 31 publikaties;
- (b) de reeks facetten van West-Vlaanderen met 39 edities;
- (c) de reeks rapporten toeristisch-economisch onderzoek met 131 studies.

Door de jaren heen is het WES uitgegroeid tot een belangrijk economisch documentatie-centrum. De bibliotheek telt 12.800 boeken en 225 tijdschriften. Het cijfermateriaal inzake sociaal-economisch kengetallen is opgeslagen in een gedetailleerde databank.

Het WES treedt niet enkel naar buiten met boeken, facetten en rapporten doch sinds 1959 ook met het tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'. Hierin worden tweemaandelijks door eigen medewerkers of externen bijdragen verzorgd over het sociaal-economisch gebeuren in de provincie of over topics die West-Vlaanderen aanbelangen. In de rubriek 'Tot U spreekt.....' stelde de toenmalige gouverneur P. van Outryve d'Ydewalle in het eerste nummer in 1959 'Wie het in de grond goed meent met onze provincie, hij moge dan zelf geen persoonlijk belang hebben bij haar handel, nijverheid of landbouw, mag nooit of nooit een gelegenheid laten voorbijgaan om deze activiteiten te propageren of beter te doen kennen. Of wij er al dan niet bij betrokken zijn, het is onze plicht West-Vlaanderen in zijn handel, nijverheid en landbouw tot bij alle mensen te brengen en wie werkelijk van West-Vlaanderen houdt, mag, noch kan zich aan die plicht onttrekken'.

Hierin ligt de filosofie van de publikatiereeksen van het WES vervat. De Westvlaamse bevolking moet worden ingelicht over de mogelijkheden en de moeilijkheden. Het is een vorm van economische democratie. Ook de frekwente persberichten liggen in deze lijn.

Op basis van de studieresultaten kan de *conceptie* en de strategie van de streekontwikkeling worden uitgetekend door de verantwoordelijke beleidsorganismen, in casu de Raad van Beheer van de Westvlaamse Economi-

sche Raad, nu GOM - West-Vlaanderen. Voorbeelden van conceptuele beslissingen waren de prioriteiten die in de jaren vijftig werden gesteld ten aanzien van de as Brugge-Kortrijk, de ruimtelijke en sociaal-economische uitbouw van de Westhoek in de jaren zestig en zeventig, het stimuleren van ondernemersinitiatief langs het kanaal van de bedrijventra, de gedecentraliseerde uitbouw van West-Vlaanderen via een groot aantal regionale kernen, het uitbouwen van de haven-speerpunten, enz.

De meest recente strategische visie is vervat in het boekwerk 'West-Vlaanderen 2000. Een strategie voor economische ontwikkeling'. Hierin zijn zes strategische opties opgenomen. Voor elk van deze opties zijn verder hefboomen aangeduid om aan deze strategieën gestalte te geven.

De derde pijler van het regionaal ontwikkelingswerk vormt de *promotie*. De promotie ten voordele van een streek kan zeer uiteenlopende vormen aannemen. Verder in deze bijdrage hebben wij het over twee mogelijke ontwikkelingsmodellen. Deze zijn het aantrekken van externe ondernemingen ofwel endogene streekontwikkeling.

Toch willen wij hier enkele essentiële acties onderstrepen, zoals :

- promotie van de basisinfrastructuur van de provincie;
- het waarborgen van de ontvangstruimte voor ondernemingen (bedrijventerreinen, bedrijventra, doorganggebouwen);
- dienstverlening aan bestaande ondernemingen;
- promotie nieuwe investeringen;
- nemen van participaties in de niet-konkurrentiële sektor;
- toeleveringsacties;
- speciale export promoties;
- technologieoverdracht;
- milieuzorg en milieudienstverlening aanzien van de ondernemingen;
- bedrijfseconomische en toeristische begeleiding toeristische sektor.

Ontwikkeling van een streek vergt eveneens veel *koordinatiewerk*. Dit koordinatiewerk situeert zich op vele vlakken tussen instellingen van de publieke sektor (federaal, Gemeenschap, provinciaal of lokaal), tussen particuliere ondernemingen of tussen de publieke sektor en één of meerdere ondernemingen. Deze koördinerende taak is expliciet in de statuten van de GOM - West-Vlaanderen voorzien.

Onze maatschappij is dermate complex geworden, de wetgevingen zo uitgebreid, dat het koordinatiewerk een essentiële rol vervult in het stimuleren van een streek. Hierdoor kunnen heel wat misverstanden vermeden worden en/of kunnen de investeringen veel sneller gebeuren.

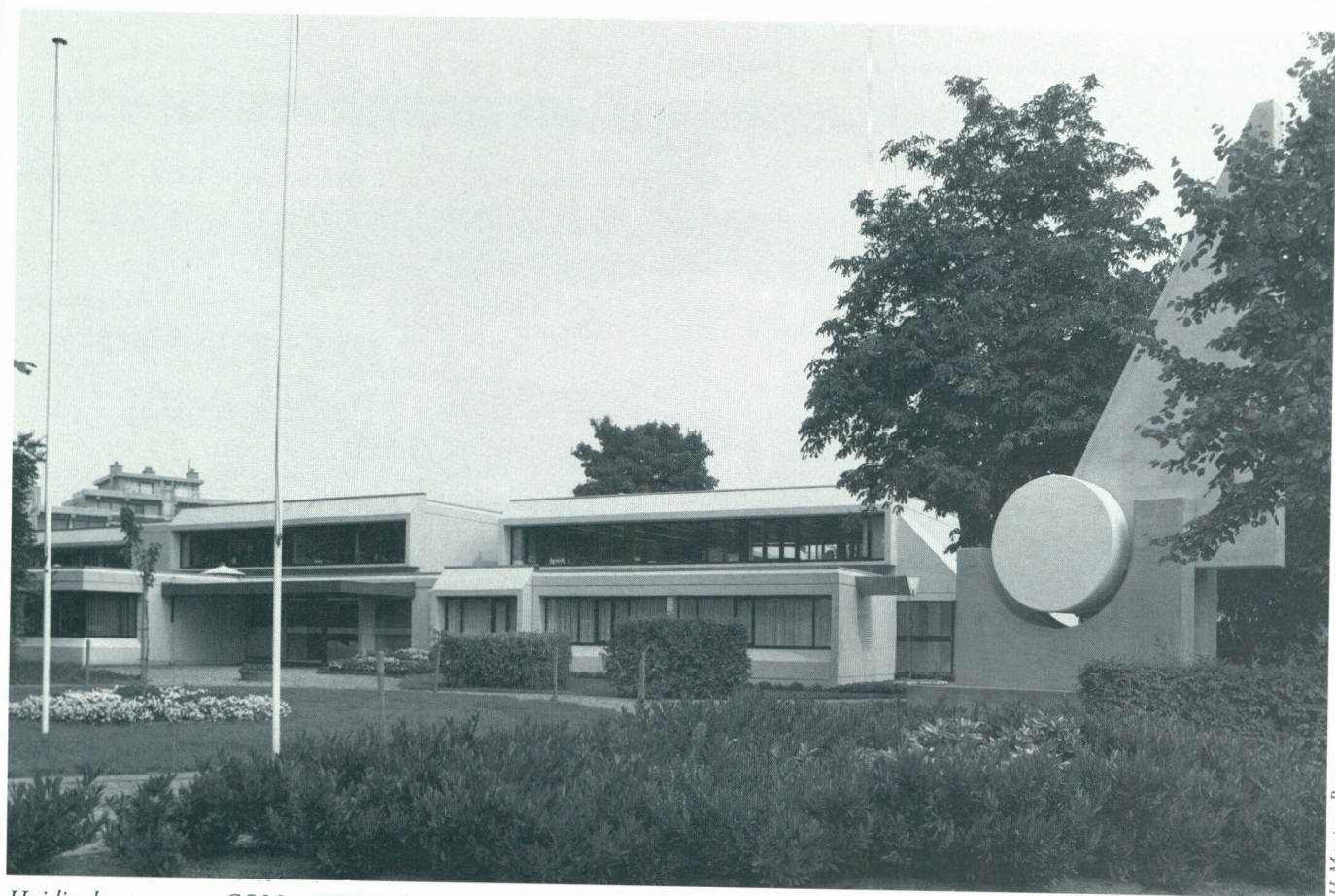
De *uitvoering* op het terrein is een vijfde fase van het ontwikkelingswerk. Het gaat hier niet om het oprichten van ondernemingen. Weliswaar kan en heeft de GOM - West-Vlaanderen vanaf haar oprichting tot het ogenblik waarop de GIMV de participatiefunctie in de konkurrentiële sektor definitief overnam in 1981, enkele participaties genomen. Dat bleef echter een marginale activiteit. Veel belangrijker werd haar participatiefunctie in de niet-konkurrentiële sektor zoals de transportzone, bedrijventra, doorganggebouwen, enz.

De uitvoeringsfunctie situeert zich echter vooral op het vlak van het verwerven en uitrusten van industriegronden en woonzones en de urbanistische dienstverlening aan gemeenten. De WER was niet bij machte deze rol waar te nemen. De WER was een vzw en beschikte niet over de financiële armslag noch de wettelijke bevoegdheid.

De gemeenten zelf waren veelal niet in staat om hieraan het hoofd te bieden. Begin van de jaren zestig telde West-Vlaanderen nog 263 gemeenten. Potentiële industriegrond voor de hoofdkernen van West-Vlaanderen lag veelal op het grondgebied van een buurgemeente. Deze laatste had de grond doch niet de financiële middelen.

In 1960 ontstond een eerste initiatief tot interkommunale samenwerking in het Kortrijkse. Van 1954 tot begin 1957 hadden ir. J.M.L. Demeyere en O. Vanneste er het eerste Gewestplan België opgesteld. De bovengemeentelijke industrieterreinen waren erin vastgelegd en 18 gemeenten vormden de interkommunale Leiedal.

Inmiddels werd koortsachtig gewerkt aan een globaal plan van industrieterreinen in de zeven overige Westvlaamse arrondissementen en het resterende deel van het arrondissement Kortrijk. De WER, die zijn medewerking had verleend aan oud-minister A. Declerck voor de oprichting van Leiedal, benaastigde in 1961 en 1962 - onder leiding van bestendig afgevaardigde P. Monballyu - de oprichting van de Westvlaamse Interkommunales

H. Maertens, Brugge

Huidige kantoren van GOM en WES in de Baron Ruzettelaan te Brugge.

WIER, WIH en WITAB. Er werd van meetaf aan geopteerd voor drie interkommunales onder eenzelfde directie. Men trachtte op deze manier zoveel mogelijk Westvlaamse gemeenten te interesseren hetzij via de werk- of woonfunctie, hetzij door het verstrekken van technische diensten. Het was logisch dat niet alle lokale besturen interesse hadden of geschikt waren voor het tot stand brengen van een industrieterrein. 148 gemeenten sloten in 1963 aan bij de Westvlaamse Interkommunales.

In andere bijdragen van dit tijdschriftnummer wordt de werking van deze Interkommunales toegelicht.

De Interkommunale WIER richt zich in het bijzonder naar de industrieterreinen, de Interkommunale WIH is hoofdzakelijk werkzaam inzake het ter beschikking stellen van bouwgronden voor woningbouw, terwijl de Interkommunale WITAB zich hoofdzakelijk inlaat met de opmaak van algemene en bijzondere plannen van aanleg voor de gemeenten. De zoëven geschetste hoofddoelstellingen worden in het Kortrijkse door Leiedal waargenomen.

Het was de bedoeling van de grondleggers van de Westvlaamse Interkom-

munales om een eenheid in de ontwikkelingsfilosofie van West-Vlaanderen na te streven over de vijf fazen van het ontwikkelingsbeleid. Hoewel er geen juridische band bestond tussen WER-WES, enerzijds, en Leiedal en de Westvlaamse Interkommunales, anderzijds, werd er gestreefd naar een band tussen de WER-WES en de nieuwe instellingen, niet langs financiële participatie, doch via persoonlijke vertegenwoordiging in het directiecomité en de Raad van Bestuur van de interkommunales. De Westvlaamse Interkommunales WIER, WIH en WITAB werden ondergebracht in hetzelfde gebouw als de WER-WES. Dit laatste was aanvankelijk op de Dijver en later op de Baron Ruzettelaan.

De geschetste vijf fazen van het ontwikkelingswerk werpen meteen een licht op de structuur van de streekontwikkeling in West-Vlaanderen (zie grafiek 2). Ter zake is de verwarring soms groot. Toch zit de structuur logisch in elkaar. De conceptie en uitwerking heeft zeker bijgedragen tot de groei van de werkgelegenheid en de welvaart in West-Vlaanderen. De structuur moet ook worden gezien in zijn tijdsomstandigheden, zoals het Structuurplan in het Kortrijkse, een

groot aantal gemeenten in West-Vlaanderen, een Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij die pas in 1977 operationeel werd, enzomeer.

De GOM - West-Vlaanderen en het WES hebben de ganse provincie als werkterrein. De Interkommunales zijn enkel bevoegd in de bij hen aangesloten gemeenten.

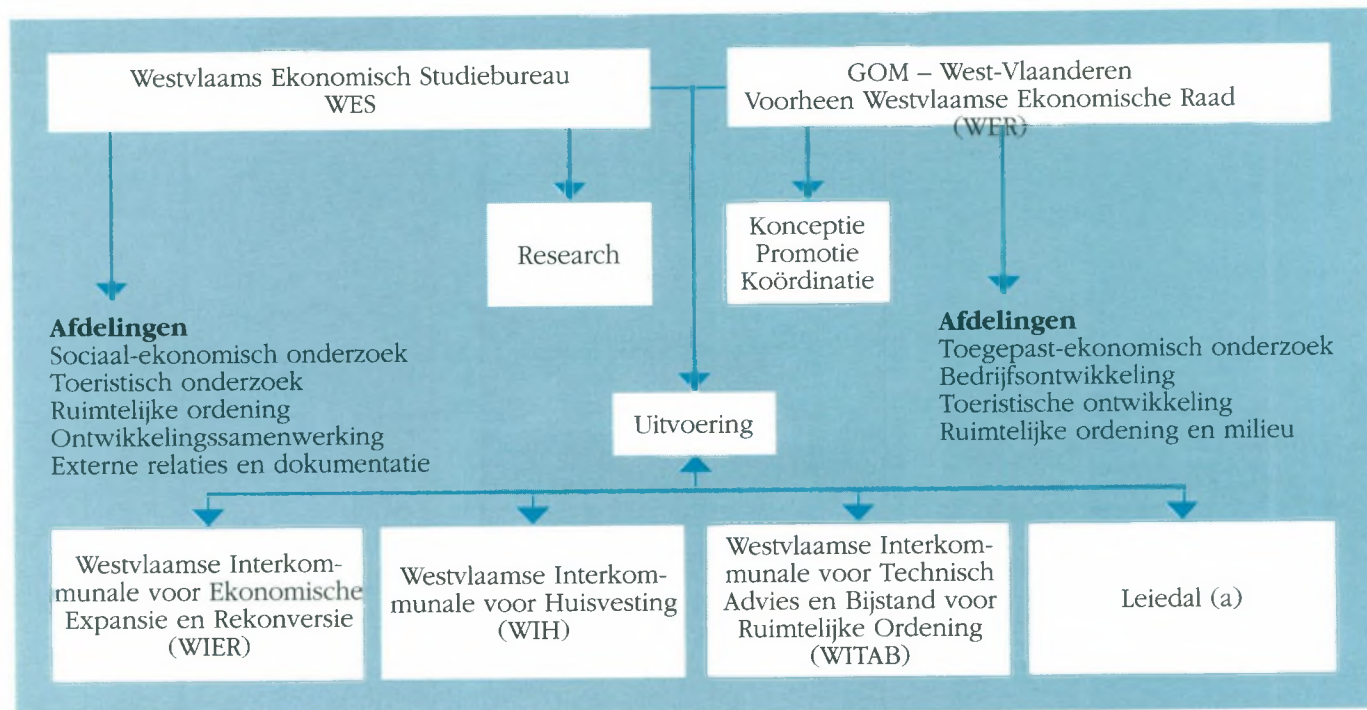
Bij de opbouw van deze ontwikkelingsstructuur moet de grote rol worden vermeld van de provinciale overheid van West-Vlaanderen. Zoals boven aangestipt is de provincie de oprichter van de WER-WES en ligt ze mede aan de wieg van de GOM - West-Vlaanderen en van de Westvlaamse Interkommunales. In elk van de Interkommunales is de provincie de belangrijkste ofwel de meerderheidsaandeelhouder (WIER 57 %, WIH 33 %, WITAB 44 % en Leiedal 40 %).

Het WES

Boven werd de oorsprong van het WES geschetst. Gedurende 40 jaar is het WES trouw gebleven aan haar roeping zoals deze werd omschreven door de Westvlaamse Economische Studiering. Het research van het WES vormt de eerste fase van het ekono-

Grafiek 2

De structuur van het ontwikkelingswerk in West-Vlaanderen

(a) Ook bij de Interkommunale Leiedal vormen de werkerreinen, de huisvesting en de urbanisatie de hoofdactiviteiten. Voor de beschrijving van het huidige activiteitsveld van de 4 interkommunales, zie verder in dit nummer.

misch ontwikkelingswerk in de provincie. Een groot aantal studies werd ondernomen en de band met de WER, later GOM - West-Vlaanderen, is zeer duidelijk.

Dit wil niet zeggen dat het takenpakket van het WES niet is uitgebreid. Deze verbreding geschiedde in twee richtingen : territoriaal en inhoudelijk. De territoriale uitbreiding werd statutair bekrachtigd in 1974. Inhoudelijk zijn er twee punten die bijzonder de aandacht trekken.

De Kust en het Achterland geven aan West-Vlaanderen tot op een zekere hoogte een eigen economische structuur. Reeds in 1954 nam Gouverneur P. van Outryve d'Ydewalle het initiatief in Westtoerisme om een economische analyse van het kusttoerisme op te stellen. Hiertoe werd O. Vanneste aangesteld tot bijzondere commissaris voor Kust. Dit leidde in juli 1955 tot de publikatie van het boekwerk van O. Vanneste en G. Declercq onder de titel 'Kust en Hinterland - Proeve van een toeristisch-economische studie'; het boek verscheen eveneens in het Frans onder de titel 'Le Littoral et son Hinterland - épreuve d'une étude d'économie touristique'.

Het toeristisch onderzoek stond - ook op wereldvlak - in zijn aanvangsfase en een betere kennis van de sektor

werd door de Gouverneur van West-Vlaanderen als essentieel beschouwd voor het toeristisch beleid. Om deze reden werd in 1962 op initiatief van Gouverneur P. van Outryve d'Ydewalle en O. Vanneste, een afdeling toeristisch economisch onderzoek in het leven geroepen. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de nieuwe WES-afdeling jaarlijks deelfacetten met een praktische inslag zou bestuderen. In 1969 werd de eerste nationale vakantiesurvey in het Nederlands en het Frans gepubliceerd. Als studie was dit toen een prototype in Europa. De gegevens van de vakantiesurvey waren uiteraard bijzonder nuttig voor Westtoerisme, de instelling belast met de promotie van het toerisme in West-Vlaanderen. In 1965 werd het Tourist Research Centre opgericht, waarvan het sekretariaat in de schoot van het WES is gevestigd. Meerdere publikaties leidden tot opdrachten op nationaal en internationaal vlak. Het WES heeft zich opgewerkt tot een internationaal erkend bureau op het vlak van het toeristisch economisch onderzoek.

Een tweede WES-afdeling, met name ontwikkelingssamenwerking, heeft eveneens een specifiek karakter. Ze is in 1969 ontstaan na een vraag van de Indonesische regering aan de heer

R. Scheyven, de toenmalige Minister verantwoordelijk voor ontwikkelings-samenwerking. De WER-WES werd aangezocht om zijn ervaring inzake streekontwikkeling over te dragen naar de provincies in Indonesië met het oog op de oprichting van de 'Bappeda'. Dit leidde tot opleidingsprogramma's en researchwerk in Indonesië en te Brugge. In de jaren zeventig en tachtig werd het aktieveld verruimd tot Zuid-Oost-Azië en later Afrika en Latijns- en Centraal Amerika. De inhoud en de opdrachtgeving van de opleidingsprogramma's kreeg een bredere waaier doch steeds binnen de specialiteiten van het huis.

De hoofdtaak van het WES blijft uiteraard gericht op de eigen provincie. Bovenvermelde studies spreken boekdelen. De voorbereiding van het voorontwerp Provinciaal Structuurplan illustreert dit ten volle.

De GOM-West-Vlaanderen als opvolger van de WER

In de jaren vijftig werd in vier Vlaamse provincies een Provinciale Economische Raad opgericht. Reeds in de tweede helft van de jaren zestig werd ernaar gestreefd om de regionale welvaartsorganismen te officializeren. Hierbij waren de Provinciale Ekono-

mische Raden geen vragende partij, zeker niet in de provincie West-Vlaanderen.

De GOM's zijn in wezen een gevolg van een streven naar regionalisering in Wallonië. Men zag in de oprichting van één Waalse Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor Wallonië een belangrijke stap in de richting van het naar zich toehalen van een zekere autonomie.

De officialisering gebeurde uiteindelijk door de wet van 15 juli 1970 houdende de algemene organisatie van de planning en van de economische decentralisatie. In het kader van die wet werd op 20 mei 1975 de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij (GOM) - West-Vlaanderen officieel opgericht. Deze publiekrechtelijke instelling met rechtspersoonlijkheid, waartoe het initiatief volgens de wet werd genomen bij besluit van de Provincieraad van West-Vlaanderen op 28 maart 1974, werd op 1 juni 1977 operationeel en heeft in wezen de West-vlaamse Economisch Raad opgevolgd en vervangen. De eerste voorzitter werd de heer P. Monballyu die in 1977 werd opgevolgd door de heer H. De fauw. Sinds eind 1985 wordt het voorzitterschap waargenomen door de heer W. Vens.

In het Vlaamse land wordt geopereerd voor één GOM per provincie, omdat de provinciale gebiedsomschrijving er inzake bevolking, tewerkstelling en afstanden beantwoordt aan de criteria van een operationeel werkingsgebied van een dagelijkse regionaal-economische activiteit.

In tegenstelling tot Vlaanderen werd de Waalse GOM gezien als een politiek instrument. De Vlaamse provincies zagen in de Vlaamse GOM's een louter technisch instrument. De structuur en de activiteiten van de GOM - West-Vlaanderen waren in grote lijnen dezelfde als deze van de WER. De WER was inzake samenstelling van de beheersorganismen een voorloper op de huidige structuur. De publieke sektor (provincie en gemeenten) zetelen naast de private sektor. Deze laatste is paritair samengesteld inzake werkgevers en werknemers. De activiteiten van de GOM kunnen verder strekken dan deze van de WER. De participatiefunctie is voorzien in de wetgeving en de GOM kan gronden onteigenen, verwerven, uitrusten net zoals een interkommunale vereniging voor streekontwikkeling.

Wel dient erkend dat de Vlaamse GOM's, in tegenstelling tot de Provinciale Economische Raden, financiële werkmiddelen ontvangen - aanvankelijk nog van de nationale overheid - van de Vlaamse Gemeenschap. De Vlaamse GOM's hebben uiteraard een aantal taken te vervullen in het geheel van het Vlaams economisch beleid. Zij kunnen als operationele eenheden als het ware 'in the field' aanzienlijk bijdragen tot de verwezenlijking van een regionaal expansiebeleid, een vernieuwd industrieel beleid, een Vlaams exportbeleid, de ruimtelijke ordening, het afvalbeleid, het toeristisch beleid, en dergelijke. Dit kan zowel geschieden op het vlak van de conceptie en voorbereiding, als op het vlak van de uitvoering van het beleid.

Eind van de jaren tachtig werd er gewerkt aan een nieuw dekreet ten aanzien van de Vlaamse GOM's. Dit dekreet was ingegeven door meerdere factoren. Primo, waren er de institutionele wijzigingen en in de eerste plaats de gewestvorming. In de tweede plaats had de inhoud van het ontwikkelingswerk grondige wijzigingen ondergaan. In de derde plaats wilde de Vlaamse regering de GOM's dichter bij het Vlaamse beleid toehalen. Dit laatste verklaart het onderscheid binnen de taken van de GOM's tussen de autonome functie en de opdracht-functie. Het nieuw dekreet houdende organisatie van de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen werd goedgekeurd op 12 juli 1990. De taken en bevoegdheden werden in het dekreet als volgt omschreven.

'Art. 3. §1. De GOM's hebben als taak de bevordering van de sociaal-economische ontwikkeling van hun werkgebied, de ondernemingspromotie en de uitvoering van bepaalde aspecten van het sociaal-economisch beleid van de Vlaamse Executieve. De GOM's worden belast met de organisatie van het overleg en de samenwerking tussen de overheden en de instellingen die binnen hun werkgebied bevoegd zijn inzake sociaal-economische ontwikkeling. Zij voeren deze taken uit hetzij op autonome wijze, hetzij in opdracht van de Vlaamse Executieve, op de hierna bepaalde wijze.

§2. Op autonome wijze dragen zij bij tot :

1. de sociaal-economische ontwikkeling van hun werkgebied, in het bijzonder door :
 - de studie, verzameling en verwerking

van sociaal-economische gegevens, ook inzake ruimtelijke ordening en leefmilieu, met inbegrip van de studie van de subregio's en sectoren binnen hun werkgebied. Deze activiteit vormt een samenhangend geheel dat integreerbaar is in de sociaal-economische planning van het Vlaamse Gewest.

- de conceptie en promotie van de sociaal-economische ontwikkeling in hun werkgebied, ook inzake ruimtelijke ordening en leefmilieu, met inbegrip van het voorstellen van projecten tot verwezenlijking ervan op korte en middellange termijn;

2. de ondernemingspromotie ten voordele van individuele bedrijven in hun werkgebied, in het bijzonder door: advies en informatieverstrekking aan bedrijven;

- de begeleiding van kandidaat-investeerders inzake vestigingsproblemen en de opvolging van investeringsdossiers, vooral wat buitenlandse projecten betreft;

- het stimuleren en bijstaan van startende ondernemers;

- advies aan en begeleiding van kleine en middelgrote ondernemingen, hierna KMO's te noemen, bij het opzetten, uitwerken en valoriseren van economisch gericht onderzoek, alsook inzake de voortbrenging en aanwending van milieuvriendelijke produkten en productieprocessen, het rationeel energiegebruik, de grondstoffenbesparing en de kwaliteit en duurzaamheid van produkten;

- advies aan en begeleiding van KMO's wat de ondersteuning van hun exportactiviteiten betreft;

- informatie, bemiddeling en begeleiding van KMO's inzake toelevering en technologietransfer;

3. de ondersteuning van de toelevering via doelgerichte acties;

4. de ondersteuning van een functioneel beleid van de ondergeschikte besturen door het verstrekken van advies en informatie;

5. het bevorderen van kleinschalige economische initiatieven inzake de voortbrenging en aanwending van milieuvriendelijke produkten en productieprocessen, het rationeel energiegebruik, de grondstoffenbesparing en de kwaliteit en duurzaamheid van produkten, ook op cooperatieve basis.

§3. Tevens kunnen zij in opdracht van de Vlaamse Executieve worden belast met :

- de studie van en de gegevensverzameling over specifieke problemen; in zo-

verre deze problemen het werkgebied van één GOM overschrijden, kan dit gebeuren in onderlinge samenwerking of in coördinatie met de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, hierna SERV te noemen;

- de prospectie naar buitenlandse investeerders en industriële projecten, de bevordering van de uitvoer en de technologietransfer, in samenwerking met en onder de coördinatie van de daartoe door de Vlaamse Executieve aangewezen instelling;

- de uitvoering van bepaalde taken in het kader van het reconversie- en expansiebeleid binnen hun werkgebied;
- het uitoefenen van een coördinerende rol ten aanzien van de activiteiten van de intercommunales voor streekontwikkeling;

- alle andere opdrachten, zoals op het vlak van de infrastructuur, de ruimtelijke ordening, het leefmilieu, de ondersteuning van een functioneel beleid van de ondergeschikte besturen, voor zover ze kunnen bijdragen tot de sociaal-economische ontwikkeling van hun werkgebied.

Art. 6. De GOM's kunnen op last en op kosten van de Vlaamse Executieve, eventueel van de provincie of van de gemeenten, alle onteigeningen, alle werken en alle andere openbare opdrachten van technische aard uitvoeren of laten uitvoeren. Zij kunnen eveneens op eigen initiatief en met eigen middelen elk onroerend goed onteigenen, uitrusten, verhuren en verkopen met het oog op de sociaal-economische ontwikkeling van hun werkgebied. Geen onteigening kan geschieden dan met voorafgaande machtiging van de Vlaamse Executieve.

Art. 7. De GOM's zijn bevoegd om :

- verenigingen of syndicaten voor studie en onderzoek op te richten of er in deel te nemen met het oog op de verwezenlijking van economische projecten;

- deel te nemen in verenigingen en vennootschappen die met de taken van de GOM's verenigbare, dienstverlenende activiteiten uitoefenen ten gunste van het bedrijfsleven of de ondergeschikte besturen;

- initiatieven te verwezenlijken inzake projecten die behoren tot de niet-concurrentiële sector of eraan deel te nemen, ook inzake leefmilieu.'

Hoewel de GOM - West-Vlaanderen een instelling is van publiek recht met een eigen rechtspersoonlijkheid is de band met de provincie zeer groot.

Dit blijkt niet enkel uit de provinciale vertegenwoordiging, de mede-financiering door de provinciale overheid doch ook uit het provinciaal denken en handelen van de instelling. De kracht schuilt in de motivering van de Raad van Bestuur, directie en medewerkers voor het werkgebied en de kennis van de provincie. De West-vlaamse bevolking en het bedrijfsleven beschouwt de GOM - West-Vlaanderen als haar instelling voor streekontwikkeling.

doelen wij dat bij het ontwikkelingsmodel niet langer de hoofdbekommerenis ligt bij het aantrekken van externe (vooral buitenlandse) ondernemingen - fenomeen waarin de WER in de jaren 1960-70 vrij succesvol was - doch wel op het valoriseren van de eigen groeifactoren. Deze ontwikkeling moet worden gezien in de concurrentie van een groeiend aantal nieuwe industrielanden. Doch ook ons eigen land scoort inzake imago als vestigingsplaats in de jaren tachtig en ne-

Ontvangststructuur voor bedrijven: doorgangsgebouw Ieper.

Wijzigende omstandigheden en methodes voor streekontwikkeling

Bijna een halve eeuw ligt tussen vandaag en de eerste stappen voor streekontwikkeling in West-Vlaanderen. Het is dan ook logisch dat in deze periode een en ander is gewijzigd in aanpak en werkmethode. Vooraf moet evenwel worden benadrukt dat het promoveren van de omgevingsinfrastructuur voor het bedrijfsleven een belangrijke konstante is in het ontwikkelingswerk. Een WER of een GOM heeft altijd de verbetering van de infrastructuur op vlak van wegen, waterwegen, spoor, zee- en luchthavens, bedrijventerreinen centraal gesteld. Thans moet hier de telekommunikatie worden aan toegevoegd.

Welke zijn die verschilpunten ? Hierbij willen wij wijzen op zes essentiële punten.

1. In de jongste vijftien jaar werd het aksent verlegd van exogene naar endogene streekontwikkeling. Hiermee be-

gentig veel minder gunstig dan in de jaren zestig en het begin van de jaren zeventig. Toen had ons land nog een meer bedrijfsvriendelijk vestigingsimago.

Gesteld voor deze ontwikkeling bleef er slechts het alternatief van de endogene streekontwikkeling. Meerdere initiatieven wijzen in deze richting zoals :

- optrekken van de scholingsgraad van werkgever en werknemer;
- stimuleren van ondernemersinitiatief via bedrijvent centra;
- het aanmoedigen van technologie-transfer onder meerdere vormen, onder meer via Technologisch Management Ondersteuning (TMO) en de oprichting van de Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen, Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's (TIV), het oprichten van een researchpark;
- het stimuleren van kwaliteitszorg;
- het stimuleren van produktontwikkeling;

- het organiseren van een efficiënte toelevering;

- het bevorderen van de export via specifieke acties zoals het organiseren van groepsstanden en de Export Management Ondersteuning (EMO).

2. Parallel aan het eerste verschil is het contact met het eigen bedrijfsleven in de jaren tachtig veelvuldiger en intenser dan voorheen. Talrijk zijn de bedrijfsondersteunende acties inzake :

- toelevering;
- milieu;
- export;
- technologietransfer;
- energie;
- bedrijfseconomisch advies.

3. Management technieken hebben hun intrede gedaan in het regionaal ontwikkelingswerk. Een regio wordt beschouwd als een grote onderneming met een eigen ontwikkelingsstrategie en specifieke hefboomen om deze strategie gestalte te geven. Dit mag echter niet worden geïnterpreteerd als het ontbreken van een strategie in de vroegere WER-werking. Integendeel, strategieën stonden toen aan het roer; de term strategie werd in die tijd, tenzij in militaire kringen, minder of niet gebruikt. Zo werden in het kader van de groeipool theorie 'unités motrices' in de Westvlaamse economie ingebouwd.

4. De ontwikkeling van een regio is ook niet langer uitsluitend voorbehouden aan de industrie. Thans wordt erkend dat ook andere sectoren de rol van een 'propulsive unit' kunnen overnemen, zoals stuwende elementen in de dienstensektor, het toerisme, hoogtechnologische researchinstellingen en zelfs groeiende deelbranches van de

primaire sektor. Op dit vlak heeft West-Vlaanderen troeven via zijn havens en de toeristische sektor. In de toekomst moet dit aktieterrein worden verruimd tot de zakelijke dienstverlening en researchinstellingen, hoofdkwartieren van internationale ondernemingen en dergelijke.

5. Meerdere omgevingsfactoren zijn grondig gewijzigd. Hierbij denken wij vooral aan de Europese eenwording waardoor de perifere ligging van de provincie plaats heeft gemaakt voor een centrale positie binnen de Economische Unie. Dit integratieproces heeft indirect ertoe bijgedragen dat West-Vlaanderen thans tussen drie belangrijke groeipunten van West-Europa ligt, met name Calais, Rijsel en Zeebrugge. Het gevolg van dit alles is een groeiende betekenis van grensoverschrijdende activiteiten.

6. Een andere nieuwe omgevingsfactor is het milieubewustzijn van de bevolking. Dit heeft vele gevolgen voor het bedrijfsleven en indirect ook op de werking van een ontwikkelingsorganisme zoals de GOM. Het scheidt nieuwe taken, enerzijds en bemoeilijkt het realiseren van projecten, anderzijds. Toch moet worden gezegd dat er in de schoot van de WER-WES reeds in 1971 werd gestart met een afdeling milieuzorg. Aanvankelijk lag het accent op de studie van water- en luchtverontreiniging en afvalstoffenverwerking.

Besluit

In een andere bijdrage van dit nummer wordt een overzicht gegeven van de economische ontwikkeling van de

provincie West-Vlaanderen gedurende de jongste 40 jaar. West-Vlaanderen heeft in deze bijna halve eeuw een sociaal-economische gedaanteverwisseling ondergaan. De WER-GOM-WES en de Interkommunales WIER, WIH, WITAB en Leiedal waren hierbij de katalysatoren. Mogelijkheden werden aangetoond, opportuniteiten werden aangegrepen en op het terrein werd gezorgd voor een goede ontvangststructuur, een aangepast woningbeleid en een urbanistisch beleid op lokaal en provinciaal vlak.

West-Vlaanderen is gewapend met een goede structuur voor economische ontwikkeling. De kritische massa is de provincie; een werkgebied, kleiner dan een provincie laat geen efficiënt sociaal-economisch ontwikkelingswerk toe. De bekomen resultaten laten niet toe de aandacht te verslapen of de inspanningen te verminderen. We staan voor nieuwe uitdagingen. Het objectief inzake werkgelegenheid voor de komende jaren is belangrijk. Onze industriële structuur is kwetsbaar. Om deze redenen moet permanent worden gewerkt aan rekonversie en projecten die tot vernieuwing leiden. Enkel op deze wijze kan een passend antwoord worden gevonden om het uiteindelijk doel van ontwikkelingswerk te bereiken, namelijk volledige werkgelegenheid en welvaart voor de Westvlamingen. Dit is het mooiste geschenk dat wij als dank kunnen aanbieden aan de pioniers en de grondleggers van het regionaal ontwikkelingswerk in West-Vlaanderen.

Generale Bank

SCHETS VAN DE EKONOMISCHE ONTWIKKELING IN WEST-VLAANDEREN SINDS DE JAREN VIJFTIG

Dr. J. Theys

Adjunkt-Direkteur-Generaal GOM-West-Vlaanderen

Van verkommering naar economische ontwikkeling

In het boek 'Structurele werkloosheid in West-Vlaanderen' van de heren G. Declercq en O. Vanneste, dat in 1954 verscheen, werd een indringend beeld geschetst van de verkommering van de Westvlaamse volkshuishouding. De auteurs legden de band met de zogenaamde 'ruimte-ekonomie'. Bij de studie van het structurele karakter van de werkloosheid werd niet alleen de tijdsdimensie (lange duur), maar ook de ruimtedimensie in beschouwing genomen¹.

In een referaat, gehouden in 1956, stelde de heer G. Declercq, eerste directeur van de WER, dat indus-

'welzijn' impliciet werd gesteld naast 'welvaart'.

Het is duidelijk dat in de toenmalige voorgestelde therapie niet kon worden voorbijgegaan aan een aantal feitelijkheden, waaronder 'vested interests', als remmende factoren bij de na te streven ontwikkeling en dat tactische keuzen moesten worden gemaakt. De strategie die werd uitgestippeld ging er vanuit dat West-Vlaanderen als een 'economische streek' een adequate schaal-grootte had voor een specifiek regionaal-economisch beleid. Uit de ervaring opgedaan met regionaal-economische beleidsmaatregelen in andere landen, werden lessen getrokken wat betreft de grenzen van een dergelijk beleid, grenzen in verband met de

lozen in België. Het aandeel in de werknemersbevolking was nagenoeg 10%. In 1967 was het aandeel in de werkloosheid teruggebracht op 10%.

West-Vlaanderens grote voltige³ was niet een evolutie die zich lukraak voltrok. De motor van deze vlucht was de gerichte industrialisering, die zich aanvankelijk toespitte op de as Brugge-Kortrijk⁴. De achterliggende gedachte was dat wanneer eenmaal voldoende stuwkracht is opgebouwd, de inkomsten- en uitgavenstromen de verdere groei naar rijpheid mogelijk maken en ook bredere aandacht laten geven aan een adequate spreiding in de ruimte en naar alle geledingen van de bevolking. De dualiteit in de Westvlaamse economie, met enerzijds een industrieel patroon (as Brugge-Kortrijk) en anderzijds een afkalvende agrarische tewerkstelling (Westhoek), werd tijdelijk nog enigermate versterkt. In de eerste fase van het regionaal-economisch beleid was het niet aangewezen de schaarse middelen te richten op de zwakste regio. Strategiebepaling houdt in dat men van start

De noodzaak tot herstructurering is een permanent gegeven. Het verleden bewijst dat West-Vlaanderen kansen en opportunititeiten heeft aangegrepen. Het benutten van de geboden kansen vergt vooreerst inzicht en vereist eensgezindheid in brede lagen van de bevolking en een breed draagvlak in verband met de te voeren acties en te nemen initiatieven.

trializatie en verdoken werkloosheid in ons land simultane verschijnselen waren geweest, met dien verstande dat het ene zich hoofdzakelijk voordeed in Wallonië en het andere in Vlaanderen². Een deel van onze arbeiders waren 'menselijk schroot' geworden in de Belgische economie. Zeker in tijden van depressie werden deze Westvlaamse arbeidskrachten ongewenst geacht zowel in Noord-Frankrijk als in Wallonië. Het is belangrijk te onderstrepen dat bij de gemaakte analyse van de problematiek de aandacht ook ten volle ging naar de mens in de economie en dat

ruimte en grenzen in verband met het tijdselement. Inspanningen vragen een zekere mate van bundeling in de ruimte en moeten tijdsgebonden worden aangepast.

Gelet op de verontrustende omvang van het werkgelegenheidstekort, met als korrelatief langdurige werkloosheid, lange-afstandspendel, verdoken werkloosheid en definitieve uitwijking, werden klemtonen gelegd op maatregelen om de grote werkloosheid terug te dringen.

In 1955 had het huidige West-Vlaanderen een aandeel van 17% in het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werk-

¹ Declercq G. en Vanneste O., *Structurele werkloosheid in West-Vlaanderen – Een regionaal-economische studie*, Roeselare, 1954.

² *Vlaams-Economische Vraagstukken*, Algemeen Vlaams Oud-Hoogstudenten Verbond, Brussel, 1956, blz. 54.

³ Declercq G., *West-Vlaanderen Werkt*, 1961, nrs. 1, 2 en 3.

⁴ De Smet L. verwees in een artikel in 1967 naar 'de feitelijke industrialisatie van het gebied tussen Roeselare en Brugge waardoor de industriële as Brugge-Kortrijk als het ware voltooid wordt.' Het veranderend gelaat van West-Vlaanderen', *Acta Geographica Lovaniensia*, volume 5, Leuven, 1967, blz. 305.

gaat waar reële aangrijpingspunten voorhanden zijn; bijsturing is echter een wezenlijk onderdeel in het beleid. Dit waren de lijnen die het 'veranderend gelaat van West-Vlaanderen' hebben getekend.

Het is van het grootste belang de algemene denkwijzen tijdig te laten aansluiten op de zich wijzigende omstandigheden. De gangbare opvattingen blijven bijna steeds een faze ten achter op de feitelijke ontwikkeling. Voor een welvaartsorganisme ligt hier een werkterrein, teneinde geboden kansen optimaal te kunnen benutten.

Initiatie en voorlichting is altijd een kernpunt geweest in het door de WER gevoerde beleid. In zijn boek 'Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek'⁵ heeft de heer O. Vanneste de grote betekenis van de 'psychologische' polarizatie onderstreept.

Kennisverwerving en inzicht in tendenzen en kansen is bij de strategiebeoordeling fundamenteel. Het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) heeft hiertoe steeds zijn bijdrage geleverd. Het is gebleken dat het geloof dat een welvaartsorganisme zoals de WER via een 'gographie volontaire' kon bijdragen tot de ontplooiing van een streek, economisch en sociaal-kultureel, gestoeld was op stevige gronden.

Afhankelijk van de tijdsgegevens werden strategische keuzen gemaakt die konden worden gedragen door de ruime bevolking en zijn aangepaste instrumenten ingezet.

Dat de belangen op korte termijn en de belangen op lange termijn niet altijd gelijklopend zijn, is ook bij herhaling gebleken. Kiezen voor tewerkstelling om het even waar of om het even in welke sectoren, kan ongunstig zijn in de lange periode, mede in aanmerking nemend het ruimtelijk aspect (evenwichtige spreiding, arbeidsmigratie en dergelijke).

Toen in het begin van de jaren zestig het duidelijk werd dat de economische situatie in Noord-Frankrijk sterke wijzigingen zou ondergaan, besliste de WER de toekomst van de grensarbeid aan een diepgaande analyse te onderwerpen. Mede op basis van een uitgebreide enquête werd het standpunt ingenomen dat maatregelen moesten worden genomen om het mogelijk te maken dat op termijn alle jongeren die in de plaats zouden treden van diegenen die als grensarbeiders de beroepsbevolking zouden verlaten, in eigen

land werk zouden kunnen vinden⁶. De industrialisering van de vroegere grensarbeiderszone werd op gang gebracht. Vermeldenswaard is dat ook de werknemersorganisaties hun volle steun hebben gegeven om bij de grensarbeiders de noodzaak van omschakeling ingang te doen vinden.

Dat het beleid ten gunste van de omschakeling van de Westhoek succesvol is geweest, is thans wel algemeen bekend.

Dat het beleid van industrialisering en algemene economische expansie in West-Vlaanderen in het algemeen en van rekonversie van de Westhoek in het bijzonder uitermate ingrijpende wijzigingen heeft meegebracht in diverse sociaal-economische elementen, kan hier slechts met enkele gegevens worden geïllustreerd. De analyse gaat niet in op verdere subregionale verscheidenheid (Kustzone, het Oostendse enz.)⁷.

Bruto-regionaal produkt en inkomen

Volgens DULBEA (Dpartement d'économie appliquée de l'Université Libre de Bruxelles) was het bruto-regionaal produkt per inwoner in West-Vlaanderen in 1953 op één na (Luxemburg) het laagste van alle Belgische provincies. De gemiddelde jaarlijkse groei van het bruto-regionaal produkt per inwoner was tijdens de periode 1948-53 de laagste van alle Belgische provincies. Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) was de gemiddelde groei in de periode 1956-63 in West-Vlaanderen (toenmalige omschrijving), met 4,1 % per jaar, groter dan in elk van de Belgische provincies en opvallend groter dan het rijksgemiddelde (+2,8 %) en het gemiddelde van Vlaanderen (+3,2 %).

In 1963 bedroeg het bruto geografisch produkt per inwoner in West-Vlaanderen (huidige omschrijving) 92,4 % van het rijksgemiddelde. In 1970 was dit gestegen tot 97,3 %, in 1980 tot 100,3 % en in 1988 tot 102,3%.

Het gemiddeld belastbaar inkomen per aangifte was in 1963 in West-Vlaanderen 15,6 % lager dan gemiddeld in het Rijk. In 1992 was het verschil nog amper 4,1 %. Voor de Westhoek⁸ is het negatieve verschil ten opzichte van het rijksgemiddelde verminderd van 23,6 % tot 10,8 %. De discrepantie tussen het arrondisse-

ment Diksmuide (laagste gemiddeld inkomen van alle Belgische arrondissementen in 1963) en het Belgische arrondissement met het hoogste inkomen is versmald van 52 % in 1963 tot 28 % in 1992.

Evolutie van de werkgelegenheid, naar de sociale stand

De verschuivingen op de arbeidsmarkt zijn uitermate groot geweest. Bij de beoordeling van het werkgelegenheidsverloop is niet enkel het kwantitatieve aspect belangrijk, maar evenzeer het kwalitatieve aspect (naar sociale stand, bedrijvigheid). De creatie van nieuwe arbeidsplaatsen is een veelvoud geweest van het uiteindelijke saldo. Verlies van arbeidsplaatsen in land- en tuinbouw, overgang van zelfstandigen (onder meer verdoken werkloosheid in handel en diensten) naar de werknemersgroep, verschuivingen binnen de sectoren, zijn niet af te lezen uit het bruto-resultaat van het tewerkstellingsverloop.

In de periode 1947-81 (volkstellingen) steeg het totale aantal arbeidsplaatsen in West-Vlaanderen met ongeveer 57.500 eenheden. Er was echter een aangroei van ruim 103.000 jobs voor loon- en weddetrekkenden en een daling van bijna 46.000 arbeidsplaatsen bij de zelfstandigen, bedrijfshoofden, helpers en helpsters.

De volkstellingen laten toe een beeld van deze evolutie aan te geven voor de periode 1947-81; de resultaten van de volkstelling van 1 maart 1991 zijn nog niet beschikbaar wat betreft de werkgelegenheid.

De werkgelegenheid voor zelfstandigen, bedrijfshoofden, helpers en helpsters daalde in de periode 1947-81 met meer dan een derde; in de Westhoek liep dit op tot ongeveer 43 % (zie tabel 1). Dat de rekonversie van de Westhoek een zware opdracht was, is manifest.

⁵ Vanneste O., *Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek. Toepassing op de Westvlaamse economie*, Standaard Wetenschappelijke Uitgeverij, 1967.

⁶ Theys J., *De Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, West-Vlaanderen Werkt*, 1963, nr. 4.

⁷ Hiervoor wordt verwezen naar *West-Vlaanderen Werkt* (onder meer Dossier regio Oostende, jaargang 1991, nr. 5).

Tabel 1
Evolutie van de totale werkgelegenheid, naar de sociale stand, West-Vlaanderen en de Westhoek, 1947-81 (a)

	Evolutie				Toestand 1.3.1981
	1947-61	1961-70	1970-81	1947-81	
<i>West-Vlaanderen</i>					
Loon- en weddetrekkenden	+40.500	+46.500	+16.300	+103.300	285.300
Zelfstandigen, bedrijfshoofden, helpers	-15.100	-22.200	-8.500	-45.800	80.900
Totaal	+25.400	+24.300	+7.800	+57.500	366.200
<i>Westhoek (b)</i>					
Loon- en weddetrekkenden	+3.400	+7.300	+5.000	+15.700	39.000
Zelfstandigen, bedrijfshoofden, helpers	-6.100	-5.800	-2.600	-14.500	19.050
Totaal	2.700	+1.500	+2.400	+1.200	58.050

(a) Bron: Volkstellingen, afgeronde getallen.

(b) Arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne.

Het aantal jobs voor loon- en weddetrekkenden steeg in West-Vlaanderen in de periode 1947-81 met circa 57 %. De Westhoek dreef zijn aandeel in de groei van de werkgelegenheid voor loon- en weddetrekkenden in West-Vlaanderen op van minder dan 10 % in de periode 1947-61 tot iets meer dan 15 % in de periode 1961-70 en 30 % in de periode 1970-81.

In België als geheel steeg de totale werkgelegenheid in de periode 1961-81 met ongeveer 173.000 arbeidsplaatsen (zie grafiek 1). West-Vlaanderen haalt hierin een aandeel van 19 %, bij een aandeel in de beroepsbevolking van circa 11 %. In de periode 1970-81 was er in het Rijk geen groei, in tegenstelling met West-Vlaanderen.

In de jaren tachtig is er opnieuw groei ontstaan bij de groep van zelfstandigen, bedrijfshoofden, helpers en helpsters. Volgens het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen was hun aantal in West-Vlaanderen in 1991 circa 8.400 eenheden groter dan in 1981 (zie grafiek 2). Volgens voorlopige cijfers van de volkstelling van 1 maart 1991 zou de aangroei in de periode 1981-91 beperkt zijn gebleven tot ongeveer 2.400

eenheden, wat toch fel contrasteert met de daling van circa 8.500 eenheden in de periode 1970-81.

De evolutie van de werkgelegenheid werd na 1981 dominant bepaald door de groei bij de loon- en weddetrekken-

den, waarbij de tertiaire sektor de groeisector was (zie verder).

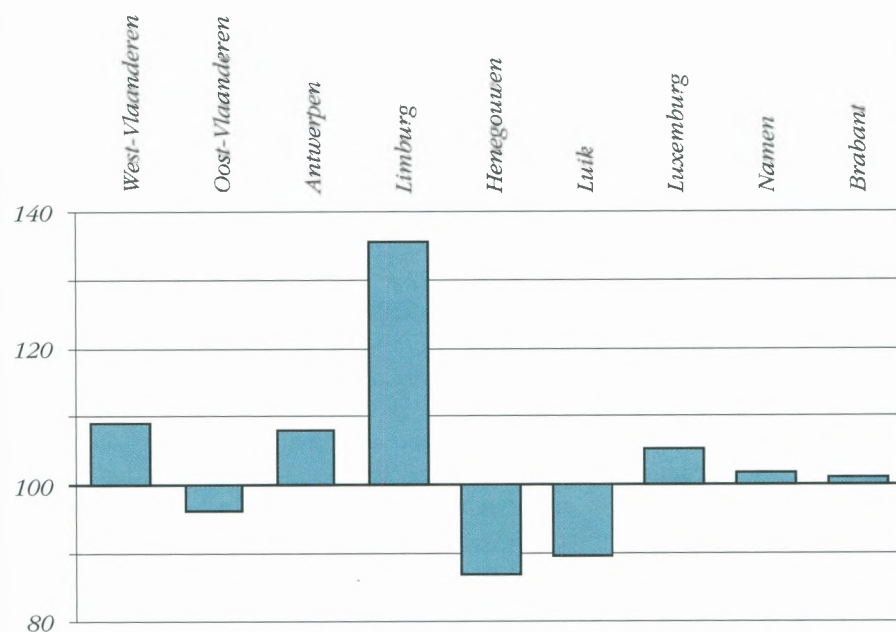
Evolutie van de werkgelegenheid, naar sectoren

De structuur van de werkgelegenheid is ingrijpend veranderd. De verschuiving naar de tertiaire sektor is ook in West-Vlaanderen – dat met de kust de belangrijkste toeristische zone van het land heeft – heel manifest, maar de desindustrializatie die kenmerkend is voor het land als geheel bleef in West-Vlaanderen relatief beperkt. In de Westhoek werd de beleidsmatig ondersteunde industrialisering in de recessie weliswaar geremd maar niet wezenlijk gebroken⁸.

Door het uitblijven van de resultaten van de volkstelling van 1 maart 1991, kan een beeld van het verloop van de werkgelegenheid naar hoofdsectoren in hun totaliteit enkel worden gegeven voor de periode 1947-81. Voor de periode 1981-91 moet gebruik worden gemaakt van uiteenlopende bronnen, die onderling niet helemaal consistent zijn.

⁸ De Westhoek wordt in onderhavig artikel omschreven als het geheel van de arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne (voorwerp van het Geïntegreerd Actieprogramma 1987-91).

Evolutie van de totale werkgelegenheid, 1961-81

Bron: Volkstellingen

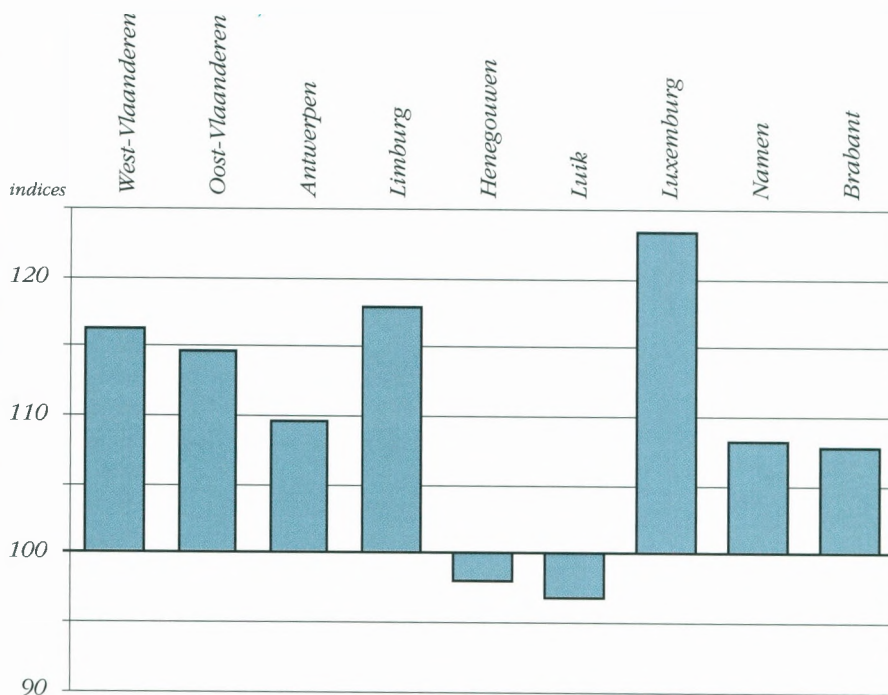
Ook moeten voor de periode 1947-81 de gegevens, omwille van wijzigingen in de klassifikatie, als orde van grootte worden beschouwd.

In West-Vlaanderen was de tewerkstelling in de secundaire sektor (industrie, energie, bouw) in de periode 1961-70 nog in die mate expansief dat het aandeel in de totale werkgelegenheid nog steeg (tabel 2). De secundaire sektor bereikte in 1970 in West-Vlaanderen een aandeel van 48 % tegenover 44 % voor de tertiaire sektor (transport, handel en diensten) en nog 6 % voor de primaire sektor (land- en tuinbouw, visserij). In België was er tussen 1961 en 1970 reeds een daling in de secundaire sektor; de tewerkstelling in de tertiaire sektor (aandeel 51 %) was er in 1970 reeds groter dan in de secundaire sektor (aandeel 44 %).

De uitstoot van arbeidskrachten uit land- en tuinbouw in de Westhoek was dusdanig groot, dat aanvankelijk alleen kon worden gedacht aan een afremmen van de teruggang van de totale werkgelegenheid. De reconversie werd echter terdege op gang gebracht. Van de totale aanwinst aan werkgelegenheid in de secundaire sektor in West-Vlaanderen in de periode 1947-81 ging 29 % naar de Westhoek; in 1947 had de Westhoek slechts 11 % van de werkgelegenheid in de secundaire sektor in West-Vlaanderen.

Het even hoge aandeel van de tertiaire sektor in de totale werkgelegen-

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid, 1981-92

Bron : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Niet gecorrigeerd voor de opname van personen die gewoonlijk niet langer dan 2 uur per dag werken.

heid in de Westhoek als in West-Vlaanderen (aandeel 53 % in 1981) mag uiteraard niet worden geïnterpreteerd als een even hoge graad van tertiërisering. Het werkgelegenheidsstekort is nog steeds veel groter in de Westhoek dan gemiddeld in West-Vlaanderen. Per 100 beroepsactieven woonachtig in de Westhoek waren er in 1981 slechts 39 arbeidsplaatsen in

de tertiaire sektor; in West-Vlaanderen was dit 44, in Vlaanderen 43 en in het Rijk 53.

In de periode 1981-92 is de bezoldigde tewerkstelling verder gestegen. Gelet op de wijzigingen in het toepassingsgebied van de sociale zekerheid, worden in tabel 3 enkel gegevens vermeld voor de periodes 1981-87 en 1988-92⁹.

Te onderstrepen valt dat de industriële tewerkstelling in de Westhoek na 1981 nog is gestegen (+12 %). Dit contrasteert heel sterk met de evolutie in het Rijk, met een daling van circa 16 % over de gehele periode 1981-92 en ook met Vlaanderen (-8 %). In West-Vlaanderen was er een daling van circa 1 %, niettegenstaande een aangroei in de periode 1983-90.

De gegevens van de RSZ laten toe een vrij nauwkeurig beeld te schetsen betreffende het tewerkstellingsverloop in de industriële sectoren over het geheel van de periode 1958-92 (zie tabel 4).

⁹ Vanaf 1 oktober 1987 worden ook de personen die gemiddeld minder dan 2 uur per dag werken in de statistiek van de RSZ opgenomen. Voor het Rijk betrof het in 1988 circa 62.000 personen (vooral in de tertiaire sektor) en voor West-Vlaanderen naar raming 7.900 personen.

Tabel 2
Evolutie van de totale werkgelegenheid, naar hoofdsectoren, 1947-81

	West-Vlaanderen (a)			Westhoek		
	Primaire sektor	Secundaire sektor	Tertiaire sektor	Primaire sektor	Secundaire sektor	Tertiaire sektor
1947-61	-19.300	+21.200	+23.600	-6.850	+1.450	+2.800
1961-70	-11.050	+15.900	+17.900	-3.600	+3.750	+1.100
1970-81	-5.950	-23.300	+36.700	-1.800	-1.200	+5.150
1947-81	-36.300	+13.800	+78.200	-12.250	+4.000	+9.050

Procentuele verdeling

1947	19 %	44 %	37 %	36 %	26 %	38 %
1961	12 %	47 %	41 %	25 %	30 %	45 %
1970	8 %	48 %	44 %	18 %	36 %	46 %
1981	6 %	41 %	53 %	14 %	33 %	53 %

Tewerkstelling op

1 maart 1981	23.000	149.300	191.950	8.400	18.800	30.400
--------------	--------	---------	---------	-------	--------	--------

(a) Exclusief sektor onnauwkeurig bepaald.

Tabel 3
Evolutie van de bezoldigde tewerkstelling, 1981-87 en 1988-92 (a)

	West-Vlaanderen		Westhoek	
	1981-87	1988-92	1981-87	1988-92
Primaire sektor	+382	+211	+63	+23
Industrie, energie Bouwbedrijf	-1.514	-573	+563	+476
Secundaire sektor	-8.158	+1.543	-640	+858
Tertiaire sektor	+23.228	+17.082	+4.125	+3.443
Totaal	+15.452	+18.836	+3.548	+4.324

(a) Bron: RSZ en eigen verwerking.

De industriële groei werd in West-Vlaanderen in aanzienlijke mate verzekerd door de metaalnijverheid. Over het geheel van de periode 1958-92 registreerde West-Vlaanderen in de industrie (inclusief energie) een aangroei van circa 16.300 bezoldigden (Vlaanderen 33.000 en het Rijk -392.000). In de metaalnijverheid was er een toename van circa 18.500 bezoldigden. Over de interne diversifikatie in de industrietakken kan hier niet worden ingegaan. Ook de voedingsnijverheid was in West-Vlaanderen een belangrijke groeitak (+5.750). De Westhoek scoorde in vergelijking met West-Vlaanderen vooral gunstig in de voedingsnijverheid.

In 1961 kwam West-Vlaanderen in de rangorde van de negen Belgische provincies qua industrialiseringsgraad slechts op de zevende plaats (vóór Namen en Luxemburg). In 1970 werd de vijfde plaats ingenomen en in 1981 de derde plaats (na Antwerpen en Limburg). Thans scoort West-Vlaanderen even hoog als Antwerpen en iets hoger dan Limburg.

De tertiariseringsgraad is in West-Vlaanderen - zonder grootstedelijk centrum - minder ver gevorderd. West-Vlaanderen komt in de rangorde van de negen Belgische provincies slechts op de zesde plaats (vóór Henegouwen, Limburg en Oost-Vlaanderen). Er is wel een inhaalbeweging. In de periode 1983-92 werd enkel in

Limburg een grotere procentuele toename genoteerd van het aantal bezoldigden in handel en diensten.

Arbeidsmigratie en werkloosheid

Het afbouwen van de grensarbeid als typische éénrichtingspendel is succesvol verlopen.

In 1947 telde het huidige West-Vlaanderen circa 22.000 grensarbeiders tewerkgesteld in Noord-Frankrijk. In 1961 waren het er nog ongeveer 16.000 en op heden zijn het er niet meer dan 1.200.

Tot omstreeks 1987 bleef het aantal Franse grensarbeiders in West-Vlaanderen beneden 300 eenheden. In 1993 was dit aantal toegenomen tot ongeveer 2.300 eenheden. West-Vlaanderen noteert thans een ingaand pendelsaldo (+1.100). In de Westhoek is er nog een beperkt uitgaand pendelsaldo (600 tegenover 500).

De seizoenarbeid, als typisch kenmerk van tweedehandsheid van de arbeidskrachten, is opgeheven. In 1948 waren er 11.700 afreizen van Westvlamingen voor seizoenarbeid in Frankrijk. In 1965 was dit aantal gedaald tot 1.800 en thans is het verwaarloosbaar klein.

Over de arbeidsmigratie in eigen land naar tijdsduur en naar afstand is geen recent exhaustief cijfermateriaal beschikbaar¹⁰.

Dat de werkloosheid thans het negatieve facet bij uitstek is van de arbeidsmarkt is algemeen bekend.

Tabel 4
Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in de bijzonderste industrietakken, 1958-92

	Toename of daling				Aandeel in totaal industrie (%)			
	West-Vlaanderen	Vlaanderen	Het Rijk	Westhoek	West-Vlaanderen		Westhoek	
					1958	1992	1958	1992
Metaalnijverheid	+18.500	+73.300	-40.400	+2.400	18,4	32,7	23,9	28,4
Textielnijverheid	-8.800	-56.300	-88.600	+700	32,8	19,7	9,8	9,6
Voedingsnijverheid	+5.750	+7.900	+3.000	+2.400	7,1	11,4	17,0	25,3
Houtnijverheid	+2.800	-1.900	-11.600	+900	9,9	11,0	10,3	11,4
Konfektienijverheid en schoennijverheid	-3.400 (a)	-17.300	-54.600	+900	11,8	6,9	6,8	9,8
Keramische nijverheid en glasnijverheid	-2.100	-14.200	-39.900	-100	7,3	4,3	12,1	4,5
Grafische nijverheid	+1.950	+13.600	+2.800	+100	2,1	3,5	3,1	2,2
Scheikundige nijverheid (inclusief kunstvezels)	+800	+19.000	+19.000	+350	1,9	2,3	1,9	3,6

(a) Daling in schoennijverheid (-5.100) en toename in konfektienijverheid (+1.700).

Tabel 5
Werkloosheidsgraden, volkstellingen 1961-91 (a)

	West-Vlaanderen		Westhoek		Vlaanderen	Het Rijk	Rangorde
	Absoluut cijfer	Werkloosheidsgraad	Absoluut cijfer	Werkloosheidsgraad			Werkloosheidsgraad
<i>Mannen</i>							
1961 (december)	11.444	4,1	3.950	7,1	3,4	2,9	1ste
1970 (december)	4.742	1,7	1.422	2,7	1,7	1,9	5de
1981 (maart)	17.454	6,2	3.934	7,6	6,4	7,2	8ste
1991 (maart)	10.321	3,7	1.964	3,9	5,1	7,5	9de
<i>Vrouwen</i>							
1961	2.929	2,9	1.019	5,3	2,6	2,5	2de
1970	2.000	1,8	515	2,6	2,3	3,0	9de
1981	22.376	15,0	4.177	15,9	17,6	17,0	6de
1991	20.638	10,6	3.579	10,3	14,6	17,4	9de
<i>Totaal</i>							
1961	14.373	3,8	4.969	6,7	3,2	2,8	1ste
1970	6.742	1,7	1.937	2,7	1,9	2,2	8ste
1981	39.830	9,2	8.111	10,4	10,3	10,8	7de
1991	30.959	6,6	5.543	6,5	9,1	11,7	9de

(a) Voor 1991 : voorlopige cijfers.

Een éénduidige bepaling van 'werkloos' is niet voorhanden en een tijdsreeks die over een langere periode volledig vergelijkbaar is, kan niet worden verstrekt. Hierna wordt aan de hand van het beschikbare materiaal een beeld geschetst, vooral over het verloop in vergelijking met het Rijk en met Vlaanderen.

Volgens de gegevens van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) registreerde West-Vlaanderen (huidige omschrijving) in 1955 een aandeel van 17 % in het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in het Rijk; bij de mannen liep dit aandeel op tot 19 %.

Het aantal werzoekenden in procent van de beroepsbevolking (exclusief dienstplichtigen), ontleend aan de volkstellingen, wordt gegeven in tabel 5 voor West-Vlaanderen, de Westhoek, Vlaanderen en het Rijk.

De volkstellingen zijn gesteund op verklaringen van de betrokkenen en niet afhankelijk van het uitkeringsgerechtigd zijn of een verplichte registratie als werkzoekende. Er werd gevraagd of betrokkene een eerste betrekking zoekt ofwel een betrekking heeft verloren of opgegeven en een nieuwe betrekking zoekt. Vastgesteld wordt dat in 1991 de oudere werklo-

zen die uitkeringsgerechtigd zijn maar door de VDAB als niet-werkzoekenden worden geregistreerd, hebben verklaard niet-werkzoekende te zijn; ze zijn dan ook niet meer bij de beroepsbevolking geteld en uiteraard niet bij de werklozen. Bij de vrouwen komt in de volkstelling blijkbaar ook (een deel van) de verdoken werkloosheid aan de oppervlakte¹¹.

De trend van het werkloosheidsverloop is duidelijk, door de conjunctuurbewegingen heen. De werkloosheidstoename situeert zich structureel bij de vrouwen, waarvan de arbeidsparticipatie fors is gestegen. West-Vlaanderen dat in de jaren vijftig en nog in het begin van de jaren zestig de grootste werkloosheid droeg, scoort thans het gunstigst, zowel bij de mannen als bij de vrouwen. De werkloosheidsgraad bij de vrouwen is thans – in tegenstelling met de jaren zestig – meer dan het dubbele van de werkloosheidsgraad bij de mannen.

In de Westhoek was de werkloosheidsgraad in 1961 meer dan het dubbele van het rijksgemiddelde en van Vlaanderen. Thans situeert de werkloosheidsgraad zich rond het Westvlaamse gemiddelde, dat relatief laag is in vergelijking met elk van de andere provincies.

De conjunctuurgevoeligheid blijft in West-Vlaanderen relatief groot. Dit werd recent opnieuw bevestigd toen in 1990 de economische bedrijvigheid stakte.

Volgende gegevens hebben betrekking op het aantal niet-werkende werkzoekenden (EG-definitie) verhoogd met het aantal ouderen¹² (zie grafiek 3).

Het jaargemiddelde steeg in West-Vlaanderen voor mannen en vrouwen samen van 33.600 in 1990 tot 47.900 in 1993. De procentuele toename was het grootst van alle Belgische provincies. Het beeld wordt echter genuan-

¹⁰ In de voorlopige gegevens van de volkstelling van 1 maart 1991 is het aantal pendelarbeiders waarvan de tijdsduur of de afstand tot het werk als onbekend is geregistreerd, bovenmatig groot.

¹¹ Voor West-Vlaanderen is bij de mannen het aantal volgens de volkstelling (1 maart 1991) 10.321 en volgens de EG-definitie (gegevens RVA - eind februari 1991) 10.414 eenheden. Bij de vrouwen is dit respectievelijk 20.638 (volkstelling) en 16.608 (EG-definitie). De EG-definitie verhoogd met de ouderen geeft 16.757 mannen en 19.640 vrouwen.

¹² Bron: RVA.

ceerder wanneer het vertrekniveau wordt in rekening gebracht. Drukt men de aangroei uit in procent van de relevante bevolkingsgroep (potentiële beroepsbevolking) dan komt West-Vlaanderen slechts op de zesde plaats, ongeveer gelijk met Limburg en met een iets hoger groeicijfer dan Luxemburg en Oost-Vlaanderen.

Inmiddels is de verbeterde conjunctuursituatie ook merkbaar in West-

Vlaanderen. Tussen juni 1990 en juni 1993 was in West-Vlaanderen (+49,2 %) de aangroei aanzienlijk groter dan in Vlaanderen (+36,4 %) en het Rijk (+34,2 %). Tussen juni 1993 en juni 1994 was de toename in West-Vlaanderen (+7,6 %) geringer dan in Vlaanderen (+8,2 %) en iets groter dan in het Rijk (+7,2 %). De werkloosheidsgraad bleef lager dan in elk van de andere provincies.

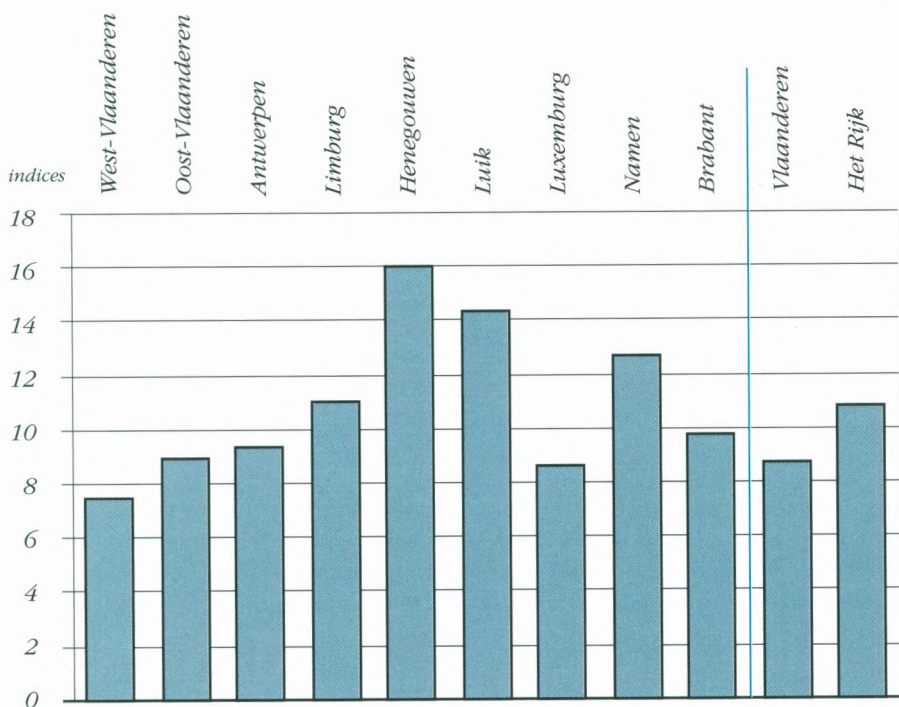
De tewerkstellingskrisis is een algemeen verschijnsel en West-Vlaanderen scoort thans dank zij de economische opgang en doorgevoerde diversifikatie – relatief goed.

Tot besluit

De noodzaak tot herstructurering is een permanent gegeven. Belangrijk is de houding die de regio zelf inneemt. Het verleden bewijst dat West-Vlaanderen kansen en opportuniteiten heeft aangegrepen. Het benutten van de geboden kansen vergt vooreerst inzicht en vereist eensgezindheid in brede lagen van de bevolking en een breed draagvlak in verband met de te voeren acties en te nemen initiatieven. De inspanningen moeten gekoncentreerd worden op de essentiële groei-elementen; aan keuzen ten aanzien van prioriteiten bij het inzetten van de steeds schaarse middelen is niet te ontkomen.

De WER en nadien de GOM-West-Vlaanderen hebben bewezen dat zij – in samenspraak met de interkommunales – de geëigende instantie zijn om met de hoogste efficiëntie de doelstelling van een adequate sociaal-economische ontwikkeling – met oog voor de ruimtelijke en milieu-aspekten – te verzekeren. Na de grote voltige van de jaren zestig, is de omwenteling die reeds op gang is gekomen een proces van verdergaande internationalisering en van kwalificatieve aanpassingen en verdieping.

Aantal niet-werkende werkzoekenden (+ ouderen) per 100 potentieel beroepsactieven, jaar 1993 (a)

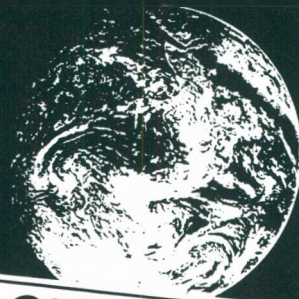

(a) Potentieel beroepsactieven : mannen 20 `a 64 jaar, vrouwen 20 `a 59 jaar

ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal /3250.547.647)

bisof 050.33.78.16

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

AN OFFICE WITH A WORLDWIDE VIEW!

DETTIG JAAR INTERCOMMUNALES

D. Sanders

WIH: dertig jaar huisvestingsbeleid op provinciaal niveau

Inleiding

De Westvlaamse Interkommunale voor Huisvestingsbeleid (WIH) werd op 30 mei 1964 te Brugge opgericht als een samenwerkende vennootschap ter bevordering van het sociaal huisvestingsbeleid in de provincie West-Vlaanderen. 'Dit objectief werd... op diverse manieren bewerkstelligd, ondermeer door de realisatie van sociale kavels, de bouw van koopwoningen, de verkoop van niet-uitgeruste gronden aan de erkende sociale bouwmaatschappijen en dit steeds in afspraak en nauwe samenwerking met de betrokken gemeenten'¹.

Zonder de volledige sociaal-ekonomische en promotionele kontekst waarbinnen deze oprichting gebeurde, opnieuw te schrijven², moet hier toch gewezen worden op enkele kenmerkende gegevens uit de jaren zestig.

Er was vooreerst een groeiende wil tot samenwerking tussen de gemeenten rond Kortrijk, met Kortrijk als stuwend element. Dit streven naar samenwerking gebeurde vooral op het vlak van de stedenbouwkundige zorg. Op dit aspekt wordt overigens uitvoeriger ingegaan in de bijdrage over Leiedal, elders in dit nummer.

Maar ook in de nationale kontekst bleek er in de jaren zestig heel wat te roeren. De expansiewetgeving werd een feit (1959), zij beoogde de industrialisering te ondersteunen.

In 1962 werd de wetgeving op de ruimtelijke ordening van kracht.

Waar West-Vlaanderen deze evolutie van dichtbij volgde en zich wist aan te passen aan de nieuwste tendenzen en wettelijke beschikkingen terzake, slaagde de provinciale overheid er tevens in een ander belangrijk domein

bij deze opbouw te betrekken, met name de huisvesting.

Reeds in 1950 had de provincieraad een wedstrijd uitgeschreven rond de vraag, hoe het provinciale huisvestingsbeleid zich kon aanpassen aan de ekonomische evolutie van deze tijd. Belangrijke wijzigingen die zich in de huisvesting aftekenden en waarop de overheid wilde inspelen, werden als volgt omschreven³:

'1. door de toename van de werkgelegenheid verdween het emigrantenoverschot van ca. 2.000 personen per

De kenmerken van dit grondbeleid werden enkele jaren na de oprichting van de WIH als volgt omschreven door de heer P. Monballyu, bestendig afgevaardigde⁴:

'De provincie West-Vlaanderen heeft... gemeend dat de reglementering nopens het aanwenden van de beperkte gelden, die ze jaarlijks besteedt aan haar huisvestingsbeleid, moet aangepast worden aan de kritieke problemen van nu.'

'Uit wat voorafgaat kunnen we als eerste probleem kristallizeren: het ter

De interkommunales WIH, WIER, WITAB en Leiedal zijn de katalysatoren die een vernieuwd ekonomisch klimaat in West-Vlaanderen hebben mogelijk gemaakt. Op het terrein werd gezorgd voor een goede ontvangstruktuur, een aangepast woningbeleid en een urbanistisch beleid op lokaal en provinciaal vlak.

jaar; daar het over het algemeen ging over jongeren, mag men stellen dat hieruit een supplementaire behoefte van ca 700 à 800 woningen per jaar voortvloeide;

'2. het hoge geboortecijfer na de tweede wereldoorlog liet vermoeden dat vanaf 1970 zich een verhoogde druk op de woningmarkt zou voordoen;

'3. nieuwe woongewoonten, zoals het ontmengen van de generaties en de cohabitatie, deden ongetwijfeld de behoeften aan woningen toenemen.'

Het is dan ook tegen deze achtergrond dat de stichting van de WIH dient te worden geplaatst: de wil om een provinciaal grondbeleid te voeren, dat de bevolking moest toelaten haar nieuw verworven of te verwerven voorspoed ook om te zetten in het bezit van een valabele woonst tegen een redelijke prijs.

beschikking stellen van bouwrijpe gronden aan de bouwlustigen aan normale prijzen. Dus moet het uiteindelijk resultaat zijn dat de bouwgrond goedkoper wordt of dat ten minste de stijging afgeremd wordt.'

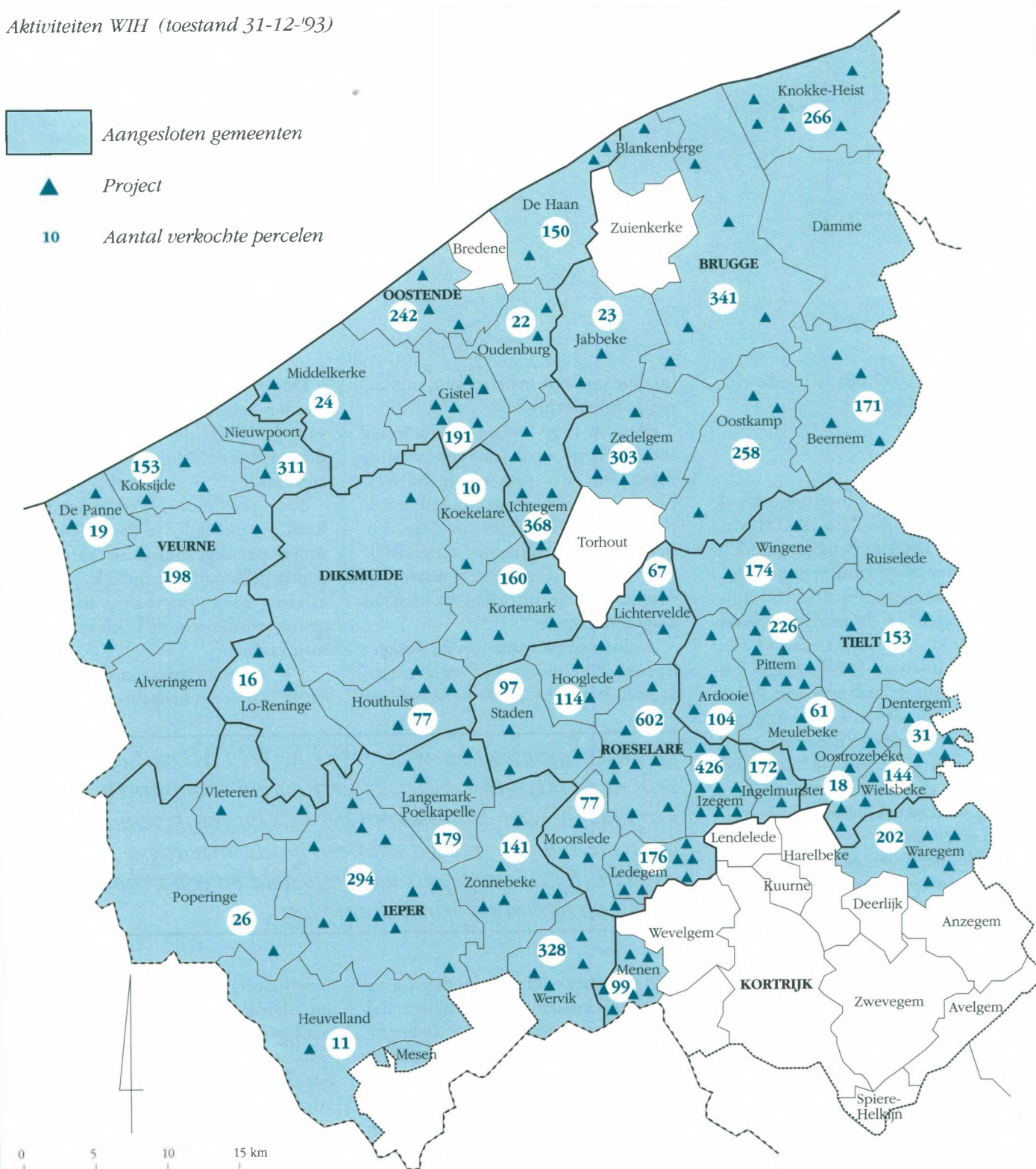
¹ '30 jaar WIH - Een terugblik in het verleden - een visie op de toekomst', in: *Nieuwsbrief WIH-WIER-WITAB*, februari 1993.

² Zie daarvoor: D. Sanders, 'Bovengemeentelijke initiatieven inzake streekontwikkeling', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 5/1986.

³ O. Vanneste, *25 jaar Westvlaamse Interkommunales*, 26 augustus 1988 (onuitgegeven toespraak).

⁴ P. Monballyu, 'Huisvestingsbeleid in de provincie West-Vlaanderen', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 2/1966.

Aktiviteiten WIH (toestand 31-12-'93)

'Daarom moet door de overheid een actief grondbeleid inzake huisvesting gevoerd worden door het in reserve nemen van gronden. Het is duidelijk dat de te verwerven gronden oordeelkundig moeten gekozen worden, rekening houdend met de 'gemeten woonbehoeften', de bestaande sociale uitrusting, dit alles ingeschakeld in het raam van de ruimtelijke ordening en economische expansie. Het is eveneens van belang dat een dergelijk beleid in één uitvoeringsorgaan gekon-

centreerd wordt; zodat de actie over het ganse grondgebied van de provincie, met inachtnaam van een urgentieplan, kan aangepakt worden.'

'Waar de provincie zelf niet ingericht is op deze taak, heeft de provinciale raad als uitvoeringsorgaan voor zijn bodembeleid de intercommunale aangewezen, die tot doel heeft de huisvesting te bevorderen.'

'Inderdaad, iedere belangstellende gemeente kan aansluiten bij die intercommunale, zodat een éénvormige ak-

tie overeenkomstig de behoeften van de gewesten, kan gevoerd worden.'

'De provinciale raad is ervan overtuigd dat, door het rijke studiemateriaal terzake dat het WES ter beschikking heeft en door een actieve samenwerking tussen het WES en de intercommunale een verantwoord bodembeleid in de provincie verzekerd is.'

Uit deze tekst blijkt duidelijk de belangstelling van de provinciale raad voor het probleem van de bouwgronden, belangstelling die resulteerde in

Hermitage, Brugge;

de oprichting van de WIH en in de bevoegdheidsuitbreiding van Leiedal naar het domein van de huisvesting. De gekozen oplossing verwijst meteen ook naar het niveau waarop het huisvestingsbeleid, anex grondbeleid, hoofdzakelijk dient te worden gevoerd, met name de gemeente.

Uitbouw en resultaten

De WIH werd, zoals reeds aangeduid, opgericht door de Algemene Vergadering van 30 mei 1964. Als cooperatieve vereniging werd haar werking beheerst door de wet van 1 maart 1920, op heden vervangen door de wet van 22 december 1986. De WIH is samengesteld uit gemeenten, de provincie en één publiekrechtelijke instelling.

Bij haar start werd, bij koninklijk besluit van 28 januari 1964, aan 40 gemeenten toelating verleend om aan te sluiten bij de WIH. Half 1964 hadden nogmaals 8 gemeenten beslist toe te treden⁵. Uiteraard betreft het hier gemeenten 'vóór de fusie', wat een vergelijking met de huidige toestand iets minder overzichtelijk maakt.

Naast de aandeelhouders A, de gemeenten, telde de WIH ook nog twee aandeelhouders B, met name de provincie West-Vlaanderen en de Maatschappij der Brugsche Zeevaartinrichtingen (MBZI, nu MBZ).

De raad van beheer werd voorgezeten door een afgevaardigde van de gemeenten, de heer R. Carton, burgemeester van St.-Eloois-Winkel. Bestendig Afgevaardigde P. Monballyu fungeerde,

namens de provincie, als ondervoorzitter. De heer P. Monballyu had overigens, samen met de heer O. Vanneste, toen directeur van de WER, tussen 1960 en 1964 alle potentieel-geïnteresseerde gemeenten van de provincie bezocht, teneinde de oprichting van deze intercommunale vereniging met provinciale dimensie mogelijk te maken⁶.

Het voorzitterschap werd later nog waargenomen door de heren J. D'Hoore (van maart 1977 tot maart 1983) en L. Gelaude (vanaf maart 1983). Vanwege de provincie werd de heer P. Monballyu als ondervoorzitter opgevolgd door de heer De fauw (van juni 1964 tot juni 1977), gevolgd door de heer W. Vens (sinds juni 1977).

Volgens de heer J. Pattyn, eerste directeur van de WIH, wilde de WIH

'voorzien in de dringende behoeften op gebied van grondbeleid en huisvesting....'

'De WIH heeft... als opdracht goedkoper bouwgronden ter beschikking te stellen, een betere uitrusting van woonwijken na te streven, het woningvolume te vergroten en de gemeenten bij te staan om hun woningbeleid te moderniseren...'

'Ook de studie van het kader waarin deze woningen worden opgetrokken als groenaanleg en recreatieruimte kan tot de taak van deze interkommunale beschouwd worden'⁷.

In het geciteerde artikel kwam alleen de samenwerking met de gemeenten aan bod. Bovendien de verkopen aan partikulieren heeft de WIH, vanaf het begin, ook een aanzienlijk gedeelte van de verworven gronden doorverkocht aan de erkende bouwmaatschappijen uit de provincie.

De opdrachten van de WIH werden in de loop van de voorbije 30 jaar bij herhaling bijgestuurd en aangepast aan de noden van het ogenblik. Deze evolutie wordt hier verder behandeld, maar eerst toch enkele globale gegevens om toe te laten een overzicht te krijgen over de bereikte resultaten.

Op 31 december 1993 waren er 51 gemeenten (na fusie) aangesloten. Zij vertegenwoordigden 855.135 inwoners of 96,2% van de inwoners uit het

⁵ J. Pattyn, 'Oprichting Westvlaamse Interkommunales', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 3/1964.

⁶ D. Sanders, *op. cit.*

⁷ J. Pattyn, *op. cit.*

Tabel 1

De grondaan- en verkoop van de WIH, 1964-1993.

Grondaankoop	ha	a	ca	Grondverkoop	aantal akten	ha	a	ca
1964 tot 1970 (7j.)	415	89	29	1964 tot 1970	318	61	79	24
1971 tot 1975	313	07	50	1971 tot 1975	1.264	230	88	24
1976 tot 1980	220	19	03	1976 tot 1980	1.901	62	35	15
1981 tot 1985	66	65	49	1981 tot 1985	1.360	178	27	75
1986 tot 1990	91	66	11	1986 tot 1990	1.992	184	63	26
1991	24	12	00	1991	210	25	64	75
1992	20	68	18	1992	375	27	58	65
1993	34	41	41	1993	224	22	31	51
totaal	1.186	69	01	totaal	7.624	1.032	41	91

Bron: Jaarverslag WIH, 1993.

mogelijk aktieveld. Dit aktieveld overspant gans West-Vlaanderen, min de 12 gemeenten uit het gewest Kortrijk die aangesloten zijn bij Leiedal⁸. Het geplaatst kapitaal bedroeg 46 miljoen frank, waarvan 31 miljoen frank van de gemeenten en 15 miljoen frank van de provincie en de MBZ. Het eigen vermogen, zijnde het kapitaal, de herwaarderingsmeerwaarde en de reserves, bedroeg 1,23 miljard frank.

In totaal werden er 1.187 ha grond aangekocht en 1.032 ha verkocht (wat 7.644 akten uitmaakt en 7.154 verkochte percelen (tabel 1). Aan uitrustingswerken werd in de verlopen 30 jaar 1,8 miljard frank betaald. Eind 1993 beschikte de WIH nog over een grondvoorraad van 154 ha.

Klemtonen en toekomstvoorzieningen

Zoals boven reeds aangeduid, kende de WIH in de loop van de jaren een evolutie in het gevoerde beleid.

In de beginperiode ging de aandacht vooral uit naar de verwerving van de nodige gronden en naar hun uitrusting. De verkoop van gronden kwam goed op dreef vanaf 1971.

Bij de lokalizatie van de bouwterreinen werd een spreiding nagestreefd over het ganse werkingsveld van de WIH. Er werden 170 projekten opgestart, verspreid over 46 van de 51 aangesloten gemeenten.

Daarbij streefde de WIH diverse doeleinden na:

- een ter beschikking stellen van bouwgronden tegen aanvaardbare (genoemd: sociale) prijzen, zowel voor individuele bouwers als voor bouwmaatschappijen;
- een degelijke ordening binnen de projekten, met voldoende groen en stedeboekkundig goed uitgewerkt.

Met deze grondpolitiek slaagde de WIH - en langs de WIH om ook de gemeenten en de provincie - erin verkoopprijzen vast te leggen 'die beduidend lager waren dan de gangbare prijzen in de privé-sektor. Dit had een prijsregelend effect op de bouwgrondmarkt in de provincie en zeker in de regio's waar de WIH bestendig aanwezig was.

'Dit sociaal grondbeleid was mogelijk mede dank zij de financiële tegemoetkoming vanwege de overheid, die zich vooral toespitste op de subsidiëringwerken'⁹.

In deze eerste fase bouwde de WIH ook eigen koopwoningen of werkte samen met aannemersbedrijven. De WIH stelde een perceel ter beschikking van een aannemer, die mits het verzaken aan het recht op natrekking door de WIH, hierop bouwde. Op deze wijze werden er 650 zeer kwalitatieve woningen gebouwd met een lage verkoopprijs. In een 5-tal projekten bouwde de WIH zelf 'koopwoningen', in totaal 101.

Onder de druk van de vraag naar meer huurwoningen liet de WIH, na verloop van tijd, deze bouwactiviteiten totaal over aan de erkende bouwmaatschappijen; als niet-erkende bouwmaatschappij kon de WIH immers niet aan verhuring doen.

Een volgende periode werd dan gekenmerkt door enkele nieuwe ideeën: de beschikbare bouwzones op de gewestplannen werden steeds schaarser en de evolutie van de woningbehoeften was van aard om het aansnijden van de woonuitbreidingsgebieden op termijn te bemoeilijken. Tevens was er een strekking om stadsgedeelten en dorpen te herwaarderen, wat alles samen leidde tot een versnelde beweging tot inbreiding en tot het omschakelen van diverse bestaande gebouwen tot woongelegenheden. Inbreidings- en renovatieprojekten zijn dikwijls kleinschaliger en gericht op het huisvesten van bejaarden in aangepaste flatwoningen.

Aansluitend daarbij komt er een verdichting van het woningbestand, ook in de meer-traditionele, nieuwe verkalingsprojekten.

Meer recent streeft de WIH ernaar om opnieuw gronden ter beschikking te kunnen stellen van privé-firma's voor de bouw van huizen. De WIH wil dan deze gronden verkopen aan de nieuwe eigenaars en de firma verkoopt tegelijkertijd het gebouwde huis.

Verdergaande op deze weg, werkt de WIH thans een formule uit voor het voorfinancieren van OCMW's of gemeenten voor de bouw van bejaardenwoningen.

De voorbereiding voor de meer-uitgebreide activiteiten inzake huizenbouw voor bejaarden is reeds volop gaande.

Ook heeft de WIH diverse herwaarderingsprojekten uitgevoerd, die tot doel hebben de sociale huisvesting te ondersteunen en de niet-benutte ruimten in een woonzone in te vullen.

Belangrijk tenslotte, niet zozeer inzake grootschalige realisaties, maar wel inzake het opentrekken van een visie naar Europa toe, is de deelname van de WIH aan de Grensoverschrijdende Permanente Konferentie van Interkommunales (GPKI) en de samenwerking met Duinkerke. Konkreet loopt er een studieproject over de mogelijkheden en tendenzen van de sociale huisvesting in de grensgemeenten Menen en Wervik.

Anderzijds wordt voor de spreidingspolitiek van de projekten van de WIH over de diverse delen van de provincie in de toekomst een meer-gestruktureerde begeleiding voorzien, waardoor gebieden als de Westhoek en de streek van Roeselare-Tielt zich nog nauwer betrokken zullen voelen bij het uit te stippelen beleid.

⁸ Plus de deelgemeente Menen van de fusiegemeente Menen en de gemeente Waregem, die haar huisvestingsbeleid blijft vertrouwen aan de WIH.

⁹ 'WIH-Sociaal bouwgrondbeleid', in: *Nieuwsbrief WIH-WIER-WITAB*, maart 1992.

WIER: dertig jaar hefboom inzake industrializatie

Inleiding

De WIER staat in voor de verwerving van tot bedrijventerrein bestemde gronden, voor de infrastructurale uitrusting en voor het te koop of te huur stellen van bouwrijpe industriegronden. Zij kan ook onteigeningen doorvoeren ten behoeve van de uitbreiding van bedrijven die buiten de grenzen van bedrijventerreinen gelokaliseerd zijn en zij kan leningen verstrekken aan bedrijven voor onroerende private investeringen.

Op 31 december 1993 verliep het eerste termijn van dertig jaar in het bestaan van de Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie (WIER), die op 30 mei 1964 te Brugge werd opgericht. Op de Algemene Vergadering van 14 mei 1993 werd beslist na 31 december

1993 het bestaan van de WIER te verlengen met een periode van dertig jaar.

De activiteiten van de WIER zijn rechtstreeks in verband te brengen met zowel de promotionele werking van de Westvlaamse Economische Raad (nu GOM-West-Vlaanderen) en het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES), als van de werkgelegenheidsinspanningen van de nationale (nu de Gewestelijke) overheid¹.

In zijn artikel over de oprichting van de Westvlaamse interkommunale verenigingen² wijst de heer J. Pattyn, eerste directeur, erop hoe de WIER 'een aangepast industriegrondbeleid (wil) voeren en de uitrusting van de industrieterreinen verzekeren om de economische groei in West-Vlaanderen verder aan te wakkeren'.

'Van de mogelijkheid - via de wet van 18 juli 1959 - om gronden een industriële bestemming te geven en te onteigenen hebben reeds talrijke gemeentebesturen gebruik gemaakt.'

'Geschikte terreinen voor industrie, ambacht en handel, hebben echter praktisch een monopoliepositie. Slechts een beperkt aantal gronden komen voor deze bestemming in aanmerking, gezien bij hun keuze moet rekening gehouden worden met de kosten van infrastructuur, de verkeerstechnische behoeften van het bedrijf en de arbeidsmarkt'.

'Tevens kan vastgesteld worden dat tot op heden bijna geen voorzieningen worden getroffen voor de terreinbehoefte van kleine bedrijven. Ook wensen nieuwe bedrijven vaak onmiddellijk over werkruimte en gebouwen te

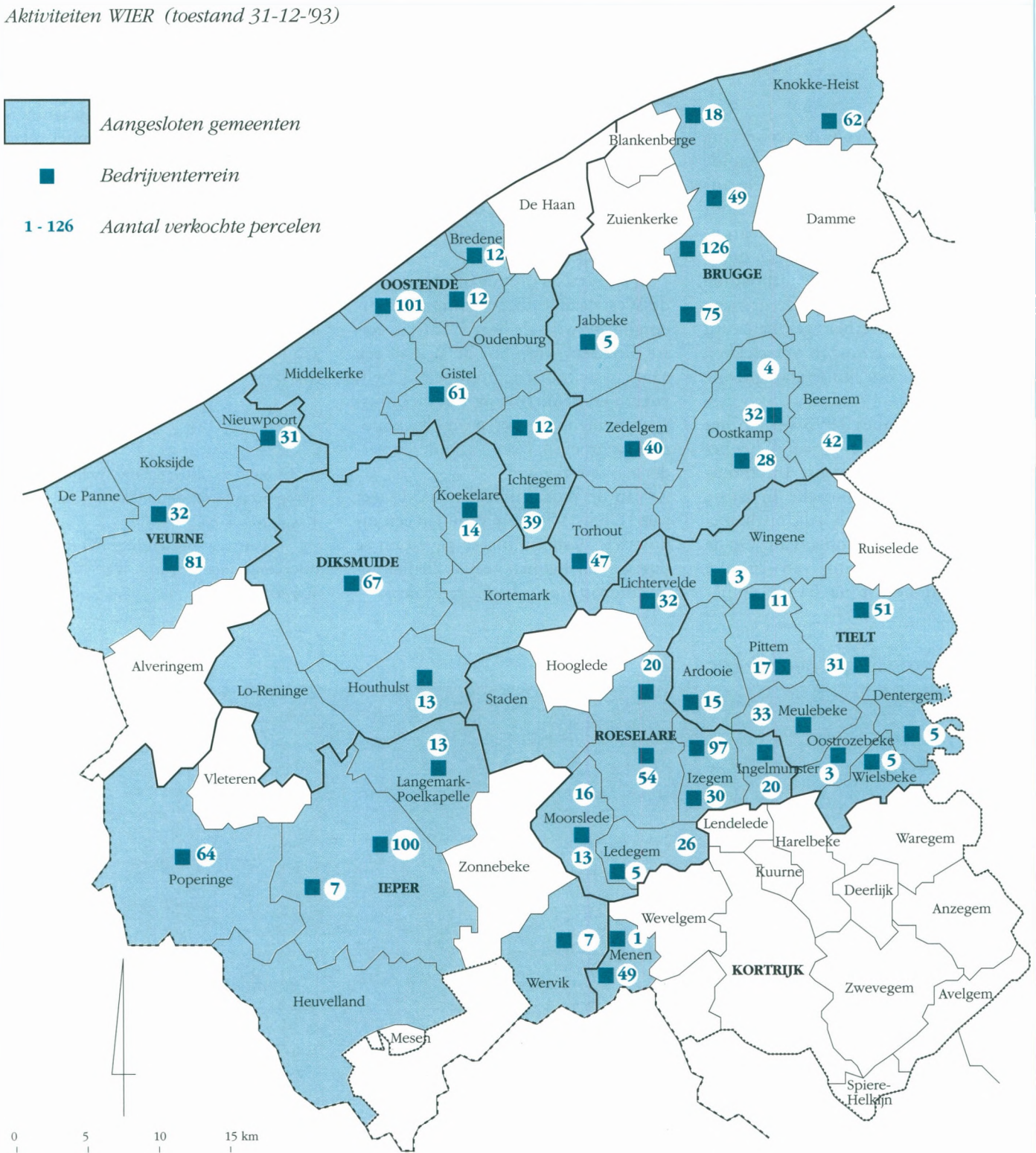
¹ D. Sanders, 'Bovengemeentelijke initiatieven inzake streekontwikkeling', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 5/1986.

² J. Pattyn, 'oprichting Westvlaamse Interkommunales', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 3/1964.

Bedrijventerrein 'Waggelwater', Brugge

Aktiviteiten WIER (toestand 31-12-'93)

beschikken, waarin de produktie terstond kan aangevangen worden'.

'De uitrusting van industrieterreinen en eventueel het bouwen van fabriekshallen is een complex administratief geheel dat vele gemeenten afschrikt, vooral de kleinere en middelgrote gemeenten waar juist de gronden voorhanden zijn'.

Wat betreft de verhouding tussen de WIER (maar mutatis mutandis ook van de WIH en de WITAB) en de WER-WES wijst de heer J. Pattyn er-

op dat in West-Vlaanderen de schakel ontbrak tussen het studie- en promotiewerk en diegenen die dit werk ten uitvoer konden leggen. Er waren opdrachten waarvoor de WER-WES niet uitgerust, noch wettelijk bevoegd was om deze op te lossen. Deze principiële stellingsname werd overigens (voor alle drie de betrokken interkommunale verenigingen) vastgelegd in het artikel 4 van de statuten dat luidt:

'Voor het concept en de algemene studie van de problemen in verband

met de doelstellingen van de vereniging doet de vereniging beroep op het Westvlaams Economisch Studiebuureau vzw'. Voor de concrete studie van de gegeven opdrachten staat de WIER natuurlijk verder zelf in, zeer dikwijls in samenwerking met de WITAB als ontwerper.

Uitbouw en resultaten

De WIER is een cooperatieve vereniging, opgericht op 30 mei 1964, voor

de duur van dertig jaar en zopas verlengd tot 31 december 2023.

Het koninklijk besluit van januari 1964 gaf aan 39 gemeenten (oude grenzen) de toelating toe te treden tot de WIER. Kort na de stichting waren er nog 8 gemeenten die tot de vereniging toetraden (Aandeelhouders A).

De overheids- en de publiekrechtelijke aandeelhouders (aandelen B) waren: de provincie, de West-Vlaamse Elektriciteitsmaatschappij en de Maatschappij der Brugsche Zeevaartinrichtingen (MBZI, nu MBZ).

Tenslotte traden er nog 24 private aandeelhouders (aandelen C) als stichters op, waardoor de WIER de enige gemengde vereniging is uit de groep WIH-WIER-WITAB. Het beginkapitaal bedroeg 16,5 miljoen frank³.

De Raad van Beheer werd voorgezeten door de heer D.R. De Man, burgemeester van Roeselare en afgevaardigde van de gemeenten. De provincie West-Vlaanderen was vertegenwoordigd door de heer P. Monballyu, ondervoorzitter en, samen met de heer O. Vanneste, drijvende kracht achter de oprichting van de WIER.

Vanaf mei 1978 werd het voorzitterschap waargenomen door de heer A. Biesbreuk, in oktober 1981 opgevolgd door de heer J. Van der Perre en vanaf juni 1987 door de heer W. Vens. Het ondervoorzitterschap ging in juni 1977 naar de heer H. De Fauw, in maart 1979 naar de heer L. Maesele en in juni 1987 naar de heer J. Van der Perre.

De hoger geschetste opdracht van de WIER onderging in de loop van de jaren geen fundamentele wijzigingen, het aantal vennoten veranderde wel. Op 31 december 1993 waren er 43 (fusie-)gemeenten, de drie oorspronkelijke overheidsaandeelhouders en 27 privé-aandeelhouders (bedrijven en diensten). De aangesloten gemeenten vertegenwoordigen 784.472 inwoners, zijnde 91,4% van de bevolking binnen het werkingsgebied van de WIER.

Het eigen vermogen (kapitaal, herwaarderingsmeerwaarde en reserves) bedroeg 1 miljard frank op 31 december 1993.

In totaal werden er 2.079 ha grond aangekocht en 1.698 ha verkocht (tabel 1), meestal na uitvoering van de nodige uitrustingswerken. De grondvoorraad bedroeg op 31.12.1993 nog maar 383 ha, verspreid over 37 projecten; de helft daarvan was nog niet

Tabel 1

Aankoop en verkoop van gronden door de WIER, 1964-1993.

Grondaankoop	ha	a	ca	Grondverkoop	aantal akten	ha	a	ca	dm ²
1964 tot 1970 (7j.)	815	81	03	1964 tot 1970	122	97	22	86	00
1971 tot 1975	499	10	84	1971 tot 1975	318	313	87	10	96
1976 tot 1980	291	69	08	1976 tot 1980	657	480	70	91	60
1981 tot 1985	79	62	57	1981 tot 1985	341	201	59	58	03
1986 tot 1990	185	99	54	1986 tot 1990	768	393	90	46	12
1991	37	86	90	1991	150	86	28	04	59
1992	62	58	06	1992	138	84	76	73	56
1993	106	80	93	1993	79	39	61	22	69
totaal	2.079	48	95	totaal	2.573	1.698	07	74	55

Bron: Jaarverslag WIER, 1993.

bouwwijp gemaakt en slechts 104 ha waren direkt beschikbaar. Er werden in de loop van de 30 vorige jaren voor 2,8 miljard frank uitrustingswerken uitgevoerd; er waren nog voor 68 miljoen frank werken in uitvoering, voor 69 miljoen frank werken waren aanbesteed en voor 327 miljoen frank ontworpen.

Bij de planning en de uitrusting van de industrieterreinen ging ook speciale aandacht uit naar de Westhoek, waarbij zowel op nationale als later op Europese financiële steun kon worden gerekend. Konkreet betrof het de industrieterreinen van vijf industriële groeikernen: Diksmuide, Ieper, Mene, Poperinge en Veurne.

Zoals ook gebeurde bij de WIH, werd de eerste periode van het bestaan van de WIER veel aandacht besteed aan de aankoop of onteigening van potentiële industriegronden in diverse gemeenten. De meest-aangewezen plaatsen waren vooraf reeds vastgelegd in de studies van het WES. De echte verkooppieken van hun kant lagen na 1971. In de loop van de jaren waren er wel verschillende klemtonen vast te stellen. 'In de eerste plaats moesten er in de jaren '60 industrieterreinen worden gecreëerd, teneinde aan de stijgende vraag van binnen- en buitenlandse ondernemingen tegemoet te komen; na 1975 ging het om bedrijventerreinen, welke de diversifikatie van het industriepatroon van West-Vlaanderen moesten opvangen⁴.

In dezelfde gelegenheidstoespraak, ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van de WIER, legde de heer gouverneur O. Vanneste verder nog de nadruk op de spreiding van deze terrei-

nen over gans de provincie en op de inplanting en de concentratie van nieuwe industrieterreinen in de kernen van de Westhoek: 'Indien de Westhoek thans mee opgenomen is in de economische rekonversie, dan is het door de WIER gehanteerde instrument van bouwrijpe bedrijventerreinen - thans ook met steun van de EG-doorslaggevend van betekenis'.

'Een ander gevolg van de werking van de WIER is de ruimtelijke ordening in de provincie. Ik stel mij de vraag hoe West-Vlaanderen er uit zou gezien hebben wanneer ze de talrijke bedrijven met behoefte aan herlokalisatie en nieuwe initiatieven, op eigen houtje naar grond zouden gezocht hebben en zich her en der zouden ingeplant hebben; men mag trouwens niet vergeten dat deze ordenende rol van de WIER reeds in belangrijke mate haar gunstige werking had uitgeoefend vooraleer de gewestplannen bij koninklijk besluit werden goedgekeurd'.

De economische crisis veroorzaakte vanaf 1976 een vertraging van de grondverkoop, met een dieptepunt in de jaren 1981-84. Het financieel likwiditeitsprobleem dat daarvoor ontstond werd terdege opgelost, maar werd tevens aanleiding voor een nieuw garantie- en financieringsstelsel dat voor de toekomstige projecten werd

³ 'De WIER op weg naar de 30', in: *Nieuwsbrief WIH-WIER-WITAB*, augustus 1992.

⁴ O. Vanneste, '25 jaar Westvlaamse Interkommunales', gelegenheidstoespraak op 26 augustus 1988 (onuitgegeven tekst).

uitgewerkt. De gemeentebesturen dienen voortaan in hogere mate borg te staan voor de projecten op hun grondgebied en de projecten zelf worden meer getoetst op de snelheid van hun mogelijke realisatie.

Ondertussen zijn de gronden met industriële bestemming uit de gewestplannen schaars geworden, zodat de nu dreigende tekorten in het aanbod moeilijker aan te vullen vallen.

'Daarbij komt nog dat, zoals voor vele sectoren, rekening moet worden gehouden met de inkrimping van overheidsstoelagen. Dit betekent dat meer nog dan in het verleden moet gezocht worden om passende gronden op de passende plaats beschikbaar te stellen'⁵.

Klemtonen en toekomstvoorzieningen

De WIER wil de huidige doelstellingen prioritair blijven stellen, met name het voeren van een ambitieus investeringsprogramma in aantrekkelijke vestigingsmogelijkheden met een goede territoriale spreiding over de ganse streek, als stimulator voor de economische groei en werkgelegenheid.

Aanvullend zal er echter bijzondere aandacht zijn voor enkele belangrijke aksentverschuivingen zoals de kwaliteit van de omgevingsfactoren in de ontworpen industrieterreinen, de renovatie- en saneringsprojecten en de bekommernis voor een efficiënter aanwending van de schaarse beschikbare gronden.

Uitgaande van deze principes heeft de WIER een vijfjarenplan 1992-1996 opgesteld inzake investeringen en industrieterreinen (tabel 2).

Naast de uitvoering van dit plan wil de WIER instaan voor een meer-efficiënte aanwending van de beschikbare gronden, voor een duidelijke verbetering van de omgevingsfactoren (o.m. door het opleggen van strikte stedenbouwkundige voorschriften aan nieuwe industrieterreinen en hun bezetters) en door het uitvoeren van renovatie- en saneringsprojecten.

Bij dit alles blijft één doelstelling prioritair: het realiseren van vestigings- en hervestigingsmogelijkheden voor allerhande bedrijven en bedrijvigheden, met het oog op de instandhouding én de uitbreiding van de werkgelegenheid in de provincie West-Vlaanderen.

⁵ Zie voetnota 3.

Tabel 2
Investeringsprogramma 1992-1996 (Regionale en lokale Bedrijventerreinen).

	Oppervlakte (ha) grondaankoop	Investering in aankoop (mio)	Investering in infrastructuur en nutsvoor- zieningen (mio)	Totale investering (mio)
1992	187	570	220	790
1993	159	396	677	1.073
1994	147	356	633	989
1995	30	75	605	680
1996	-	-	123	123
Totaal	523	1.397	2.258	3.655

Bron: WIER, juni 1993.

WITAB: dertig jaar ruimtelijke uitbouw van West-Vlaanderen

Inleiding

De Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening (WITAB) werd, samen met de WIER en de WIH, opgericht op 30 mei 1964; de eerste verlenging met opnieuw 30 jaar gebeurde op 14 mei 1993, ingaande op 1 januari 1994 en lopend tot 31 december 2023.

De WITAB heeft meerdere doelstellingen:

- aan de gemeenten en de provincie, leden van de vereniging, advies verstrekken over alle technische problemen in verband met de ruimtelijke ordening, de aanleg en de uitrusting van het gemeentelijke grondgebied;
- op hun verzoek en onder vorm van een kontrakt, ontwerpen opmaken van algemene en bijzondere plannen van aanleg voor de gemeente-leden; voor sommige gemeenten kan gezamenlijk ook een gemeenschappelijk algemeen aanlegplan opgemaakt worden;
- op kontraktuele basis technisch advies verstrekken voor het ontwerpen en uitvoeren van gemeentelijke projecten voor werken van openbaar nut;
- voor derden, op kontraktuele basis, verkavelingsontwerpen opmaken;
- alle roerende en onroerende verrichtingen uitvoeren om diensten van algemeen nut en openbaar belang uit te bouwen, ondermeer inzake toeristische en recreatieve infrastructuur.

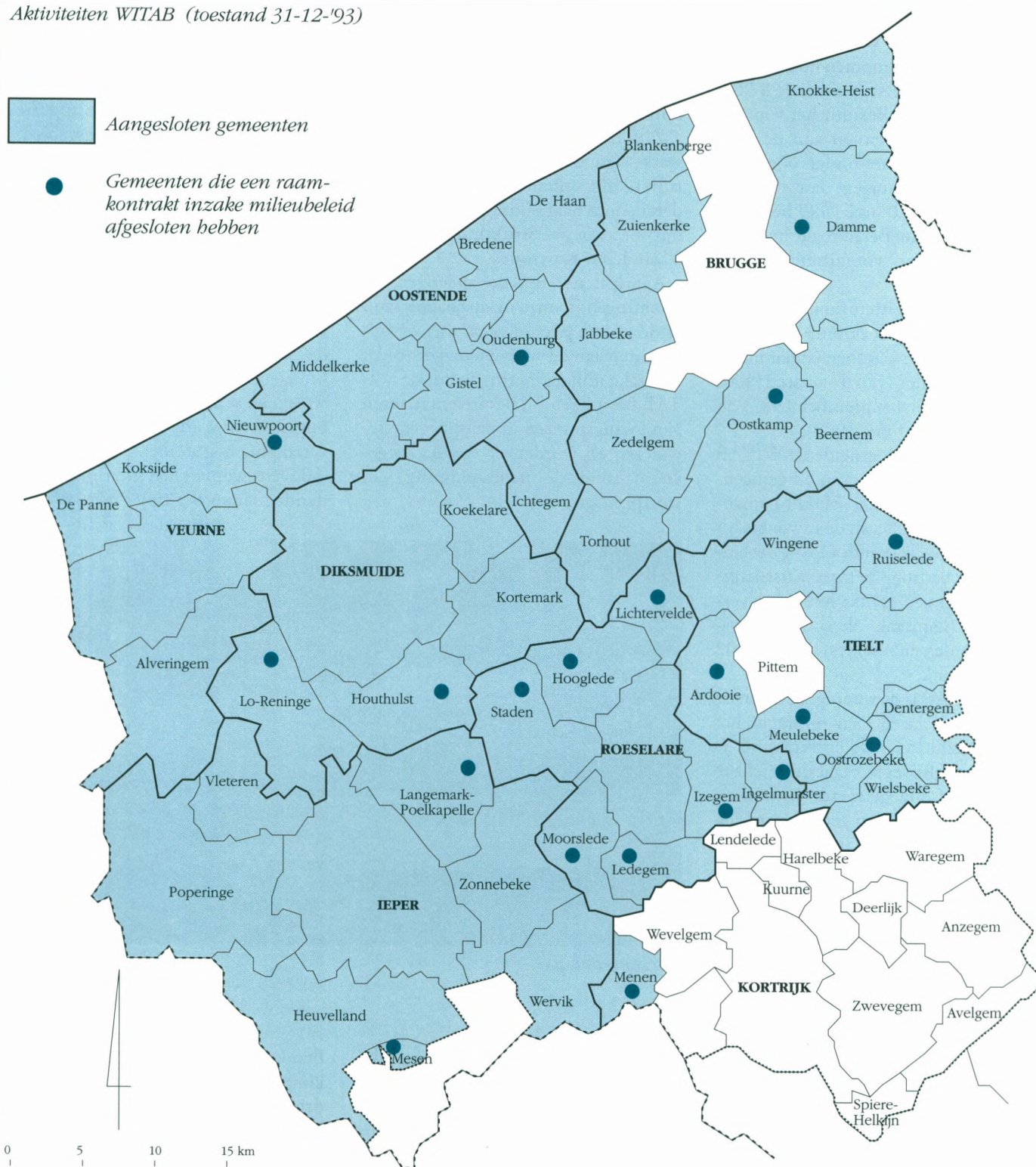
De WITAB beschikt voor de uitvoering van haar taak over haar kapitaal en over werkingsmiddelen uit leningen en uit de betaling van de gevraagde prestaties door de gemeenten of door derden (vooral verkavelingsplannen).

Evengoed als de WIH en de WIER, steunt de WITAB voor de algemene lijnen van haar realisaties op de voorafgaande studies van het WES.

In een bijdrage over de oprichting van de drie Westvlaamse interkommunale verenigingen¹ legt de heer J. Pattyn overigens de directe band tussen de nieuwe verenigingen en de inspanningen van het WES in verband met de ruimtelijke ordening, meer bepaald

¹ J. Pattyn, 'Oprichting Westvlaamse interkommunales', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 3/1964.

Aktiviteiten WITAB (toestand 31-12-'93)

als medeverantwoordelijke voor het opmaken van de survey en van een gewestelijk plan voor de Westvlaamse streken. De WITAB moet wel de dienstverlening terzake organiseren en meteen bredere objectieven nastreven. Opgesomd worden: de APA's en de BPA's; de keuze van gronden voor de nijverheid en voor de huisvesting; de inplanting van gebouwen en diensten van openbaar nut; voor problemen van algemene reconversie met ruimtelijke inslag; het verkeer; het lozen en behan-

delen van afvalwater; de aanvoer en de distributie van energie; de aanvoer, de distributie en afvoer van water; de verkaveling; de ruilverkaveling, enz.

Uitbouw en resultaten

Bij de oprichting op 30 mei 1964 traden 44 gemeenten toe die reeds bij Koninklijk Besluit toelating hadden gekregen om tussengemeentelijk samen te gaan werken; kort daarop traden nogmaals 9 gemeenten (vóór de fusie)

toe. Er waren ook twee aandeelhouders B: de provincie West-Vlaanderen en de Maatschappij van de Brugsche Zeevaartinrichtingen (MBZI, nu MBZ).

De Raad van Beheer werd, in tegenstelling met de twee andere provinciale verenigingen, voorgezeten door een afgevaardigde van de provincie, bestendig afgevaardigde P. Monballyu; als ondervoorzitter fungeerde de heer M. Develtere, afgevaardigde van de gemeenten.

Het voorzitterschap werd, bij beslissing van de Raad van Bestuur op 27 maart 1979 overgenomen door de heer P. Rosseel. Op 22 september 1987 beslist de Raad van Bestuur het voorzitterschap toe te kennen aan de heer Pierre Nollet en het ondervoorzitterschap over te dragen aan de heer P. Rosseel. Op 20 juni 1989 benoemde de Raad van Bestuur de heer Jan Christiaens tot voorzitter van de WITAB.

Als ondervoorzitters fungeerden verder de heren A. Eeckhout (vanaf februari 1965), L. Cardoen (vanaf maart 1977), P. Nollet (vanaf maart 1983), P. Rosseel (vanaf september 1987) en J. Durnez (vanaf mei 1992).

Organizatorisch groeide de WITAB uit tot een vereniging van 52 gemeenten (na de fusie) met 741.114 inwoners, hetzij 86,4% van de inwoners uit het mogelijk aktieveld. Op 31 december 1993 bedroeg het geplaatst kapitaal 13 miljoen frank; het eigen vermogen (kapitaal, herwaarderingsmeerwaarden en reserves) bedroeg 102 miljoen frank.

De WITAB is de vereniging die in de loop van de jaren haar opdracht het meest heeft aangevuld en verruimd. Is het onmogelijk een totaal overzicht te geven over alle geleverde prestaties, dan kan toch worden getracht om een inzicht te verwerven in de diversiteit van de problemen die in de loop van de voorbije dertig jaar werden behandeld.

In de oprichtingsperiode en de daarop volgende jaren ging de aandacht vooral naar de ruimtelijke ordening op gemeentelijk vlak, met het opmaken van algemene en bijzondere plannen van aanleg (APA's en BPA's). Tot op vandaag werd aan meer dan 1200 dergelijke plannen gewerkt, verspreid over de 52 aangesloten gemeenten; ruim 500 BPA's hebben een Koninklijk of Ministerieel Besluit bekomen. In opdracht van de WIH en van derden werden meer dan 200 verkavelingsplannen uitgewerkt.

Weldra werden er ook structuurplannen gemaakt en werden er voor de gemeenten heel wat technische opdrachten uitgevoerd rond realisaties die in de BPA's voorkwamen. Tot op heden betrof het 14 zwembaden, 24 sporthallen, 12 gemeentelijke openbare gebouwen, 5 huisvuilverbrandingsinstallaties en 2 overslagstations. Tevens werden er 15 verkeersstudies opgemaakt, 8 gemeentelijke openbare domeinen heringericht en 11 herwaar-

deringsgebieden gekoncipieerd. Op het gebied van de verblijfsrecreatie nam de WITAB mede het initiatief voor de realisatie van twee vakantie-dorpen en één campingzone.

Zeer recent heeft de WITAB meege- werkt aan de voorbereiding van de ruimtelijke opbouw van West-Vlaanderen, door haar bijdrage aan het voorontwerp van het Structuurplan West-Vlaanderen-Kustzone.

Aansluitend op de meer-recente stromingen in onze maatschappij, zijn er de laatste jaren diverse nieuwe opdrachten aan de vroegere toegevoegd.

Inzake milieusanering wordt de WITAB betrokken bij het inventariseren van lozingspunten in de oppervlaktewateren en worden er studies uitgevoerd rond de nabestemming van stortplaatsen.

sturen: voorzieningen voor bejaarden, sociale woningbouw, kulturele centra e.a. De WITAB treedt ook op als projektbeheerder voor een WIH-realizatie in De Panne, met 10 sociale appartementen in een herwaarderingsgebied.

Met de bedoeling de gemeentenvennoten nog beter te informeren over de werking en de nieuwe activiteiten van de verenigingen, werd beslist op geregelde tijdstippen de drie regio's die het ambtsgebied van de West-vlaamse Interkommunales vormen (Brugge-Oostende, Roeselare-Tielt en de Westhoek) afzonderlijk samen te brengen. Op deze wijze kunnen de streekeigen problemen beter worden opgelost en wordt de binding met de vereniging nog sterker.

Tevens werd er een grensoverschrijdende samenwerking met Noord-

Zeelaan, Koksijde

Archief WITAB

Er werd ook een intergemeentelijke milieudienst opgericht, die adviesverlenend werkt voor de gemeentebesturen in verband met het verlenen van milieuvergunningen (Vlarem: 291 dossiers in 1993). De dienst begeleidt ook de gemeenten in het kader van de uitvoering van het Milieuconvenant (milieubeleidsnota's, milieu-inventarissen, gemeentelijke natuurontwikkelingsplannen) en verstrekt algemene adviezen inzake leefmilieu. In opdracht van OVAM en de provincie West-Vlaanderen werd ook gewerkt aan de inventaris van potentieel-verontreinigende sites in de provincie.

In samenwerking met het Gemeentekrediet van België treedt de WITAB op als projektbeheerbureau voor een aantal bouwwerken van openbare be-

Frankrijk opgestart. In het samenwerkingsverband GPKI (Grensoverschrijdende Permanente Konferentie van Interkommunales) werden enkele projecten uitgewerkt, die de WITAB bijzonder nauw liggen, nl. de studie van de Grensleie en het projekt Cartografische Gegevensbank. Met Duinkerke werd een 'visieontwikkeling voor de regio Westhoek-Duinkerke' uitgewerkt, alsmede een gelijkaardig projekt voor het aanleggen van een Cartografische Gegevensbank. Alle projecten verkregen Interreg-steun.

Toekomstplannen

Een toekomstig punt van aandacht blijft zeker de structuurplanning, die zich op alle niveau's doorzet en die

wellicht een centrale plaats zal innemen in een nieuw dekreet op de ruimtelijke ordening. Voor de stedenbouwkundigen van de WITAB wordt dit een belangrijke opdracht.

Veel aandacht zal ook blijven gaan naar de open-ruimteproblematiek, waarin zowel de stedenbouwkundige als de milieu- en natuurtechnische vak-kennis tenvolle aan bod zal komen, rekening houdend met de huisvestings-behoefte, de industriële en economische ontwikkeling, de landbouw en de recreatie.

De woningbouw, met haar nood aan renovatie van woningen, bedrijfspanden, straten en pleinen en met de gewenste verbetering van de woonomgeving en de verkeersveiligheid, vormt voor de toekomst een derde belangrijke opdracht.

Op deze wijze zal de WITAB zeker op een ingrijpende wijze ingaan op de zeven uitdagingen die de heer J. Christiaens aanbracht op de feestviering van 3 december 1993 te Brugge³. Deze uitdagingen zijn:

- de bewustwording dat er een grondige mutatie gaande is in onze maatschappij en dat daar tegenover een evoluerende structuur moet komen te staan;
- de prioriteit voor de economische ontwikkeling, zonder dewelke geen welvaart mogelijk is;
- de voorrang aan de tewerkstelling, die verrijking en vooruitgang in de hand werkt;
- het beheer en de zorg voor de ruimte, zeker de belangrijkste van de uitdagingen op dit ogenblik;
- de nood aan synergie, aan bundeling van alle krachten uit de openbare en privé-sektor;
- de nood aan grensoverschrijdende samenwerking, vooral met Noord-Frankrijk;
- de permanente zorg voor kwaliteit in architectuur, stedenbouw en ruimtelijke ordening.

Tenslotte zal de WITAB doorgaan met haar diverse activiteiten ter bevordering van een gezond en aangenaam milieu, wat een steeds belangrijker wordende functie zal gaan betekenen voor de vereniging.

² Persnota: '30 jaar WITAB', 1994.

³ J. Christiaens, Toespraak ter gelegenheid van 30 jaar werking en van de verlenging van de Westvlaamse Interkommunales, 3 december 1993, Brugge.

LEIEDAL: ruim 30 jaar actief voor het kortrijkse

Inleiding

Toen op 9 juni 1960, de Interkommunale maatschappij voor ruimtelijke ordening, economische expansie en rekonversie van het gewest Kortrijk c.v. (Leiedal) officieel werd opgericht, was daar reeds een lange periode van tussengemeentelijke samenwerking aan voorafgegaan.

Reeds in 1939 beraadslaagden vijf gemeenten rond en met Kortrijk om een bovengemeentelijk samenwerkingsverband voor stedenbouwkundige studies en aanleg tot stand te brengen. Dit initiatief kreeg echter geen goedkeuring van de Bestendige Deputatie¹.

Na de oorlog werd er in 1947 'voor een hele reeks gemeenten van het Kortrijkse een feitelijke interkommunale stedenbouwkundige dienst opgericht met een urbanist en tekenaar om de stedenbouw in enge zin te verzorgen, d.w.z. de algemene en bijzondere plannen van aanleg op te stellen en ook de bouwaanvragen te vizeren. Daarvoor kwamen een uitstekend overzicht van de streek tot stand en werd heel wat nuttige dokumentatie verzameld'².

Uit deze samenwerking vloeide de idee voort van een gemeenschappelijk algemeen aanlegplan of 'streekplan'. In 1954 kwam er een opdracht van het Ministerie van Openbare Werken om binnen de drie jaar een gemeenschappelijk algemeen aanlegplan (GAAP) op te stellen voor 20 gemeenten van het Kortrijkse³. Dit is uitgegroeid tot het eerste gewestplan dat bij K.B. in het Vlaamse land werd goedgekeurd, parallel aan het plan voor Groot-Luik in Wallonië. Het plan werd opge maakt door ir. J.M.L. Demeyere, stadsingenieur van Kortrijk, in samenwerking met licentiaat O. Vanneste, de architecten-urbanisten J. Kindt en P. Devos en de ingenieurs J. Moorman en G. T'Jonck van de Bodemkundige Dienst van Prof. Detavernier uit Gent⁴.

Deze initiatieven moeten tevens worden gezien in het licht van de groeiende belangstelling voor de uitbouw van een regionale economie, zowel bij de academische als de politieke milieus. Deze belangstelling werd tenslotte gekoncretiseerd in de expansiewetten van 17 en 18 juli 1959.

In het provinciebestuur van West-Vlaanderen, waar de oprichting van

nieuwe interkommunale maatschappijen ter sprake kwam (deels omwille van de voogdijfunctie over de gemeenten, deels als eventuele participant), kwam de oprichting van enkele nieuwe verenigingen in 1960 aan bod. Daar werd toen de oprichting van twee interkommunale verenigingen van het type 'een kernstad en een aantal omringende gemeenten' goedgekeurd, met name een voor het Gewest Kortrijk en een voor het Brugse Ommeland, aangezien Brugge zelf niet wilde meespelen. Alleen Leiedal (voor het Kortrijkse) kwam tot stand⁵ met een opdracht inzake ruimtelijke ordening, economische expansie en rekonversie. Hieraan namen 20 gemeenten (oude grenzen) deel, met ongeveer 170.000 inwoners.

'Zij vormen de kern van het arrondissement en in grote mate (van) een groeiende agglomeratie', aldus de heer A. De Clerck in het vroeger reeds geciteerd artikel. 'Het is in de eerste plaats de bedoeling industrieterreinen aan te kopen, uit te rusten en ter beschikking te stellen onder bepaalde voorwaarden... Deze industrieterreinen werden gekozen ingevolge de besluiten van het Streekplan, de studies van Guido Declercq en Olivier Vanneste en de richtlijnen van het Westvlaams Economisch Studiebureau'.

Aangezien de in het Kortrijkse gerealiseerde formule voor andere kerngebieden niet aansloeg, zocht de provinciale overheid een andere oplossing, met name de verenigingen van gemeenten met één specifiek doel en met een provinciale dimensie. Daaruit sproten in 1964 de WIH, de WIER en de WITAB voort. En aansluitend bij de immanente oprichting van de WIH werd, op 28 mei 1963, Leiedal gemachtigd ook activiteiten inzake huisvestingsbeleid, grondverwerving en woningbouw) op zich te nemen.

¹ D. Sanders, 'Bovengemeentelijke initiatieven inzake streekontwikkeling', in: *West-Vlaanderen Werkt* 5/1986.

² A. De Clerck, 'Interkommunale voor economische expansie Leiedal', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 1/1960.

³ Zie ook: J.M.L. Demeyere, 'Het gemeenschappelijk algemeen aanlegplan in dienst van de Westvlaamse economie', in: *West-Vlaanderen Werkt*, 2/1959.

⁴ A. De Clerck, *op. cit.*

⁵ D. Sanders, *op. cit.*

Uitbouw en resultaten

Leiedal is een gemengde interkommunale vereniging, opgericht door 18 gemeenten (van vóór de fusie) en 12 verenigingen uit de sociaal-ekonomische sektor. In 1963 trad ook het provinciebestuur toe. De eerste voorzitter was de heer A. De Clercq, senator en oudminister. Het voorzitterschap werd daarna nog opgenomen door de heren J. Dehullu, I.J. Lambrecht en, tot op heden, A. Sansen.

Ruim dertig jaar later, op 31 december 1993, telde Leiedal 12 gemeentenvennoten (fusiegemeenten)⁶, de provincie West-Vlaanderen en de Westvlaamse Elektriciteitsmaatschappij als publieke aandeelhouders en 17 aandeelhouders (waaronder Electrabel) uit de privé-sektor. De gemeenten vertegenwoordigden 258.259 inwoners of 92,9% van het arrondissement Kortrijk. De eigen middelen (kapitaal en reserves) bedroegen 385 miljoen frank.

Een volledig overzicht geven van de zeer ruime activiteiten van Leiedal is uitermate moeilijk, gezien de grote diversiteit. Er werd dan ook gekozen voor de belangrijkste onderwerpen: industrializatie, huisvesting, ruimtelijke ordening en technische verwezenlijkingen inzake bouwprojecten, om af te sluiten met de nieuwere opdrachten inzake milieu en de grensoverschrijdende samenwerking.

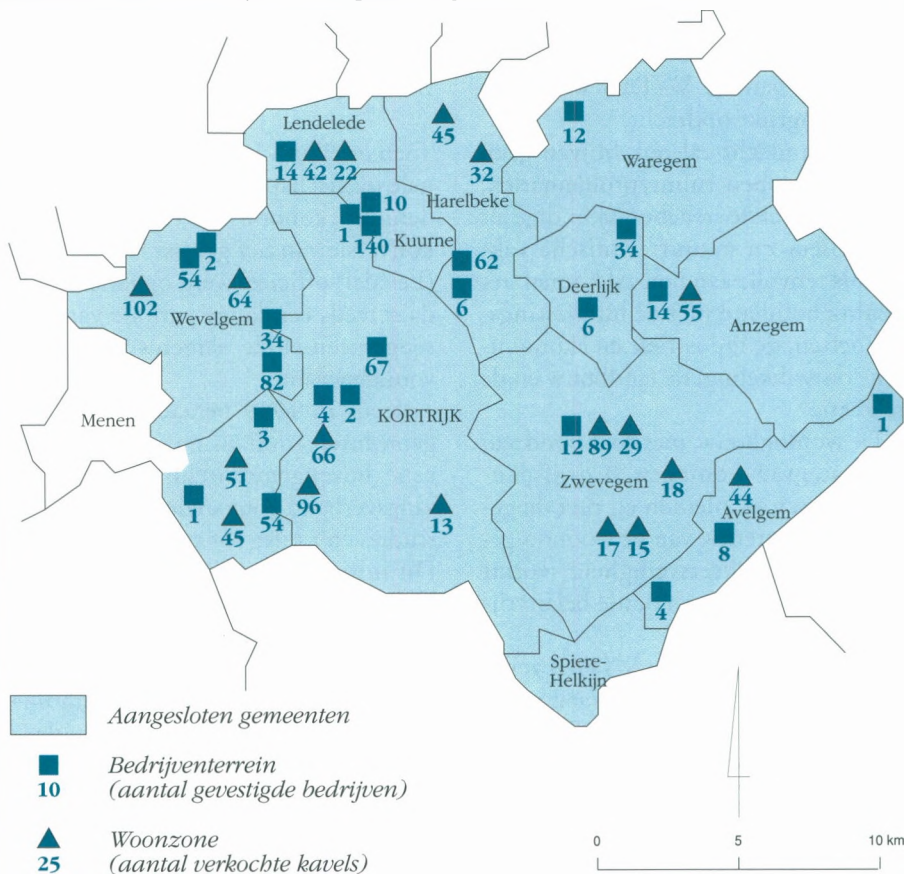
Industrializatie

In totaal werden van 1960 tot eind 1993, 811 ha grond aangekocht en 652 ha verkocht. Er konden zich 627 bedrijven vestigen, die vooral kwamen uit de eigen streek, hetzij als nieuw initiatief, hetzij als herlokalisatie.

De beginperiode was in hoofdzaak gewijd aan de verwerving en de uitrusting van regionale industriezones. In 1966 waren er reeds 215 ha aangekocht, verdeeld over 5 zones; er waren 4 nieuwe zones in voorbereiding. Tevens werden de vliegvelden van Wevelgem en Moorsele voor burgerlijke en industriële doeleinden bestemd. Op dit totaal van 440 ha industriegronden werden er voor 70 miljoen frank infrastructuurwerken uitgevoerd.

In de periode 1980-84 stagneerde de grondverkoop, om in 1984 zijn laagste punt, 6 ha, te bereiken; dit laatste resulteerde in likwiditeitsproblemen en de daaruit voortvloeiende herstruktura-

Aktiviteiten Leiedal (toestand 31-12-'93)

reringsmaatregelen: de grondvoorraad werd gefinancierd door een konsolidatielening van 814,6 miljoen frank op 15 jaar. Dankzij een kentering in de ekonomische toestand werd de lening overigens op een kortere termijn afbetaald.

Vanaf 1985 nam de verkoop van industriegronden opnieuw toe en kon Leiedal zelfs volop verder werken aan de uitrusting en de verkoop van gespecialiseerde zones, zoals de transportzone LAR en de dienstzone Kennedy-park. Later volgden de Schelde-binnenvaartterminal te Avelgem en de dienstzone van Hoog-Kortrijk waarvan de bestemming momenteel wordt ingevuld.

Vanaf 1989 moesten er opnieuw 'klassieke' bedrijventerreinen worden voorbereid, wat echter nieuwe problemen schiep. In eerste instantie werden de terreinen die in het Gewestplan voorzien waren, aangesproken. Maar aangezien deze ontoereikend zijn, moest er ook een herziening van het gewestplan worden bekomen. De 3.2 ha beschikbare gemengde bedrijventerreinen en de 12,7 ha gespecialiseerde terreinen die nog beschikbaar waren, bleken immers totaal onvoldoende voor de behoeften van de streek. Op 13 oktober 1993 heeft de Vlaamse re-

gering, mede op vraag van de GOM-West-Vlaanderen, een herziening van bestemming van 201 ha terreinen vastgesteld, die in de eerste helft van 1994 in openbaar onderzoek gebracht werden.

Leiedal speelt verder in op de nieuwste trends inzake het gebruik van de industrieterreinen: de zin voor specializatie van een terrein, de vraag naar een grotere groenvoorziening, naar een optimale terreinbenutting en naar een verplichting om de voorziene gebouwen sneller te realizeren.

Huisvesting

Tot 1993 heeft Leiedal, op vraag van de gemeentebesturen, 169 ha grond aangekocht, 150 ha verkocht, gespreid over 23 verkavelingen die samen 845 kavels bevatten, waarvan 71 met koopwoningen.

Daarbij werd betracht het ruimtelijk beleid van de gemeente te ondersteunen, door het permanent en gevarieerd aanbod van kavels. Bij de uitwerking

⁶ Met inbegrip, sinds 1993, van de gemeente Waregem die voor haar activiteiten inzake huisvesting aangesloten blijft bij de WIH.

werd ernaar gestreefd om stedenbouwkundig verantwoord op te treden (aansluiting op centrum of op openbare voorzieningen, menging van kleine en grote kavels en van rijwoningen, halfoopen en open bebouwing).

Deze verkavelingen en woningen werden 'sociale' woningbouw genoemd, omdat zij zich richtten op gezinnen die juist buiten de sociale huisvestingsvoorwaarden vielen, maar die toch een meer-verantwoorde prijs wilden betalen dan deze van de vrije markt.

In de periode 1975-79 startte Leiedal met groepsbouw en meer speciaal met groepsbouw-met-inspraak, specifiek op 6 werven. Rond de tachtiger jaren werd deze activiteit echter stopgezet.

In de verkavelingen worden momenteel de resterende gronden zoveel als kan geactiveerd, met slechts sporadisch enkele nieuwe verkavelingsprojecten. Zo werden er in 1993 nog 19

kavels met woning verkocht in het Kijkdorp te Aalbeke-Papeye en kwamen er een 5-tal verkavelingsprojecten in voorbereiding of ter studie. In 1993 startte een eerste herwaarderingsproject; dit is een eerste stap op weg naar eventuele uitbreiding van de Leiedal-activiteiten in de richting van inbreiding, kernherwaardering en renovatie.

Ruimtelijke ordening

Gesproken uit de idee van tussenge-meentelijke samenwerking op het vlak van de ruimtelijke ordening, is het opmaken van bpa's in opdracht van de gemeenten een vaste waarde gebleven. Tot op heden werd er in totaal aan 392 bpa's gewerkt in 34 (deel)gemeenten; 174 bpa's werden reeds bekrachtigd bij KB of MB (tabel 1).

Inzake de gemeentelijke uitbouw is er meer en meer een aksentverlegging gekomen, van uitbreiding naar revalidatie en verbetering van het bestaand

Tabel 1

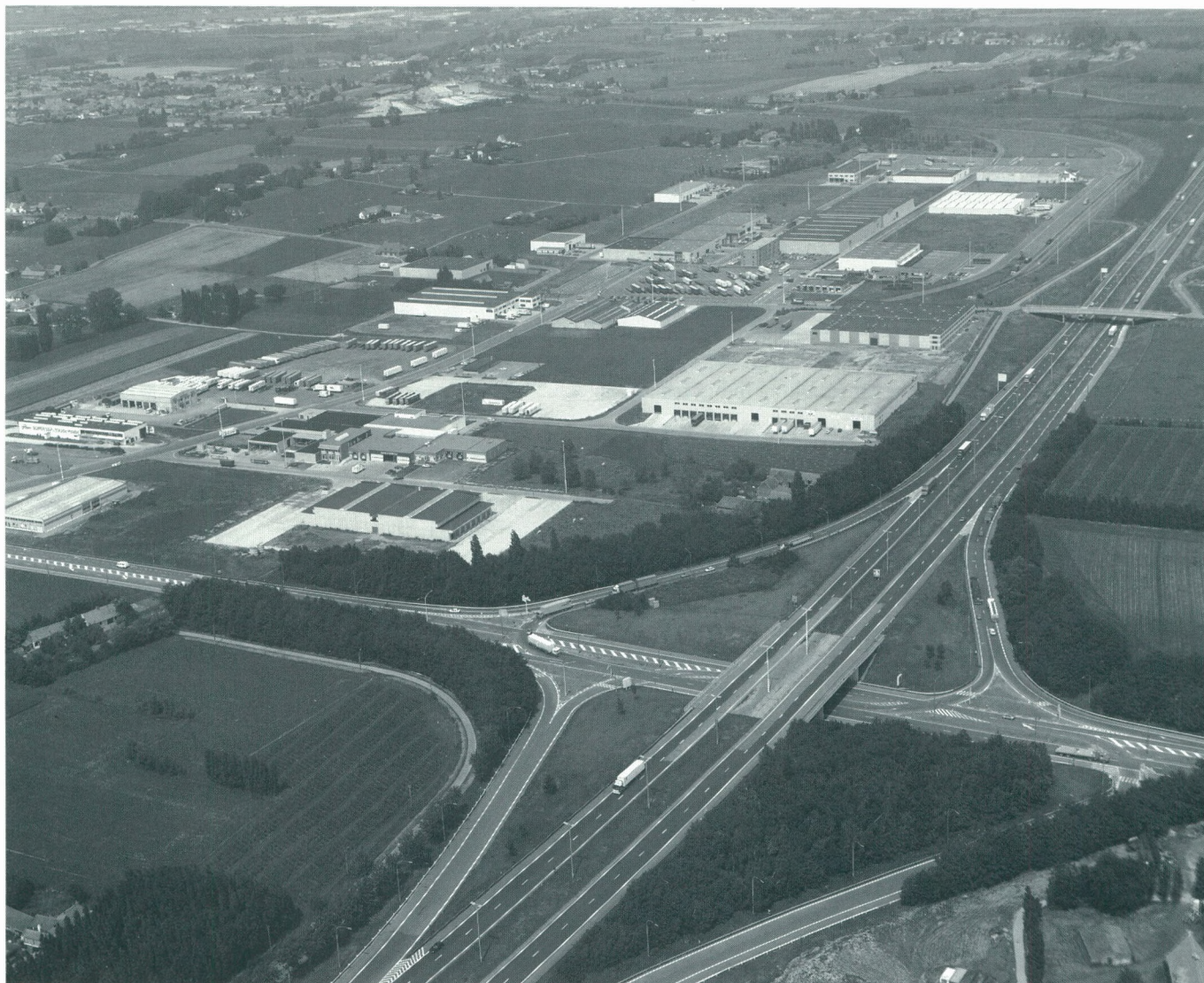
Overzicht van het aantal bpa's waaraan door Leiedal tot op heden gewerkt werd (a)

gemeente	aantal bpa	aantal bpa met besluit
Anzegem	31	10
Avelgem	17	3
Deerlijk	27	8
Harelbeke	36	16
Kortrijk	75	41
Kuurne	34	16
Lendelede	15	6
Menen	25	12
Spiere-Helkijn	5	1
Waregem	22	7
Wevelgem	65	37
Zwevegem	40	17

(a): gegevens tot 13/9/94

Bron: Leiedal

LAR

bebouwd milieu. Deze activiteiten betreffen bijzondere plannen van aanleg, algemene stedenbouwkundige studies, stadsvernieuwings- en herwaarderingsprojecten, woonerven, heraanleg van het openbaar domein, verkeersstudies (van plaatselijke tot regionale realisaties) en allerlei vormen van advies en bijstand.

De omvangrijkste opdracht op het vlak van de stedenbouw en de structuurplanning is het in 1992 uitgewerkt globaal concept voor de Stedenbouwkundige Studie van de Leieverbreiding in de doortocht Kortrijk. Deze studie omvat de gevolgen van het verbreden van de Leie, de bescherming van de open ruimte langs de Leie tussen Menen en Wevelgem (samen met de WITAB) en de studie van de grensleie tussen Frelinghin en Menen (samen met Urba Linea, WITAB en ADU).

Meer en meer aandacht wordt besteed aan projecten die inwerken op de structuur van een gemeente, zoals het project Stationsomgeving te Kortrijk, de centrumstudie te Deerlijk en te Zwevegem, de verkeersstudie voor Wevelgem. Het eindrapport komt in 1994 klaar.

Sinds maart 1993 is Leiedal ook officieel van start gegaan met het Gemeenschappelijk Algemeen Plan van Aanleg Kortrijk (GAPAK), wat duidelijk een aansluiting betekent bij de voorgeschiedenis van Leiedal.

Technische studies

Aansluitend op vragen die rijzen bij de stedenbouwkundige plannen, kwam Leiedal ertoe, okkasioneel maar regelmatig, ook technische hulp te verlenen bij bepaalde bouwkundige projecten. bouw van een beschermde werkplaats, offertevragen (samen met de WITAB) voor zwembaden en sporthallen, gevolgd door de bouw ervan, technisch begeleiden van eigen woningbouwprojecten, van een ontmoetingscentrum, van een RVA-vormings- en herscholingscentrum en van de bouw van de eigen kantoren op het Kennedy-park.

Milieu

Sinds 1990 beschikt Leiedal over een milieucel, die instaat voor het inwinnen van alle relevante milieugegevens uit de regio en voor de begeleiding van de aangesloten gemeenten bij de uit-

voering van bepaalde opdrachten, opgelegd door de Vlarem-reglementering en de milieukonvenanten. Door deze intergemeentelijke milieudienst werd de Groene Hoofdstructuur in het arrondissement besproken; er komt verder een bebossingsstudie (onder promotie van Leiedal) en de inventarisatie van de hinderlijke bedrijven per gemeente werd reeds opgestart.

Ook inzake waterzuiveringsinfrastructuur werd er samengewerkt met diverse overheidsdiensten in België en Noord-Frankrijk.

Grensoverschrijdende samenwerking

De grensoverschrijdende samenwerking met Noord-Frankrijk bleef niet beperkt tot de waterzuivering. Naast een aantal zeer diverse contacten is er een meer-gestructureerd contact tot stand gekomen in het kader van de Grensoverschrijdende Permanente Konferentie van Interkommunales (GPKI), waarin voor West-Vlaanderen Leiedal en de Westvlaamse interkommunales participeren. Ook in het kader van Interreg heeft Leiedal projecten ingediend. Het betreft hier meer speciaal het project 'Europese Binnenhaven', de herbestemming van de Grenspost E-17 en het opstarten van de Grensoverschrijdende Cartografische Gegevensbank voor gegevens van geografische en sociaal-ekonomische aard. Verder is er een onderzoek naar een samenhangende ruimtelijke ontwikkeling van het Grensleiegebied en een dossier over een gekoördineerde grensoverschrijdende samenwerking in het Leie-Scheldebekken.

Vooruitzichten

Uit de menigvuldige besprekingen die door Leiedal gevoerd worden in het kader van haar diverse opdrachten, blijkt dat voor de toekomst actief moet verdergegaan worden met een beleid, gericht op de ekonomische expansie van de streek. Alleen liggen de ruimtelijke, technische en financiële randvoorwaarden iets anders dan vroeger.

Het belangrijkste gegeven is het dreigend tekort aan uitgeruste industriegronden. Dit gegeven wordt doorkruist door de technologische ontwikkeling in de bedrijven, die voor sommige aspecten ruimtebesparend kan werken, voor andere juist niet.

Veel belangstelling bestaat er in de

streek voor de uitbreiding van de telecommunicatie en het transport onder hun diverse vormen. Het dataverkeer komt de volgende jaren aan bod in een interactieve, multimediaal telekommunikatienet.

Verder streeft Leiedal naar de realisatie van Hoog Kortrijk, met zijn Hallen, Decascoop en evenementenhallen, zijn commercieel temapark rond meubel en interieur, een ruim vestigingsaanbod voor kantoren, research en hoogtechnologische ondernemingen, een 'intelligent' bedrijvenpark, demonstratieruimten voor telekommunikatie en multi-media.

Ook de multi-modale transport- en logistische knooppunten moeten uitgebouwd worden: de LAR, de binnenvaartterminal te Avelgem, de luchthaven Kortrijk-Wevelgem.

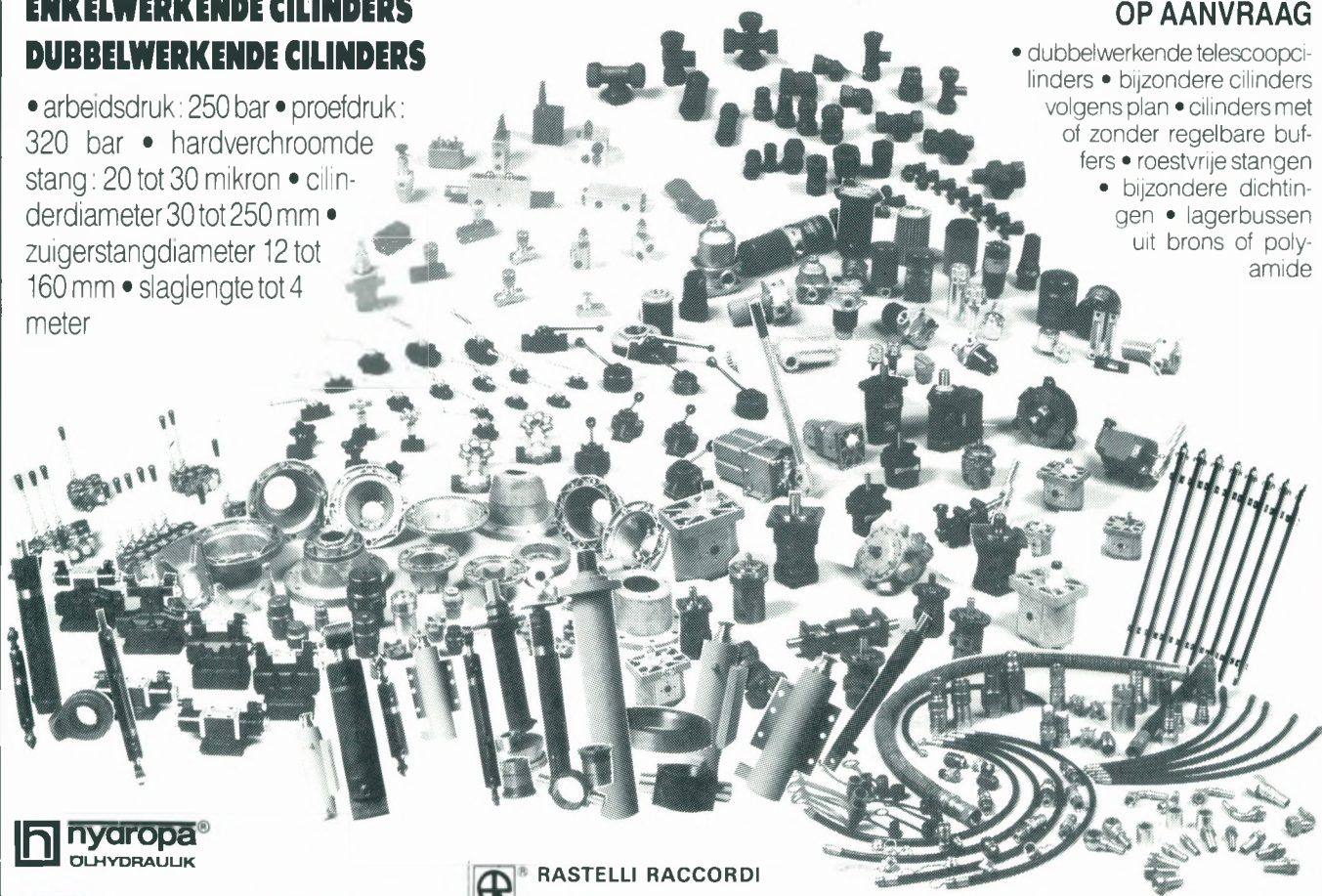
HYDRAULISCHE CILINDERS HYDRAULISCHE GROEPEN

ENKELWERKENDE CILINDERS DUBBELWERKENDE CILINDERS

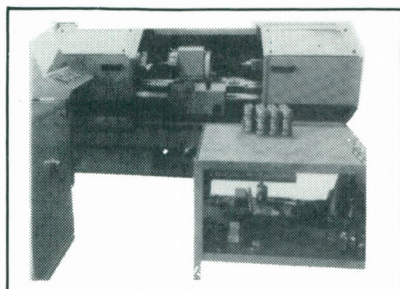
• arbeidsdruk: 250 bar • proefdruk:
320 bar • hardverchromde
stang: 20 tot 30 mikron • cilin-
derdiameter 30 tot 250 mm •
zuigerstangdiameter 12 tot
160 mm • slaglengte tot 4
meter

OP AANVRAAG

- dubbelwerkende telescoopci-
linders • bijzondere cilinders
volgens plan • cilinders met
of zonder regelbare buf-
fers • roestvrije stangen
- bijzondere dichten-
gen • lagerbussen
uit brons of poly-
amide

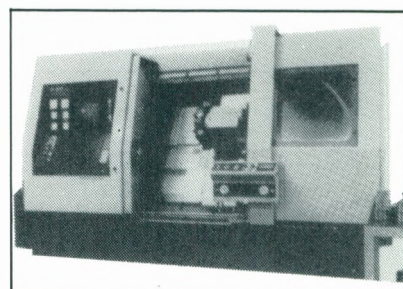
S.A.M.
HYDRAULIK

VAPO

HYDRAULICS n.v.
Industrielaan 8
8658 DADIZELE

Telefoon 056/50 11 16 en 50 11 17
Telex VAPODA 85962 - Telefax 056/50 17 99

V.K.W. - DIENSTENGROEP

*Partner van dynamische
Ondernemers en Zelfstandigen*

- **SOCIAAL HULPBETOON** : Erkend Sociaal Secretariaat
- **A.S.K.Z.:** Algemene Sociale Kas voor Zelfstandigen
- **A.C.V.W.:** Kinderbijslagfonds voor Werknemers
- **IDEWE:** Interbedrijfsgeneeskundige Dienst voor Werkgevers
- **V.K.W. DIENSTBETOON** : Kristelijk Ziekenfonds Kortrijk

ONZE TROEVEN:

*Begeleiding bij Start en Uitbouw van uw Zaak
Ombudsdienst en deskundig Advies
Persoonlijke Service aan voordelig Tarief*

U BENT WELKOM IN:

BRUGGE

Langestraat 21
Tel.: 050/ 33 85 55
Fax.: 050/ 34 61 34

KORTRIJK

Grote Markt 19
Tel.: 056/ 21 93 21
Fax.: 056/ 21 93 29

ROESELARE

J. Van Arteveldestraat 9a
Tel.: 051/ 24 00 92
Fax.: 051/ 24 00 54

Fiskale statistiek van de inkomens, 1963-1992

Bron: NIS.

Inkomstenjaar 1963

Arrondissement	In 1.000 fr.	Rangorde	Rijk = 100
Brussel-hoofdstad	130,3	1	141,3
Luik	102,7	2	111,4
Nijvel	101,8	3	110,4
Antwerpen	100,2	4	108,7
Charleroi	95,4	5	103,5
Halle-Vilvoorde	95,4	6	103,5
Namen	93,1	7	101,0
Aarlen	90,6	8	98,3
Hoei	90,1	9	97,7
Zinnik	87,5	10	94,9
Gent	87,3	11	94,7
Verviers	86,6	12	93,9
Oostende	84,6	13	91,8
Thuin	84,3	14	91,4
Bergen	84,2	15	91,3
Leuven	83,9	16	91,0
Dinant	83,5	17	90,6
Brugge	82,6	18	89,6
Borgworm	82,3	19	89,3
Veurne	82,1	20	89,0
Doornik	81,5	21	88,4
Philippeville	81,4	22	88,3
Kortrijk	80,6	23	87,4
Mechelen	79,8	24	86,6
Hasselt	79,7	25	86,4
Marche-en-Famenne	78,9	26	85,6
Virton	78,3	27	84,9
Neufchateau	77,0	28	83,5
Aat	76,4	29	82,9
St.-Niklaas	75,5	30	81,9
Moeskroen	75,0	31	81,3
Roeselare	74,6	32	80,9
Tongeren	74,1	33	80,4
Aalst	74,0	34	80,3
Turnhout	73,1	35	79,3
Eeklo	72,5	36	78,6
Maaseik	72,5	37	78,6
Oudenaarde	72,4	38	78,5
Dendermonde	72,2	39	78,3
Bastenaken	72,1	40	78,2
Ieper	68,9	41	74,7
Tielt	66,8	42	72,5
Diksmuide	62,2	43	67,5
Westhoek (D+I+V)	70,4		76,4

Provincie

Brabant	113,0	1	122,6
Luik	96,9	2	105,1
Antwerpen	91,6	3	99,3
Namen	89,4	4	97,0
Henegouwen	87,4	5	94,8
Luxemburg	80,3	6	87,1
Oost-Vlaanderen	78,7	7	85,4
West-Vlaanderen	77,8	8	84,4
Limburg	76,6	9	83,1
Vlaams Gewest	84,0		91,1
Waals Gewest	91,5		99,2
Brussel-hoofdstad	130,3		141,3
Het Rijk	92,2		

Inkomstenjaar 1963

Arrondissement	In 1.000 fr.	Rangorde	Rijk = 100
Nijvel	984,0	1	117,6
Halle-Vilvoorde	983,9	2	117,6
Leuven	912,7	3	109,1
Antwerpen	877,7	4	104,9
Gent	868,2	5	103,8
Aarlen	858,9	6	102,7
Mechelen	856,7	7	102,4
Aalst	853,9	8	102,1
St.-Niklaas	842,5	9	100,7
Brugge	839,4	10	100,3
Brussel-hoofdstad	825,3	11	99,8
Dendermonde	834,4	12	99,7
Kortrijk	829,2	13	99,1
Hasselt	826,2	14	98,8
Namen	823,3	15	98,4
Borgworm	818,5	16	97,8
Eeklo	810,2	17	96,9
Maaseik	806,7	18	96,4
Oudenaarde	805,9	19	96,3
Roeselare	805,2	20	96,3
Hoei	804,5	21	96,2
Zinnik	799,9	22	95,6
Veurne	799,4	23	95,6
Tongeren	792,6	24	94,8
Tielt	791,4	25	94,6
Luik	791,0	26	94,6
Verviers	785,6	27	93,9
Bergen	781,1	28	93,4
Virton	776,2	29	92,8
Thuin	768,5	30	91,9
Oostende	766,3	31	91,6
Aat	763,2	32	91,2
Doornik	760,7	33	90,9
Charleroi	747,5	34	89,4
Dinant	739,4	35	88,4
Ieper	732,7	36	87,6
Neufchateau	731,4	37	87,4
Moeskroen	726,9	38	86,9
Marche-en-Famenne	725,3	39	86,7
Philippeville	725,2	40	84,9
Diksmuide	710,6	41	74,9
Bastenaken	701,7	42	83,9
Turnhout	340,2	43	40,7
Westhoek (D+I+V)	745,8		89,2

Provincie

Brabant	908,2	1	108,6
Antwerpen	863,2	2	103,2
Oost-Vlaanderen	848,1	3	101,4
Limburg	813,0	4	97,2
West-Vlaanderen	802,6	5	95,9
Luik	792,6	6	94,8
Namen	791,4	7	94,6
Henegouwen	764,4	8	91,4
Luxemburg	759,1	9	90,7
Vlaams Gewest	857,2		102,5
Waals Gewest	798,8		95,5
Brussel-hoofdstad	835,2		99,8
Het Rijk	836,5		100,0

CERTIFIKATIE - INSTELLING

EUROSYM : UW PARTNER VOOR DE CERTIFIKATIE VAN UW KWALITEITSSYSTEEM.

Eurosym is in het bijzonder gespecialiseerd in de beoordeling van "Kwaliteitssystemen" volgens de ISO normen 9001 - 9002 - 9003.

Industriële sectoren

- * BOUW
- * CHEMIE
- * ELEKTROTECHNIEK
- * INFORMATIKA
- * HOUT-PAPIER
- * MACHINEBOUW
- * METAAL
- * TEXTIEL
- * VOEDING
- * DENTAAL TECHNISCHE
BEDRIJVEN
- * GRAFISCHE INDUSTRIE
(DRUKKERIJEN)
- * SCHOONMAAK

Diensten sectoren

- * DISTRIBUTIE
- * ALGEMENE, ADMINISTRATIEVE,
SOCIALE EN GEZONDHEIDS-
DIENSTEN
- * TRANSPORT
- * ONDERWIJS EN VORMING

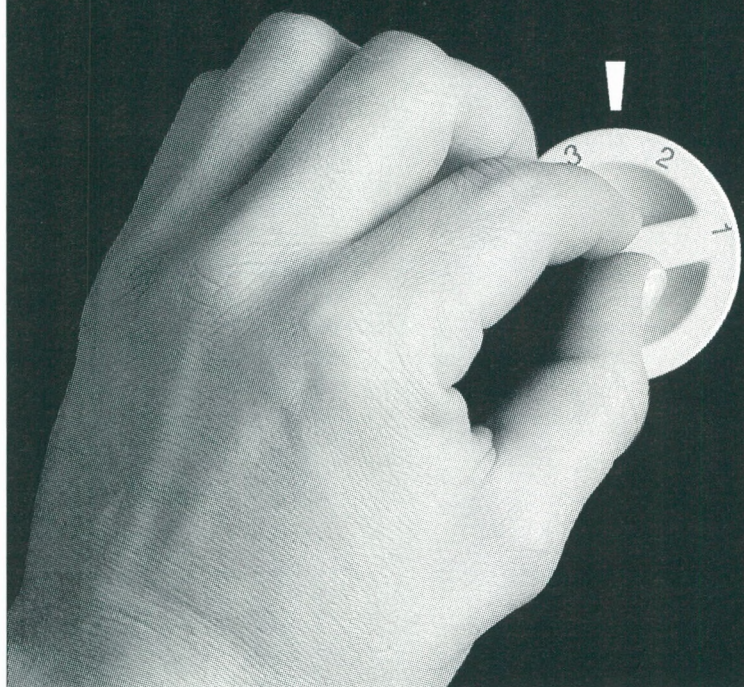
Zowel bij kleine,
middelgrote als
grote bedrijven.

EUROSYM v.z.w.
Pres. Kennedypark 23 D
8500 KORTRIJK
Tel. 056/76 67 07

Kontaktpersoon:
C. Vanden Bussche
Managing Director
Fax. 056/76 73 69

Wij steken ook energie in een goed-geregelde service.

Dat wij resoluut een rationeel energiegebruik verdedigen, is iets wat u dagelijks ervaart. Maar wist u ook dat u bij ons altijd kunt aankloppen met al uw vragen over energie? Stel uw vragen, want onze adviezen en service zijn volledig gratis. Contacteer ons op onderstaande adressen.

GASELWEST
Rijselestraat 57 - 8500 Kortrijk - Tel. 056/36 92 11

IMEWO
F. Rooseveltlaan 1 - 9000 Gent - Tel. 09/235 96 58

GASELWEST

imewo

Verstand van energie. Gevoel voor service.

ELECTRABEL verzorgt als privé-partner de dienstverlening in opdracht van de intercommunales GASELWEST en IMEWO.

- *De fruitterminal Andrew's Fruitwharf, gelegen in de Zeebrugge achterhaven, investeert 75 miljoen fr. in de bouw van een vierde brug voor het lossen van bananen. De investering is een gevolg van de stijgende bananentrafiëk naar Zeebrugge. In 1993 realiceerde het bedrijf een omzet van 280.000 ton bananen. Voor 1994 wordt een stijging met 100.000 ton verwacht.*
- *De Belgische Overheid zal 10 vissersvaartuigen selekteren voor deelname in het Europese pilootproject voor de positiebepaling van vissersvaartuigen via satellietcommunicatie. Op de vissersvaartuigen zal een zender worden geplaatst die, gekoppeld aan een plaatsbepalingssysteem, signalen uitzendt naar een satelliet. Vanuit de satelliet worden de signalen doorgegeven naar het grondstation in Oostende. Deze positiebepaling van de vissersvaartuigen werkt niet alleen de veiligheid op zee in de hand; eventuele inbreuken van de vissersboten op zee worden eveneens genoteerd.*
- *De recente stijging van de trafiek in de haven van Zeebrugge brengt nieuwe aanwervingen met zich mee. In de haven van Zeebrugge kunnen vanaf september 80 tot 85 extra dokwerkers aan de slag in dienstverband.*
- *'Delaware computing Antwerpen' (DC), een 100% informatica-dochter van de firma Bekaert heeft een overeenkomst ondertekend met de firma Personeelsmanagement (SBB) voor de oprichting van een nieuwe gemeenschappelijke onderneming Permis. Permis, waarvan de aandelen voor 60% toebehoren aan SBB en voor 40% aan DC, heeft als doel de verdere ontwikkeling, ondersteuning en commercializatie te verzekeren van Permis, het pakket van Delaware Computing voor personeelsadministratie en -beheer.*
- *De interkommunale Gaselwest investeert 118 miljoen fr. in werken aan de netten van elektriciteit, gas en kabeltelevisie. De werken, gespreid over de verschillende gemeenten van de diverse Gaselwestsektoren, zijn recent aangevat of reeds in uitvoering.*
- *Het failliete bedrijf Vuylsteke Metaalbouw gaat te Roeselare terug van start onder de naam 'New Vuylsteke'. Het bedrijf waar vooral metalen bedrijfshallen worden geproduceerd samen met koelhuizen, trappen, leuningen en allerhande metalen konstrukties, werd in augustus opgericht met een minimumkapitaal van 61,25 miljoen fr. De nieuwe overnemers zijn Luc Haelterman, afkomstig uit het non-ferro bedrijf Lamitref en Mik Deraeve van de firma Midera (veiligheidsuitrusting) te Roeselare. Binnen het jaar hoopt de direktie een produktievolume te realizeren van 800 tot 1.000 ton per maand. Een reeks nieuwe modernizeringsinvesteringen staan op het programma. Bij 'New Vuylsteke' kunnen 100 personeelsleden terug aan de slag.*
- *In samenspraak met het gemeentebestuur van Kortemark is de Westvlaamse Interkommunale voor Huisvestingsbeleid (WIH) gestart met de realisatie van een nieuwe sociale verkaveling (Sneppestraat) te Kortemark; voor de verkaveling 'Koordhoekstraat', gestart begin 1993, zijn nog drie percelen beschikbaar. In de deelgemeenten Moere (Gistel) en Ooigem (Wielsbeke) werd door de WIH eveneens gestart met de realisatie van een sociaal verkavelingsproject in samenspraak met de respektievelijke stadsbesturen. Voor meer informatie omtrent deze projecten: tel. 050/35.81.28.*
- *De luchthaven van Oostende boekte tijdens de eerste maanden van het jaar 46 procent meer vracht en 28 procent meer passagierstrafiek dan tijdens dezelfde periode van het vorige jaar. Het aantal passagiers steeg in de maand juli met 55 procent ten opzichte van juli 1993. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de vluchten van Sunair tijdens de periode juli-september naar Alicante en Palma.*
- *Meubelfabrieken Gaston Bauwens te Beernem breidt uit. In de zomer werd gestart met de bouw van een produktiehal van 125 meter lengte en 25 meter breedte. De totale bedrijfsoppervlakte bedraagt 34 hectare. Het bedrijf stelt 540 mensen tewerk.*
- *Wegens het toenemend vrachtvervoer heeft North Sea Ferries een derde schip 'The Saint-Louis' ingezet op de lijn Zeebrugge-Hull. Naast de bestaande passagiers- en vrachtdienst werd eerder in januari door North Sea Ferries een tweede vrachtlijn opgestart tussen Zeebrugge en de haven van Hull. 'The Saint Louis' is het derde schip dat deze zomer werd ingezet door North Sea Ferries voor een dagelijkse afvaart op Hull. Ook op de lijn Zeebrugge-Middlesbrough is het vrachtaanbod gestegen. De twee schepen op deze lijn worden binnenkort met een tussenstuk van 22 meter verlengd.*
- *Midden juni werd een nieuwe lijndienst opgestart tussen Zeebrugge en de oostkust van Zuid-Amerika. Deze dienst wordt onderhouden door G+C Lines waarin de Italiaanse rederij Grimaldi en de Cobelfret-groep samenwerken. Vanaf september worden twee afvaarten per maand aangeboden. Deze dienst is de vierde nieuwe lijn in de reeks van trafieken op Midden- en Zuid-Amerika.*
- *De Nederlandse buskonstrukteur Berkhof heeft de afdeling Bus en Coach van busbouwer Jonckheere te Roeselare overgenomen. Door de overname van Jonckheere verkrijgt de groep Berkhof een produktiekapaciteit van ongeveer 1.000 bussen per jaar. Doelstelling van de overname is de continuïteit van alle industriële activiteiten van de Groep Jonckheere te verzekeren. Dit zijn: Jonckheere International (holding), Jonckheere Subcontracting en Jonckheere Bus en Coach. Bij dit laatste bedrijf te Roeselare werden vorig jaar 400 autobussen gebouwd. De omzet bedroeg 2 miljard fr. De groep Jonckheere exporteerde 80% van de produktie (vooral naar Afrika en de Caraïben). Met de overname van Bus en Coach telt de groep Berkhof nu 7 bedrijven.*
- *Het meeting center Gruzenberg, een totaal vernieuwd complex dat deel uitmaakt van de Hallen Kortrijk werd op 16 september jongstleden plechtig geopend. Het centrum, uitgerust met de modernste meetingfaciliteiten wordt een treffpunt voor beurzen, tentoonstellingen, vergaderingen en seminaries.*

- *Drukkerij Mercator Press te Jabbeke startte een helio-drukkerij in samenwerking met de Franse onderneming Jean Decoster. Mercator Press is een offset-rotatie drukkerij gespecialiseerd in publicitair drukwerk. Om grote klanten (postorder- en kataloogbedrijven) aan te trekken uit Noord-Frankrijk werd besloten een heliopers (diepdrukkers) aan te kopen. De heliopers werd uit een likwidatie gekocht en ondergebracht in een 50/50 joint-venture tussen Mercator en Decoster. De samenwerking behelst uitsluitend de helio-activiteiten. Op het vlak van de offsetdruk volgen beide groepen hun eigen weg. De Mercator Press te Jabbeke boekte in 1993 een nettowinst van 89 miljoen fr. De onderneming beschikt eveneens over een aandeel van 25 procent in de regionale zender Focus.*
- *Op 21 juli 1994 werd aan de volgende Westvlamingen een adellijke titel verleend:*
 - *Maurits Wollecamp, Voorzitter van Raad van Bestuur van Paribas en Voorzitter van het Rode Kruis Vlaanderen ontving de titel van Baron;*
 - *Uitgever Godfried Lannoo, Ere-Beheerder van de GOM-West-Vlaanderen en lid van de Raad van Bestuur van de GOM-West-Vlaanderen sinds de oprichting tot 1991 werd tot Ridder benoemd.*
- *Frisdrankproducent Puck uit Heule brengt samen met de vennootschap Samovan een nieuwe limonade op de markt: de 'Samonade' (genoemd naar het BRTN-duo Gert en Samson), op basis van sinaasappelsap, wordt ekologisch verpakt. Bij de firma Puck zijn veertig werknemers tewerkgesteld.*
- *De firma Essec Telecom Systems te Houthalen, gespecialiseerd in communicatiesystemen voor de industrie en gezondheidszorg, opende een Telecom Center te Waregem. De vestiging wordt een volwaardig verkoop en dienstverleningscentrum voor telecomgebruikers uit Oost- en West-Vlaanderen. Het is tevens het tweede Telecom Center van de firma Essec in België. Het eerste Telecom Center werd vorig jaar te Hasselt geopend. Essec Telecom realiseerde in 1993 een omzet van 165 miljoen fr. met 35 werknemers. In de vestiging te Waregem werd 2 miljoen fr. geïnvesteerd.*
- *De failliete scheepswerf Béliard Polyship te Oostende werd in augustus overgenomen door scheepsbouwer SKB uit Antwerpen. Tot de opdrachten van de polyesterwerf behoort de afwerking van het tweede Surface-Effect-Ship (SES). Polyship verwacht ook een bestelling van drie kustmijnenvegers voor het leger. Een definitieve toezegging van dit order vanwege het parlement werd nog niet verkregen.*
- *Met ingang van 1 september 1995 biedt de Provinciale Industriële Hogeschool te Kortrijk (PIH) de studierichtingen 'produktontwerp' en 'milieukunde' aan. In het kader van het door de Vlaamse Raad goedgekeurde dekreet voor het HOBU (Hoger Onderwijs Buiten de Universiteit) mag enkel PIH in deze cursussen onderrichten.*
- *Het machinepark van de Brugse spinnerij UCO Yarns wordt grondig gemoderniseerd. De oudste open end machines worden vervangen, gedeeltelijk door nieuwe open end machines, gedeeltelijk door ringspinmachines. In de nieuwe ringspinnerij komt er een bestendige elektronische kwaliteitscontrole op iedere spil. De firma is een dochterbedrijf van de Belgische textielgroep UCO. In de spinnerij te Brugge zijn 250 arbeiders en 30 bedienden tewerkgesteld.*
- *Vanaf 30 juni 1994 geeft de WVEM via al haar kabeltelevisionetten twee bijkomende radioprogramma's door. 'Radio Vlaanderen Internationaal', het programma van de wereldomroep van BRTN is verkrijgbaar op 98,30 Mhz; 'BBC-radio 2' op 88,00 Mhz is een programma met bijna uitsluitend populaire lichte muziek.*
- *De firma Leraplast te Harelbeke, producent van spuitgietsproducten en tevens actief in het veredelen van deze technische producten ontving in juni het ISO 9002 kwaliteitscertificaat.*
- *Aan de firma Prefadim Belgium te Deerlijk werd eind juni het kwaliteitscertificaat ISO 9002 toegekend. De firma is producent van 'konstruktief beton' (kolommen en balken) en 'architektonisch beton' (balkons en gevelelementen). De firma bereikte einde 1993 een omzet cijfer van 93 miljoen fr. en stelt 25 arbeiders en vijf bedienden tewerk.*
- *Dit najaar start de beplantingsactie 'De Groene Zetel'. Ze werd door het Provinciaal Centrum voor Landbouw en Milieu (Proclam) opgezet om de inkadering van de land- en tuinbouwbedrijven in het landschap te verbeteren. De actie doet een beroep op de landbouwer om zijn bedrijf te integreren in het landschap door een aangepaste beplanting met streekeigen groen. De gemeente subsidieert het plantgoed met 50% van de inkoopprijs. Info Proclam, telefoon: 051/22.73.88.*
- *Op zondag 11 september had in West-Vlaanderen de zesde Open Monumentendag plaats, dit jaar in het teken van Vervoer(ing). Het initiatief biedt het publiek de gelegenheid kennis te maken met diverse monumenten waarvan sommige slechts uitzonderlijk toegankelijk zijn. Dit jaar besteedt het Provinciebestuur West-Vlaanderen 25 miljoen fr. aan de instandhouding van haar monumentaal patrimonium en aan de subsidiëring van restauratiewerken. Voor de jaarlijkse inspectie van de monumenten van zowel de publieke als de private sektor werd in 1991 de Monumentenwacht opgericht. Wegens het groeiende ledenaantal zal binnenkort een tweede team monumentenwachters in dienst treden.*
- *Op 22 juli 1994 ondertekende trein-en tramkonstrukteur Bombardier Eurorail in samenwerking met Spie Batignolles een kontrakt met de stad Caen voor de levering en het onderhoud van 20 GLT-rijtuigen. Deze zullen door de klant worden geëxploiteerd vanaf 1988 onder de naam TVR (Transport sur Voie Réservée - Vervoer op eigen baan). De GLT rijdt in de binnenstad op het eigen spoor, terwijl het de buitenwijken bedient met dezelfde flexibiliteit als deze van een bus. De GLT-rijtuigen zullen gedeeltelijk worden gebouwd bij ANF.*
- *De Algemene fluweelweverij (AWF) te Ledegem die vroeger deel uitmaakte van de Kortrijkse Textielmaatschappij werd overgenomen door de Deerlijkse groep Verstraete-Verbauwhede. Deze groep produceert jacquart-fluweelstoffen en épinglé-stoffen (bolle weefsels). Bij AWF werd vorig jaar een omzet gerealiseerd van 500 miljoen fr. met 90 personeelsleden. Bij de groep Verstraete-Verbauwhede bedroeg de omzet voor de overname 700 miljoen fr. Er zijn 90 werknemers tewerkgesteld.*

▪ **Gaselwest** plaatste begin september een toestel met radardetektor in de Bruggestraat te Poperinge in de nabijheid van een kleuterschool, een middelbare school en het stedelijk zwembad. Wanneer de toegelaten snelheid wordt overschreden verschijnt de tekst 'U rijdt te snel' op een signalisatiebord. Het experiment, op vraag van de stad Poperinge en het Sint-Franciscus-instituut moet de verkeersveiligheid rond de school vergroten. Als de proef slaagt, zal Gaselwest dergelijke signalisatieborden te koop of te huur aanbieden aan de gemeentebesturen.

▪ De Westvlaamse weefmachinebouwer **Picanol** gaat samen met een Chinese partner een joint-venture oprichten in China die GTN-grijperweefmachines zal assembleren voor de lokale markt. De Chinese partner, Suzhou Textile Machinery Works op circa 100 km van Shanghai, is leverancier van machines voor ververijen en weverijen. Beide firma's zullen in het eerste jaar van de joint-venture circa 100 weefmachines bouwen; in het tweede jaar wordt de productie verdubbeld. De onderdelen van de weefmachines zullen gedeeltelijk door Suzhou en gedeeltelijk door Picanol worden geleverd. Picanol bouwt jaarlijks 4.500 weefmachines waarvan ongeveer 15% in China wordt verkocht.

▪ **Brouwerij De Gouden Boom** in de Langestraat te Brugge investeert 60 miljoen fr. in werken die de geluids-overlast en de verkeershinder voor de buurt moeten weren. De brouwerij produceert jaarlijks 25.000 hectoliter bier. De omzet bedraagt 100 miljoen fr.

▪ **Firma Lano** te Harelbeke, producent van tapijt-, en meubelstoffen investeert in de tapijtweverij en in de afdeling Deco. In de tapijtweverij worden de bestaande getouwen vervangen door elektrische jacquardmachines. Deze investering bedraagt 200 miljoen fr. In de tufting productie-eenheid te Stasegem werd een nieuwe computerge-stuurde verfkeuken van 25 miljoen fr. in gebruik genomen. In de afdeling meubelstoffen (Lano Deco) worden 25 getouwen gemoderniseerd voor een investeringsbedrag van 50 miljoen fr.

▪ Op 10 september jongstleden werd de **Kastelenroute** 'officieel ingereden'. De Kastelenroute verkent het Houtland tussen Brugge en Torhout en is de 19de in een reeks van 25 fietsroutes. Deze zorgvuldig uitgewerkte en bewegwijzerde fietspaden (elk ongeveer 40 km lang) werden door de Westvlaamse Vereniging voor Vrije Tijd (WVT) gerealiseerd in samenwerking met het Provinciebestuur. Info WTV, telefoon 050/78.11.89.

▪ De firma **Bekaert**, producent van staaldraad, staaldraadprodukten en staalkoord, verwierf via haar joint-ventures in Chili en Ecuador, 35% van de aandelen van de firma Prolansa, een staaldraad en -kabelproducent in Peru. Prolansa heeft een produktiekapaciteit van circa 25.000 ton staaldraad, staaldraadprodukten en staalkabels. Het huidige verkochte volume bedraagt ongeveer 20.000 ton en vertegenwoordigt een aandeel van 40 tot 50% van de totale draadmarkt in Peru. Met deze transactie versterkt Bekaert zijn positie in Latijns-Amerika.

▪ De Westvlaamse Groep **Meli** bekend om zijn honingprodukten en zijn pret-park te Adinkerke heeft het concurrerende honingverwerkend bedrijf Melapi overgenomen.

De Groep Meli is met een omzet van 350 miljoen fr. marktleider in België voor honingprodukten. De vennootschap Valcke-De Meyere met de merknaam Melapi volgde met een omzet van rond de 30 miljoen fr. De overname is een onderdeel van de financiële herstructurering waaraan Meli reeds een aantal jaren werkt.

▪ Het havenbestuur Brugge-Zeebrugge (MBZ), Sea-Ro Terminal en het havenbestuur van het Zweedse Göteborg hebben samen een ontwikkelingsmaatschappij opgericht onder de naam 'Gothenbrugge'. De twee havens willen gaan samenwerken op het vlak van informatietechnologie, logistiek, laden en lossen met gebruik van roll-on/roll-off technieken, marketing en douaneprocedures. Zodra de havens over eenzelfde kwaliteitsniveau beschikken, zullen beide een laad- en lossysteem installeren voor een verbinding met snelle schepen. Hierdoor kunnen de behandelingstijden op terminals drastisch worden gereduceerd.

▪ **Gaverzicht**, het meubeldistributiebedrijf gevestigd te Deerlijk, start einde september met de bouw van een centraal stapelmagazijn. De totale stapelcapaciteit zal 115.000 m³ bedragen. De investering bedraagt 100 miljoen fr. De omzet van Gaverzicht bedroeg in 1993 één miljard fr. Er zijn 120 mensen tewerkgesteld.

▪ De firma **Pattyn** te Brugge, producent van verpakkings-, vul- en weeginstallaties voor dozen, kratten en containers bracht op de Vlaamse Open Bedrijvendag op 25 september jongstleden een Europese primeur: een vul- en weeginstallatie voor geglaceerde vis. De lijn kan per minuut 8 dozen van 5 en 10 kg verpakken, wegen en palletiseren met een robot. De firma boekte recent een bestelling van 55 miljoen fr. voor het Japanse Fuji Oil. Voor deze order zal Pattyn een complete produktielijn leveren, van doosopzetter tot en met palletiseermachines. Elke lijn heeft een capaciteit van 20 ton margarine per uur.

▪ De firma *Christones* te Aalbeke heeft een kontrakt in onderaanneming binnengesleept voor de aanleg van de HST-bedding. De firma is gespecialiseerd in stabilisatiewerken en bezaaiings- en beplantingswerken. Voor de aanleg van de HST-bedding kocht de firma een traktor met een vermogen van 400 pk en 14 cilinders. Het gewicht van deze traktor, een Europese primeur, bedraagt 22 ton.

▪ Het aardappelverwerkend bedrijf *Lutosa-Primeur* te Sint-Eloois-Vijve start een vlokkenlijn voor aardappelpuree.

De investering in nieuwe gebouwen en opslagruimte voor de produktielijn bedraagt 50 miljoen fr. De vestiging is een dochterbedrijf van Lutosa in het Waalse Leuze. Beide bedrijven behalen een jaarlijkse omzet van 2,5 miljard fr. In de vestiging te Sint-Eloois-Vijve werken 65 personeelsleden. Met de nieuwe produktielijn wordt een extra-tewerkstelling van 10 man gecreëerd.

▪ 'Navorming Studie Zeehaven Brugge' is een cursus die wordt ingericht door het Willemsfonds - afdeling Brugge in samenwerking met UPV/VUB-kern Brugge. Het programma behandelt alle belangrijke aspecten van de ontwikkeling van de haven van Zeebrugge. De cursussen (tot eind oktober) hebben elke vrijdagavond en zaterdagmorgen plaats in het Brugs Universitair Centrum, Lange Rei 26 te Brugge, tel.: 050/33.73.27.

▪ In oktober start Uitgeverij *Lannoo* te Tielt de bouw van een nieuw distributiecentrum aan de Meulebeeksesteenweg. De totale oppervlakte van de aangekochte grond bedraagt 25.000 m². In een eerste fase wordt een gebouw van 5.400 m² opgetrokken. Later zullen ook kantoren of een nieuwe magazijnruimte worden bijgebouwd. De investeringen in het distributiecentrum bedragen 75 miljoen fr.

Waterstraalsnijmachines

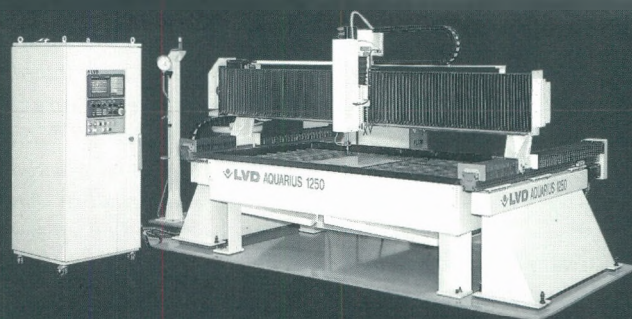
Vlijmscherp water

Geven de klassieke snijmethodes u niet het gewenste resultaat? Dan openen de **AQUARIUS** waterstraalsnijmachines van LVD nieuwe perspectieven.

Met kunststoffen, papier, schuimrubbers en textiel levert de **AQUARIUS** onnavolgbaar snijwerk. Maar ook staal, roestvrijstaal, aluminium, koper, glas, marmer en composietmaterialen, zelfs tot 50 mm dik en meer, kan hij aan.

Zowel voor complexe als eenvoudige toepassingen, in twee of drie dimensies, biedt de waterstraaltechnologie van LVD u het gewenste resultaat, zonder vervorming, verbranding of structuurverandering.

Werkt u met moeilijk te versnijden materiaal? Contacteer ons dan voor meer informatie. Of laat ons - zonder enige verplichting - enkele snijproeven uitvoeren op een **AQUARIUS** waterstraalsnijmachine.

LVD COMPANY N.V.
Nijverheidslaan 2 - B-8560 Gullegem
Tel. 056/43 05 11 - Fax 056/40 24 64 - Tx 85317

LVD FORMING YOUR FUTURE

Lasen - en waterstraalsnijden - Flossen - Snijden - Pensen - Dieptrekken

Westvlaming vice-president Aiest

Naar aanleiding van het 44e Aiest-kongres (Association Internationale d'Experts Scientifiques du Tourisme) te Wenen werd op de Algemene Vergadering van de Aiest, Prof. Dr. N. Vanhove, Beheerder-Direkteur van het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) verkozen als vice-president. De Aiest telt leden uit 44 landen. Prof. Dr. N. Vanhove was sinds 1990 lid van het Aiest-direktiekomitee. Dit is een internationale erkenning van het toeristisch-ekonomisch onderzoek van het WES.

Als nieuwe voorzitter werd Dr. P. Keller, Professor aan de Universiteit van Lausanne aangeduid, dit in opvolging van Prof. Dr. C. Kaspar aan de Universiteit van St.-Gallen.

Export Management Ondersteuning (EMO): een exportinitiatief van de GOM-West-Vlaanderen

Reeds drie keer heeft de GOM-West-Vlaanderen, onder de titel Export Management Ondersteuning (EMO), een discussiecyclus georganiseerd rond het thema 'praktische ervaringen inzake exportakties'.

Het doel van dit programma is expertspecialisten van Westvlaamse grote ondernemingen samen te brengen met bedrijfsleiders of exportverantwoordelijken uit Westvlaamse KMO's teneinde ervaringen en know-how inzake export uit te wisselen. Specifiek voor EMO is naast de aanwezigheid van deze specialisten, de praktische aanpak van de problemen (dit wil zeggen geen lessen of lange uiteenzettingen) en de beperking van het programma tot vier avonden waar achtereenvolgens de volgende thema's aan bod komen: starten en groeien met export, marketing- en verkoopplan, Frankrijk, Duitsland en de voormalige Oostbloklanden.

Wie meer wenst te weten over dit programma kan steeds terecht bij de GOM-West-Vlaanderen op tel.: 050/35.81.31 of fax: 050/36.31.86. Gelieve U te wenden tot de heren André Vanhoutteghem of Luc Vermandere.

Nieuwe concrete bedrijfsmogelijkheden in een beloftevolle markt: de verouderende bevolking

De GOM-West-Vlaanderen organiseert een seminarie/studiedag over produktinnovatie gericht op een beloftevolle markt: *De nieuwe behoeften van de verouderende bevolking*.

In Europa is de demografische ontwikkeling van die aard dat er steeds meer bejaarden en hoogbejaarden in onze maatschappij leven. Deze mensen willen zolang mogelijk hun 'normaal' leven verderzetten. Door hun hoge leeftijd is het dikwijls niet meer haalbaar om dit doel zonder 'hulpmiddelen' te bereiken.

De ongemakken van het ouder worden kunnen echter worden vermeden of afgezwakt. Door nieuwe produkten te ontwikkelen die aan de specifieke wensen en behoeften van deze groep mensen voldoen, kunnen nieuwe bedrijfsmogelijkheden worden aangeboden.

Hogergenoemde studiedag wordt opgevat als een geleide brainstorming met concrete, praktische en haalbare ideeën. Tijdens de ganse dag worden meer dan honderd nieuwe businessopportunities voorgesteld.

Het seminarie is gebaseerd op een zeer recent uitgevoerde studie die door de Europese Commissie werd gefinancierd en uitgevoerd met medewerking van vier partners uit drie verschillende landen: België, Duitsland en Nederland. De resultaten en tendenzen van deze studie worden tijdens het seminarie duidelijk naar voor gebracht.

Dit seminarie zal doorgaan op woensdag 12 oktober 1994 te 8.30 uur in het Meeting Center Gruzenberg van de Hallen Kortrijk, Doorniksesteenweg 216, 8500 Kortrijk.

Bedrijven die willen deelnemen aan dit seminarie kunnen contact opnemen met ir. Koen Astaes van de GOM-West-Vlaanderen, (tel.: 050/35.81.31, fax: 050/36.31.86).

Maersk kiest voor Zeebrugge

Sedert augustus is Zeebrugge de aanloophaven van de Deense rederij Maersk voor haar dienst tussen Europa en het Verre Oosten.

Maersk is 's werelds grootste container-carrier met een uitgebreid netwerk van lijndiensten. De door Maersk onderhouden verbinding bestaat uit vier scheepvaartlijnen. Eén van deze lijnen liep tot augustus de haven van Antwerpen aan.

In maart 1994 verkreeg Maersk als eerste buitenlandse rederij een vergunning om de Volksrepubliek China rechtstreeks aan te lopen. Dit bracht een herschikking van de aanloophavens teweeg met het gevolg dat Antwerpen voor Zeebrugge werd geruild. Op deze manier wordt er tijdswinst gerealiseerd om het huidige rotatieschema te kunnen aanhouden. Maersk zal wel in Antwerpen lading blijven aanvaarden. De containers zullen dan per spoor, over de weg of per binnenschip naar de kusthavens worden vervoerd. Maersk legt op deze verbinding in samenwerking met P&O negen containerschepen in. Met deze vloot worden wekelijks afvaarten aangeboden. Per jaar worden 30 à 40.000 containers verhandeld.

Deze nieuwe dienst op China betekent voor Zeebrugge een uitbreiding van haar verschepingsmogelijkheden.

KMO's en grote ondernemingen praten samen over technisch management

De GOM-West-Vlaanderen startte in 1990 een initiatief waarbij grote ondernemingen een aantal KMO's ondersteunen bij hun technisch management.

Begin oktober 1994 start de vijfde jaargang van deze discussienamiddagen tussen KMO's en grote ondernemingen in West-Vlaanderen. Daarbij wordt kennis overgedragen en inzicht gegeven in de nieuwe technologietrends: de strengere marktvereisten gesteld aan produkt en proces, de noodzakelijke techniciteit en flexibiliteit in het produktiegebeuren en het tijdig invoeren van informatieverwerking en telekommunikatie.

Voor de jaargang 1994-95 zijn 24 KMO's ingeschreven. Ze worden ingedeeld in vier groepen van zes KMO's samen met twee grote bedrijven. Per groep zijn zes discussienamiddagen voorzien. De jaargang loopt van oktober 1994 tot mei 1995.

Rekening houdend met de resultaten van de vorige vier jaargangen wer-

den een 40-tal thema's uitgewerkt die in een bepaalde volgorde de nieuwe technologietrends behandelen. Er zijn geen theoretische uiteenzettingen. Wel worden praktijkervaringen toegelicht, waarover wordt gediscussieerd en waarbij praktische adviezen worden gegeven. Dit alles geschiedt in een ongedwongen en informele sfeer, waarbij elke KMO-bedrijfsleider vanuit zijn achtergrond, zijn inzicht en zijn ervaring aan de discussie deelneemt en informerende vragen stelt. Hierbij treedt de GOM-verantwoordelijke op als koördinator, motivator en gespreksleider.

De grote Westvlaamse bedrijven die ook dit jaar opnieuw hun medewerking verlenen als Advies- en Begeleidingsgroep voor Technisch Management Ondersteuning van KMO's zijn: Bekaert (Zwevegem), Erta (Tielt), LVD (Gullegem), New Holland (Zedelgem), Philips Industrial Activities (Brugge), Picanol (Ieper), Siemens (Oostkamp) en Vande Wiele (Marke).

Voor meer informatie over Technisch Management Ondersteuning kan men terecht bij de heer Jozef De Proost, GOM-West-Vlaanderen, tel.: 050/35.81.31, fax: 050/36.31.86.

Nieuwe containerterminal in Zeebrugge weldra operationeel

De nieuwe Flanders Container Terminal (FCT) op het Westerschiereiland te Zeebrugge wordt begin 1995 gedeeltelijk operationeel. De nodige wegen en sporen zullen dan aangelegd zijn en de tunnel onder de Koninklijke Baan zal van dan af geleidelijk in gebruik worden genomen. Als eerste gebruiker van de terminal komt Cast, dat momenteel nog in de achterhaven is gevestigd. Operator van de nieuwe terminal wordt een nog op te richten vereniging Flanders Container Terminal, een dochtermaatschappij van de huidige concessiehouder Katoennatie/Seaport Terminals.

De bestaande concessie loopt over een gebied van ruim 120 ha, waarvan ongeveer 80 ha voorbehouden aan de behandeling; de rest wordt ingenomen door de wegen en sporen die later ondermeer ook het verder gelegen Wielingendok moeten bedienen.

Het dok in FCT is reeds ten dele klaar. De zuidelijke kaaimuur wordt afgebaggerd, eerst op -10 meter, daarna op -15 meter. De terreinen tussen

deze zuidelijke kaaimuur en de Leopold II-dam (de Môle) worden verder opgespoten. Daarna kunnen de kraan-sporen worden aangelegd en de voorziene containerkranen opgesteld. Ook de nodige gebouwen kunnen dan worden opgetrokken.

De terminal zal tot 600.000 TEU's kunnen verwerken per jaar, eenmaal zij volledig operationeel is.

De inplanting van de terreinen, de wegen en de sporen is zo gekoncipieerd dat later, in de diepte van de dok, nog een bijkomend dok kan worden gegraven voor postpanamax-schepen van 5.000 tot 6.000 TEU. Dit dok zou minimum 50 meter breed en 350 meter lang moeten worden en van beide zijden gelijktijdig bediend worden door de nodige kranen. Door de firma Katoennatie/Seaport Terminals wordt de markt terzake nu reeds verkend.

Gewenste zeesluis voor Oostendse haven komt er

Op 7 september 1994 besliste de Vlaamse regering dat Oostende in het kader van de havenrenovatie een nieuwe zeesluis krijgt van 250 meter lang, 36 meter breed en met een drempeldiepte van 10 meter onder het laagwaterpeil. De totale kostprijs van de sluis wordt op 3,8 miljard fr. geraamd. De werken worden in 1995 aangevat en zullen naar verwachting in het jaar 2000 worden beëindigd.

Reeds op 28 april 1993 besliste de Vlaamse regering principieel akkoord te gaan met de bouw van een sluis te Oostende. De beslissing over de technische en economische capaciteit van deze sluis werd toen echter verdaagd, omdat hierover verder studiewerk noodzakelijk werd geacht. In de tweede helft van 1993 boog een technische werkgroep zich over de optimale capaciteit van de nieuwe zeesluis. Aan de hand van nautische aspecten, de verkeersafwikkeling te land, economische en strategische overwegingen besloot deze werkgroep de Vlaamse regering te advizeren een sluis met de hogergenoemde afmetingen te bouwen. De economische verantwoording voor de nieuwe sluis werd opge maakt door de GOM-West-Vlaanderen.

De zeesluis die nu ter sprake is vormt het scharnierpunt in het renovatieprogramma van de Oostendse haven. Van een echte renovatie en herstructurering van de Oostendse haven kan immers

geen sprake zijn zolang de bouw van de nieuwe sluis niet vroeg geprogrammeerd werd in het geheel van de renovatiewerken.

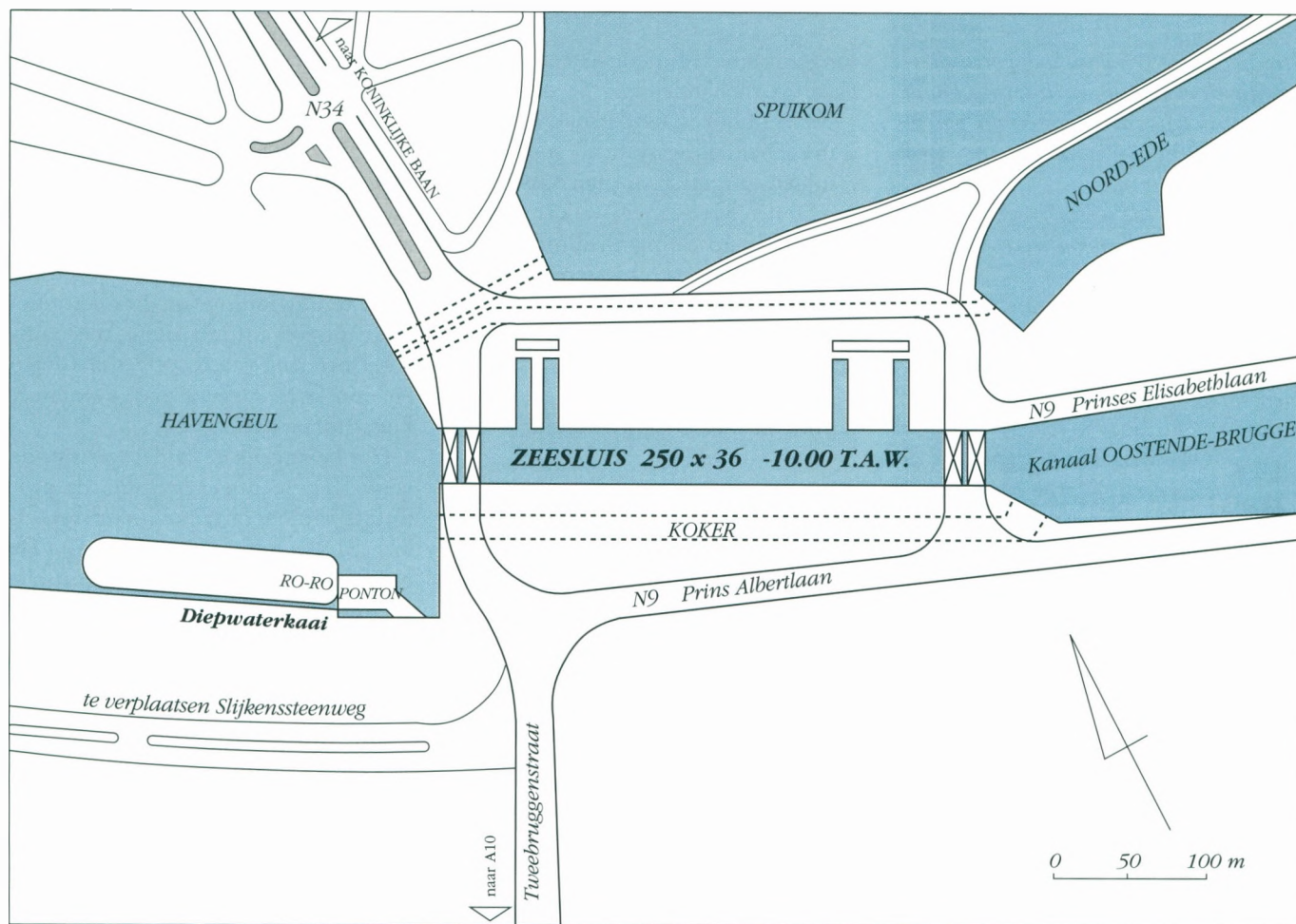
De herschikking van de voorhaven kan slechts op een efficiënte wijze gebeuren als moderne terminals met voldoende kaaidiepte en opslagoppervlakte kunnen worden ingeplant. Hiertoe is de omlegging van de Slijkensesteenweg en de demping van de Handelsdokken vereist. Ook de definitieve realisatie van de Oostendse ring en van de verbinding tussen De Bolle en het Kennedy-rondpunt is afhankelijk van de bouw van de nieuwe sluis en van de demping van de bestaande dokken.

De conventionele trafieken die nu in de voorhaven worden behandeld dienen plaats te ruimen voor modern ro/ro-vervoer en moeten naar de achterhaven worden overgeplaatst. Deze transfer vereist een nieuwe sluis met een capaciteit van 10.000 ton. De leefbaarheid van de bestaande industriële complexen, de creatie van nieuwe trafieken en de inplanting van nieuwe havengebonden vestigingen zijn eveneens van de bouw van de sluis afhankelijk.

De toekomstige inplanning van de nieuwe sluis wordt op bijgaand plan voorgesteld. De zeewaartse overbrugging van de sluis ligt ter hoogte van de huidige kustbaan N34. Bij onderbreking op deze plaats, wordt dit verkeer langs de landwaartse overbrugging omgeleid. Aan beide uiteinden komen er telkens twee sluisdeuren en twee ophaalbruggen voor het wegverkeer en de kusttram. Samen met de sluis dienen er afwateringskokers gerealiseerd te worden voor het kanaal Oostende-Brugge, voor de Noord-Ede en voor de Spuikom. Ook deze werden op het liggingsplan ingetekend.

Acht jaar geleden startte de GOM-West-Vlaanderen met een werkgroep voor de renovatie van de haven van Oostende. Hiervan maakten naast de GOM, ook de Dienst der Kust (Openbare Werken), de stad Oostende en de RMT deel uit. Dit alles resulteerde in een Masterplan ter renovatie van de haven in Oostende. De bedragen voor de uitvoering van het renovatieplan worden opgenomen op de begroting van het Vlaamse Gewest. Het totale plan, gespreid over circa 10 jaar en opgenomen op de meerjarenplanning voor investeringen in de havens en de maritieme toegangswegen, kan worden geraamd op meer dan 5 miljard fr.

Inplanting Zeesluis Haven Oostende

Hiervan zal in 1994 152 miljoen fr. worden geïnvesteerd in de verbreding van de havengeul en 127 miljoen fr. in de voltooiing van het eerste deel van de derde fase van het renovatieplan. Tevens worden in dit jaar de bouw van de ro/ro-terminal Diepwaterkaai voorzien voor 192 miljoen fr.¹, de eerste fase kaaiverharding De Bolle voor 54 miljoen fr. en de onteigeningen voor de zeesluis voor 160 miljoen fr.¹

Andere werken die in 1994 worden voltooid zijn de onderhoudsbaggerwerken voor 80 miljoen fr. en de nieuwe sluisdeuren voor het visserijdok voor 25 miljoen fr.

In 1995 wordt de aanpassing van de oostkant havengeul en zeevarendok verwezenlijkt voor 100 miljoen fr. De onteigeningen voor de zeesluis worden in 1995 gepland voor 50 miljoen fr.¹, de voorbereidende werkzaamheden voor de zeesluis voor 300 miljoen fr.¹, de studies werkzaamheden zeesluis voor 20 miljoen fr. en de verplaatsing van de jachthaven voor 236 miljoen fr.¹

De tweede fase van de kaaiverharding De Bolle zal in 1995 worden voltooid voor 36 miljoen fr. Andere werken zoals

de realisatie van sluisdeuren visserijdok en de onderhoudsbaggerwerken worden op respectievelijk 50 miljoen fr. en 100 miljoen fr. begroot.

In 1996 zullen de verdiepingsbaggerwerken in de havengeul worden gestart voor 50 miljoen fr. De ontschepingsinrichting ro/ro-kade en de bouw van de sluis zullen worden gerealiseerd voor respectievelijk 50 miljoen fr. en 560 miljoen fr.¹

Van 1997 tot en met 2000 zullen de werkzaamheden voor de verdere afwerking van de sluis plaats hebben voor een totaalbedrag van 2,85 miljard fr.

Wanneer de bouw van de sluis haar voltooiing nadert, kan een aanvang worden genomen met de verdere uitbouw van de achterhaven en het kanaal-pand.

¹ Voor deze posten komt bovenop het vermelde bedrag nog een tussenkomst van 20% uit de begroting economie.

Tradelink: kansen voor Westvlaamse ondernemingen in Ierland en Hongarije

De GOM-West-Vlaanderen heeft recent een samenwerking gestart met de Galway Chamber of Commerce uit Ierland en de LEA (Local Enterprise Agency) uit Somogy, Hongarije. Het doel van deze samenwerking is de industriële en commerciële contacten tussen deze drie streken te stimuleren onder meer door het organiseren van contacten tussen bedrijven. Op basis van een vergelijking tussen de opportuniteiten van de drie regio's blijkt dat samenwerking vooral mogelijkheden biedt in de sectoren landbouw, agro-industrie (zowel verwerking van landbouwproducten als productie van landbouwmachines en -materieel) en toerisme. Een eerste initiatief was de deelname aan de 'International Exhibition and Fair' van 31 augustus 1994 tot en met 4 september 1994 te Kaposvan, Somogy, Hongarije waar Tradelink aan deelnam en waar de GOM-West-Vlaanderen bedrijven uit de provincie vertegenwoordigde.

TECHNOLOGIETRANSFER

Hierna volgen een aantal opportuniteiten die de TIV uit een internationaal aanbod weerhouden heeft en die potentieel interessant kunnen zijn voor Vlaamse bedrijven.

De TIV is de Gemeenschappelijke Technologische Innovatiecel van de Vlaamse GOM's

Indien één of meerdere van deze voorstellen U interesseren, dan kan U vrijblijvend bijkomende informatie bekomen via de GOM-West-Vlaanderen, of rechtstreeks bij de TIV.

De GOM-West-Vlaanderen en de TIV zijn eveneens gaarne bereid meer inlichtingen te verschaffen over de hulp die wordt geboden voor het oplossen van uw concrete problemen inzake innovatie of technologie-overdracht.

Info:

GOM, K. Astaes, 050/35.81.31.

TIV, A. Kemps, 02/219.56.10.

Waterzuivering voor intensieve indoor viskweek bedrijven (TT-1379-BT)

Aan een Israëliëse universiteit ontwikkelde men een 3-staps systeem om de anorganische stikstof te verwijderen uit het water van intensieve viskweekbedrijven.

Door deze waterzuivering is het mogelijk een densiteit van 20 kg vis per kubieke meter te houden en slechts 6% vers water per dag toe te voegen aan het systeem.

De zuiveringsinstallatie bestaat uit een aerobe en anaerobe biologische trap en een bezinkingsbekken.

De vernieuwingen aan gelijkaardige, reeds bestaande zuiveringsinstallaties van deze aard situeren zich als volgt: de aerobische behandeling gebeurt door een trickling filter bestaande uit een verbeterd materiaal voor hechting en groei van de nitrificerende bacteriën.

De anaerobische trap gebeurt in een wervelbed reactor waarbij geen extra koolstofbron wordt toegevoegd onder vorm van suikers of alcoholen, doch waarbij de denitrificatie onderhouden wordt door gebruik te maken van het

aangemaakte sediment na een aangepaste voorbehandeling.

Na laboratoriumonderzoek werd het waterbehandelingssysteem met goed resultaat uitgetest op een visstation van 50 m³. Momenteel werkt men aan de verdere upscaling en dimensioneringen voor viskweeksystemen onder verschillende condities.

Ontwikkelingsgraad:

lab- en veldtesten.

Voorgestelde overeenkomst:

licentie of R & D samenwerking.

Drukregelaar voor extreme omstandigheden (TT-1393-MB)

In het kader van het Europees ruimtevaartprogramma heeft een Europese firma een drukregelaar ontwikkeld voor de zuurstoftoevoer van het ruimtetepak van de astronauten.

De zuurstof is opgeslagen onder een druk van 250 bar en de einddruk in het ruimtetepak bedraagt 0,5 bar. Dit betekent een drukreductie van 500, dit is 10 x meer dan bij een klassieke drukregelaar.

Verder is het toestel vuurbestendig en voorzien van een afvoerklep.

Grote zorg is besteed aan absolute veiligheid, het leven van de astronaut staat op het spel. Om het gevaar op spontane zelfontbranding te vermijden, zijn de meest gevoelige elementen uitgevoerd in robijn en safier.

Met een diameter van slechts 7cm beschikt men over een klein apparaat dat bovendien slechts 600 gram weegt.

Toepassingen buiten de ruimtevaart worden gezocht. Gedacht wordt aan de behandeling van gevaarlijke gassen (O₂) onder zeer hoge druk (200 à 500 bar) en van agressieve vloeistoffen waarbij risico's totaal uitgesloten moeten zijn.

Ontwikkelingsgraad:

prototype.

Voorgestelde overeenkomst:

overdracht know how naar toepassingen buiten de ruimtevaart.

Huisvuil verwerkingseenheid (TT-1396-P)

Een Zwitserse onderneming ontwikkelde het concept en een installatie voor de verwerking van huishoudelijk afval met terugwinning van grondstoffen en brandstofpellets.

De terugwinning van grondstof bestaat uit een automatische, mechanische sortering van recycleerbaar ferro en non-ferro metaal, glas, keramiek, kunststof en batterijen.

Het belangrijkste onderdeel van de verwerkingseenheid is echter de productie van energierijke brandstofpellets (RDF = Refuse Derived Fuel). De brandstofpellets hebben een calorische waarde van 3500 - 4000 kcal/kg, zij worden gesteriliseerd zodanig dat de transporteerbare pellets stabiel, stockeerbaar en reukloos zijn.

1 000 kg huishoudelijk afval levert 600 kg RDF pellets, waarvan uiteindelijk 200 kg as en residu overblijft. Voor de verwerking van 1 000 kg huisvuil heeft men 130 kWh.

De energie die men kan terugwinnen staat equivalent met 265 liter stookolie. Met andere woorden, de teruggewonnen energie is zeven maal hoger dan de opgebruikte energie voor het sorteren en verwerken van het huishoudelijk afval.

De aanbieder ontwikkelde eenheden voor verschillende capaciteiten, gaande van 50 000 ton / jaar tot 300 000 ton / jaar.

Omwille van politieke prioriteitswijzigingen is een recent gebouwde installatie (1989) van 50 000 ton / dag buiten werking gesteld. Deze installatie is modulair afbouwbaar en kan onder de vorm van acquisitie verworven worden.

Uitvoerige documentatie in verband met het proces, test-resultaten op RDF en vergelijkende technische en economische haalbaarheidsstudies zijn beschikbaar.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:

akquisitie - licentie.

TECHNOLOGIETRANSFER

**Intelligent netwerksysteem
(TT-1397-ME)**

Dit netwerksysteem, dat in de eerste plaats bedoeld werd voor industriële omgevingen, is gebaseerd op de veldbus technologie.

Afhankelijk van de vereiste betrouwbaarheid, kan men de praktische opbouw van het netwerk als ring (duurder maar betrouwbaarder) of multi-drop lijn (goedkoper maar slechts één verbindingslijn) uitvoeren. Er is geen beperking wat betreft het gebruikte medium. Twisted pair, glasvezelkabel en radioverbindingen zijn mogelijk.

De deelnemers aan het netwerk, de zogenaamde nodes, kunnen van het master of het slave type zijn. Elke node bezit een eigen microcontroller, hierdoor kunnen vele beslissingen ter plaatse worden genomen en wordt het netwerk niet overbelast. De integratiegraad is zeer hoog. In vergelijking met de klassieke punt tot punt bedrading (zoals in wagens), bedraagt het gewicht slechts 30%. De kabellengte kan in deze toepassing met 80% gereduceerd worden.

Belangrijk voor real-time toepassingen zijn de gegarandeerde antwoordtijden. De betrouwbaarheid wordt verhoogd doordat elke node de aangesloten sensoren en actuatoren op fouten controleert en tevens de communicatieverbinding met andere nodes uittest.

Praktische toepassingen ziet men bij gebouwenbeheer; zelfstandige systemen waar het gewicht, de betrouwbaarheid en de plaatsruimte belangrijk zijn; productiecontrole, en dergelijke.

Ontwikkelingsgraad:

suksesvol uitgetest in de autosektor.

Voorgestelde overeenkomst:

fabricagelicensee.

**Bakstenen panelen
(TT-1398-B)**

Een Amerikaanse firma heeft een prefab-techniek ontwikkeld, bruikbaar voor nieuwbouw en renovatie van gebouwen.

Het gaat om elementen bestaande uit een bakstenen metselwerk, versterkt met een stalen kader. De optie bestaat om het paneel te voorzien van een isolatielaag.

Vooraf bij renovatie van buitenmuren biedt deze techniek een snelle en goedkope oplossing. In de Verenigde Staten heeft het produkt zijn degelijkheid bewezen bij nieuwbouw en grote renovatieprojecten van appartements- en kantoorgebouwen, ziekenhuizen en scholen.

Sterke punten van het produkt zijn het uitzicht, de prijs en de handelbaarheid. Deze techniek laat toe grote gebouwen een traditioneel bakstenen uitzicht te geven, in plaats van te werken met duur marmer of lelijk beton.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:
produktielicensee.

**Kontrole eenheden voor HVAC
(TT-1403-MF)**

Dit compact regelingssysteem voor klimatiseringsinstallaties bestaat uit verschillende modules, uitgevoerd in een modern design. De display eenheid beschikt over een grafische uitlezing waarop een overzicht van de vochtigheid en temperatuur over de afgelopen 24 uur wordt gegeven.

De controlemodule is volledig digitaal opgebouwd op basis van een microcontroller en kan tot 16 ingangen en 24 uitgangssignalen besturen. Van deze laatste kunnen er 7 analoge uitgangen zijn.

Er is ook een interfacemodule waardoor meerdere controllers in een netwerk-konfiguratie kunnen samenwerken. Daarnaast bevat deze module een seriële interface waarmee men de besturing vanop afstand kan controleren en eventueel bijregelen.

De vochtigheids- en temperatuursensoren zitten in een aparte module, zodat zij op de meest geschikte plaats op te stellen zijn.

De beoogde toepassingen zijn klimaatregelingen in industriële gebouwen, hotels en conferentiezalen. De

software is zodanig opgebouwd dat hij aanpasbaar is aan specifieke omstandigheden.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar in het buitenland.

Voorgestelde overeenkomst:
distributie.

**Pomp voor extreem lage debieten
(TT-1404-M)**

In Groot-Brittannië werd een nieuwe pomp voor extreem lage en nauwkeurige debieten ontwikkeld en gepatenteerd. De geleverde mogelijkheden qua debiet zijn onbestaande bij de huidige commerciële mechanische pompen.

Deze micro-diffusiepompe heeft vele toepassingsmogelijkheden in een procesomgeving: de uiterst nauwkeurige dosering van katalysatoren in kleine hoeveelheden, de rechtstreekse toediening van warmteopsporingsadditieven en het gebruik in de terugkoppeling van processturingen zijn er enkele.

De pomp kan een continu of een intermitterend debiet leveren en dit met een programmeerbare sturing.

Deze ontwikkeling volgt uit een vernieuwend gebruik van technologieën die hun waarde reeds bewezen hebben. De micro-diffusiepompe is qua mechanisme eenvoudig, heeft weinig bewegende onderdelen en is te produceren zonder strenge toleranties.

Dit alles maakt ze goedkoop in productie en zeer betrouwbaar in gebruik.

Tests hebben aangetoond dat debieten mogelijk zijn van 10 microliter/uur tot 10 liter/uur, wat onbereikbaar is met de huidige commerciële technologie.

De Engelse ontwikkelaar is op zoek naar een partner om de micro-diffusiepompe te produceren op exclusieve basis.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:
overdracht van know how.

TECHNOLOGIETRANSFER

**Anti-caviteit debietregelaar
(TT-1407-T)**

In Frankrijk werd een nieuwe debietregelaar voor hydraulische systemen ontwikkeld, die het ontstaan van caviteiten verhindert.

Caviteiten, luchtledige holtes ontstaan aan de achterkant van stroomhindernissen en zorgen voor een verhoogde belasting van het materiaal wat aanleiding geeft tot lawaai en sleet onder de vorm van erosie. Dit fenomeen is in hoge mate verantwoordelijk voor de slijtage van de klassieke debietregelaars en hydraulische installaties.

De nieuwe regelaar bestaat uit een rij van gemaasde roosters met een welbepaalde maaskonfiguratie. De (regelbare) stand van de roosters ten opzichte van elkaar bepaalt het debiet. De configuratie van de roosters is zodanig ontworpen dat er geen caviteiten kunnen optreden.

Hierdoor is deze technologie uitermate geschikt voor hydraulische systemen waar men erosie (of lawaai) wil vermijden. Toepassingen zijn mogelijk in de chemische, nucleaire, petroleum- en voedingsnijverheid.

Het produkt is reeds in gebruik in de nucleaire nijverheid en producenten worden gezocht voor de andere sectoren.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:
overdracht know how.

**Trillingsassemblagesysteem
(TT-1408-M)**

De technologie en de robotica in het bijzonder kijken steeds meer naar het menselijk functioneren in hun zoektocht naar intelligente systemen.

Volgende technologie werd ontwikkeld voor de robotassemblage.

Een nieuwe beloftevolle techniek in de assemblage is de trillingsassemblage. Een Amerikaanse universiteit had al eerder een volledige assemblagemachine op basis van trillingen gebouwd en nu wordt deze techniek in Europa

gebruikt om de robotassemblage te optimaliseren.

Robots die een klein object in een geheel moeten plaatsen hebben steeds te maken met een positioneerfout (tot 2mm). Klassiek kan dit opgelost worden door terugkoppeling, wat echter een trage oplossing geeft of door het aanbrengen van een geleidingsgleuf op het onderdeel.

Zich baserend op de menselijke handeling, hebben Europese onderzoekers een nieuwe oplossing uitgewerkt. Zij geven aan de tafel een willekeurige in het vlak liggende trilling en laten de robot een kleine druk uitoefenen op het onderdeel. Wanneer de positioneerfout klein genoeg wordt, schuift het onderdeel in het geheel.

Dit is inderdaad dezelfde methode als die de menselijke hand zou toepassen: de hand gaat met een zekere nauwkeurigheid naar de inschuifpositie en zoekt dan met kleine willekeurige bewegingen de juiste positie terwijl men op het onderdeel een kleine druk uitoefent.

Praktisch gaat het om volgende opstelling: de tafel wordt geactiveerd in 2 richtingen met willekeurige bewegingen door een aktuator, de robotkop is voorzien van een elastische tussenstof.

Deze methode geeft zeer goede en snelle resultaten, ook voor elementen met een kleine speling (tot 0,015mm).

Deze technologie behoeft verdere ontwikkeling voor specifieke systemen maar houdt grote beloften in voor de precisie-assemblage.

Ontwikkelingsgraad:
prototype.

Voorgestelde overeenkomst:
overdracht know how.

**Snelkoppeling voor perslucht
(TT-1409-T)**

Een nieuwe snelkoppeling voor perslucht werd ontwikkeld in Israël die voor een lage prijs meer veiligheid en gebruiksvriendelijkheid biedt dan de klassieke koppeling. De hier voorgestelde oplossing heeft alleen betrekking op het vrouwelijk deel van de snelkoppeling.

De specifieke constructie van dit element zorgt voor het wegvallen van de persluchtdruk vóór het sluiten of het verbreken van de verbinding en voor een meer bedrijfszekere sluiting.

Deze ontwikkeling biedt een oplossing voor de (veiligheids-) problemen van de klassieke constructie ondermeer het lossen van een koppeling door een slechte uitvoering of door schokken en trillingen of het vrijkomen van perslucht vóór de verbinding tot stand komt. Vooral bij het gebruik van pneumatische werktuigen is deze mogelijkheid reëel aanwezig wegens de trillingen op de elementen.

Deze koppeling sluit deze gevaarlijke situaties uit en is zeer eenvoudig in gebruik.

De technologie is gepatenteerd, het produkt en de produktiemethoden zijn op punt gesteld, prototypen en mallen zijn beschikbaar. De ontwikkelaar zoekt een geïnteresseerde producent voor het afsluiten van een produktie- en verkooplicentie.

Er werd eveneens een economische en technische haalbaarheidsstudie opgesteld met een overzicht van de noodzakelijke investeringen.

Wegens de geringe meerprijs ten opzichte van de klassieke oplossing, heeft dit produkt aanzienlijke markt mogelijkheden.

Ontwikkelingsgraad:

commercieel beschikbaar.

Voorgestelde overeenkomst:
produktielicentie.

Inventarisatie van het biotechnologisch potentieel in de Euregio Scheldemond

De GOM-West-Vlaanderen, de GOM-Oost-Vlaanderen en het Innovatie Centrum Zeeland willen het biotechnologisch potentieel van de drie provincies bij een groter publiek bekendmaken en de grensoverschrijdende samenwerking inzake biotechnologie tussen bedrijven, laboratoria en instellingen stimuleren.

Deze actie loopt in het kader van de 'Euregio Scheldemond', een samenwerkingsverband tussen de provincies West- en Oost-Vlaanderen en Zeeland.

Allereerst worden alle bedrijven, laboratoria en instellingen geïnventariseerd waarvan de activiteiten rechtstreeks of onrechtstreeks in verband staan met biotechnologie in de ruime zin van het woord.

Op basis van deze inventaris wordt er een technologiewijzer opgesteld die ingedeeld zal zijn volgens bedrijven, laboratoria en instellingen. Naast de vermelding van de administratieve gegevens worden de activiteiten, de producten en de samenwerkingsinteresses in het domein van de biotechnologie beschreven.

De verschillende toepassingsdomeinen die in de inventaris worden opgenomen, zijn de plantcelbiotechnologie, biotechnologie voor voedings- en genotsmiddelenindustrie, industriële biotechnologie, apparatuur en toelevering aan biotechnologische bedrijven en laboratoria, mariene biotechnologie en aquakultuur.

Vervolgens zal er een grensoverschrijdende bijeenkomst over biotechnologie plaatsvinden. Hierop zal het biotechnologisch potentieel in Vlaanderen en Nederland worden toegelicht en zullen de samenwerkingsmogelijkheden aan bod kunnen komen.

Bedrijven, laboratoria en instellingen, actief in bovengenoemde domeinen van de biotechnologie, die wensen te worden opgenomen in de inventaris kunnen het formulier 'Inventarisatie-fiche' bekomen bij de heren Eddy Jonckheere en Philippe Tavernier, GOM-West-Vlaanderen, Baron Ruzetelaan 33 te 8310 Assebroek/Brugge (tel.: 050/35.81.31, fax: 050/36.31.86).

Nieuwe oproepnummers voor het Kabinet van de Gouverneur en het Provinciebestuur West-Vlaanderen

Sedert 8 september beschikken het Kabinet van de Gouverneur en het Provinciebestuur West-Vlaanderen over volgende nieuwe telefoon- en faxnummers:

**Kabinet Gouverneur,
Burg 3, 8000 Brugge**
Tel. 050/40.58.11 - Fax. 050/40.58.00

**Provinciegriffier en Administratie,
Burg 4, 8000 Brugge**
Tel. 050/40.56.11 - Fax. 050/40.56.00

**Persdienst. Proosdij,
Burg 2, 8000 Brugge**
Tel. 050/40.56.11 - Fax. 050/40.56.01

Hogergenoemde diensten zijn bijgevolg niet meer bereikbaar op de oude nummers. Alleen het Provinciehuis Boeverbos behoudt haar oproepnummers: telefoon 050/40.31.11 en faxnummer 050/40.31.00.

Gunstige cijfers voor Zeebrugge

De trafiekcijfers van de haven van Zeebrugge gedurende het eerste semester van dit jaar zijn bijzonder gunstig. In alle goederencategorieën werd een trafiekstijging genoteerd, met uitzondering van het segment 'vaste bulk'.

Met een toename van 22,6% tot 766.368 ton was de sektor van het stukgoed het meest expansief. De toename is hier vooral te vinden in de sectoren van het fruit, fruitsappen, suiker en staal.

De *containeroverslag* steeg met 18,9% tot 3.613.549 ton. Zowel de shortsea- als de deepsea-trafiek kende een opmerkelijke toename. Vooral de trafiek op Noord-Amerika (Cast) is een sterke groeier. De deepseasektor zal verder nog een belangrijke stijging kennen door het aantrekken van de lijndienst van Maersk/P&O op het Verre Oosten, waarvan het eerste schip op 23 juli jl. aanmeerde. Vanaf eind 1994 zal ook de Flanders Container Terminal operationeel zijn, waarvoor zich nieuwe klanten aanbieden.

Zeebrugge blijft in eerste instantie een *rolro-haven*: bijna 7 miljoen ton goederen werden tijdens de eerste twee kwartalen van dit jaar overgeslagen. Dit is een groei van 11,6%. De trafiek op alle lijndiensten steeg. De grootste

groei werd op de verbindingen met Noord- en Midden-Engeland genoteerd maar ook de verbindingen met de zuidelijke Engelse havens kenden een belangrijke toename. De verscheping van nieuwe wagens steeg met 39,4%. De sektor *vloeibare bulk* (melasse, olieproducten en LNG) vertoonde een groei van 7% tot 2.817.814 ton. De verhandeling van *vaste bulk* daalde met 1% tot 3 miljoen ton. De stagnatie in het kolen- en ertsverkeer is het gevolg van de blijvende zwakke conjunctuur in de staalnijverheid.

cijfers in ton	1994	1993	+/-	%
ro/ro	6.941.536	6.217.621	+723.915	+11,6
containers	3.613.549	3.038.485	+575.064	+18,9
stukgoed	766.368	623.088	+141.280	+22,6
vloeibare bulk	2.817.814	2.632.714	+185.100	+7,0
vast bulk	3.002.020	3.031.533	-29.513	-1,0
totaal	17.141.287	15.545.441	+1.595.846	+10,3

Drievoudige winst voor Desimpel

De groep Desimpel uit Kortemark realiseerde in het eerste semester van 1994 een gekonsolideerde omzet van 2,65 miljard fr. ten opzichte van 2,40 miljard fr. in het eerste semester van 1993. Dit is een stijging van 10,4%.

Er dient genoteerd dat in het vergelijkbare cijfer over dezelfde periode in 1993 een niet-herhaalbare omzet van 211 miljoen fr. vervat is van het verkoopkantoor Heylen-Bricks. De recurrente omzetstijging bedraagt dus 462 miljoen fr. of 21%. Circa een derde (175 miljoen) hiervan is toe te schrijven aan de akquisities van de Briqueterie de Quinot, Tilmanstone Brick en de Steenfabriek van Niel. De overige 287 miljoen werden gerealiseerd door interne groei. Het winstcijfer van de groep Desimpel verdrievoudigde van 36 miljoen fr. in 1993 naar 104 miljoen fr.

De export naar Frankrijk bleef op hetzelfde peil. De export naar Duitsland, Engeland en Nederland is in belangrijke mate toegenomen. De akquisities van 1993 werden in grote mate geïntegreerd in de groep uitgezonderd de Steenfabriek van Niel en Tilmanstone Brick. De optimalizatie van deze laatste akquisities kan pas verwacht worden in de loop van het vierde kwartaal 1994.

Volgens de raad van Bestuur van de groep Desimpel zijn de vooruitzichten zeer gunstig: naast de sterk gestegen export blijft woningbouwactiviteit op een hoog peil en zijn de voorraden

sterk gedaald. Dit gegeven, gekoppeld aan een verdere integratie van de recente overnemingen en een beter gebruik van het productieapparaat moet de groep in staat stellen het boekjaar met succes af te ronden.

Matige start van het toeristisch seizoen.

De toeristische activiteit in West-Vlaanderen is tijdens de voorseizoenmaanden mei en juni 1994 met ongeveer 3% gedaald ten opzichte van dezelfde maanden van vorig jaar. Dit bleek uit een analyse door het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) van de evolutie in een aantal indicatoren die rechtstreeks of onrechtstreeks door de toeristische activiteit worden beïnvloed. Vorig jaar was er een terugloop van 1%.

Deze negatieve tendens was, weliswaar in een verschillende mate, waarneembaar in de drie toeristische zones in West-Vlaanderen. Aan de kust was er een daling met 3%, in Brugge met 1% en in het Achterland met 8%.

Het aantal overnachtingen daalde met 2% aan de kust en steeg in Brugge

met circa 5%. Voor het Achterland zijn op dit ogenblik onvoldoende indicaties voorhanden.

Niet alle logiesvormen aan de kust kenden een vermindering van het aantal overnachtingen. Bij de sociale logiesvormen was er een toename van 3%, bij de vakantiedorpen werd een status-quo genoteerd. De globale terugloop is dan ook te wijten aan het verlies van het aantal overnachtingen bij de campings (-5%), de huurvakantiewoningen (-3%) en de hotellerie (-2%).

De meeste andere indicatoren waarvoor de kust reeds gegevens ter beschikking zijn, gaven eveneens een negatief resultaat. De daling is beperkt voor het postverkeer (-1%), het bezoek aan zwembaden (-1%), het waterverbruik (-2%), de handelsomzet (-3%), het bezoek aan pretparken (-5%) en de opname van patiënten van buiten de regio in de kustziekenhuizen (-6%). D achteruitgang is relatief belangrijker voor de huisvuilverwerking (-8%), het aantal treinreizigers (-10%), het bezoek aan musea (-11%) en de speelomzet in de casino's (-11%).

Positieve evoluties werden genoteerd voor de verstrekte inlichtingen in de

diensten voor toerisme (+5%) en de benzineverkoop (+4%) aan de kust.

Voor verschillende andere posten uit de WES-index zijn op dit ogenblik nog geen gegevens beschikbaar zodat het vermelde resultaat als voorlopig moet worden beschouwd.

Juli 1994: een maand met een behoorlijke toeristische activiteit maar geen topmaand.

Volgens de eerste gegevens die het Westvlaams Studiebureau (WES) ontving is de toeristische activiteit in West-Vlaanderen tijdens de voorbije maand juli 1994 op hetzelfde peil gebleven als het jaar voordien. Dit bleek uit een analyse door het WES van de evolutie in een aantal indicatoren die rechtstreeks of onrechtstreeks door de toeristische activiteit worden beïnvloed. Vorig jaar was er een terugloop met ongeveer 4%.

Met dit resultaat blijft de toeristische activiteit in juli duidelijk beneden het peil van de absolute topmaand juli 1991. Hoofdrede hiervoor is de terugloop van het verblijftoerisme, dat nog steeds veruit de belangrijkste

Maatwerk vereist talent.

BELEGGINGEN

Stel u voor. Dit is uw situatie. Stel u alle mogelijkheden voor. Of u nu voorzichtig bent of van een vleugje risico houdt. Stel u de samenwerking met BACOB voor. Waar men rekening houdt met uw situatie. Waar spaarbonds, termijnrekeningen en BEVEK's u als gebeiteld zitten. En waar alle talent voorhanden is om u maatwerk te leveren.

Bankieren is onze natuur

komponent vormt in de toeristische omzet van West-Vlaanderen.

Deze terugloop was uitgesproken waarneembaar aan de kust. De overnachtingen daalden er met 7% in vergelijking met het jaar voordien. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de sterke daling van het aantal overnachtingen in de huurvakantiewoningen (-13%). In de vakantiedorpen was er een beperkte daling (-3%), in de sociale logiesvormen een status quo. Onder invloed van het goede weer nam het aantal overnachtingen toe in de kampeerbedrijven (+5%) en in de hotellerie (+4%).

De overnachtingen te Brugge gaven, vooral in de grotere hotels, een lichte stijging te zien (+1%).

De evolutie van de andere indicatoren waarvoor reeds gegevens ter beschikking zijn, was soms erg verschillend. Er werden uitgesproken stijgingen genoteerd voor het reizigersverkeer per spoor (+31%), het aantal verstrekte inlichtingen door de diensten voor toerisme (+22%), de opname van patiënten van buiten de regio in de kustziekenhuizen (+14%) en het bezoek aan pretparken (+11%).

Een daling werd waargenomen voor de diverse indoor-activiteiten zoals het bezoek aan zwembaden (-13%), musea (-16%) en casino's (-25%). Andere negatieve evoluties waren er voor de handelsactiviteit (-2%), het postverkeer (-6%) en de huisvuilaanvoer (-6%).

Voor verschillende andere posten uit de WES-index, zoals bijvoorbeeld de verkeersstellingen, zijn op dit ogenblik nog geen gegevens beschikbaar zodat het vermelde resultaat als voorlopig moet worden beschouwd.

Sterke winstcijfers voor Barco

De Barco-groep sluit het eerste halfjaar van 1994 af met een totale groepsomzet van 5,6 miljard fr.

De omzet steeg met 9,7 procent ten opzichte van het eerste semester van 1993. Deze toename is vooral te danken aan de omzetstijging van de divisie Barco Graphics (+34%), alsook aan de sterke groei in Azië.

De koerante winst na belastingen steeg met 31,2% tot 702 miljoen fr. ten opzichte van 535 miljoen fr. voor hetzelfde semester van 1993.

Aangezien Azië nu reeds 15% van de totale omzet vertegenwoordigt, wint

deze markt voor de Barco groep steeds meer aan belang. Door de economische groei die zich daar voordoet, is het voor Barco een strategische optie om ook daar haar aanwezigheid verder uit te bouwen. Barco Graphics heeft onlangs een overeenkomst gesloten met haar Japanse distributeur Altech Co. om een joint-venture op te richten, waarin Barco met 60% de meerderheid van de aandelen zal bezitten. Doel van deze joint venture is het verder stimuleren van de verkoop van Barco Graphics producten in Japan. Ook in het kader van haar expansiepolitiek in Oost-Azië, heeft Barco voor haar divisie Cable & Satellite een participatie van 19,8% genomen in het Taiwanese bedrijf Transystem Inc. (TSI). Er liggen nu al plannen op tafel voor gemeenschappelijke ontwikkelingen van producten voor kabeltelevisiesystemen. Ook voor Barco Projection Systems verloopt de verdere penetratie van de Zuidoostaziatische markt zeer gunstig. De visualisatiegroep tenslotte startte onlangs met een verkoopskantoor in China en is op die manier actief betrokken bij de verkoop en ondersteuning van de producten in China.

In de Verenigde Staten is een duidelijke verbetering van het investeringsklimaat voor de diverse Barco productgroepen merkbaar. Bij Barco Graphics stijgt de omzet voor de Verenigde Staten met 26%. Barco Graphics USA won een aanzienlijk marktaandeel in de verpakkingindustrie, door middel van een aktie gericht naar grote klanten met meerdere vestigingen. Voor Barco Projection Systems evolueert de Amerikaanse markt in positieve zin en ook de afdeling Cable Products kende een succesvolle start voor de verdeling van haar producten in de Verenigde Staten. Barco Automation kreeg onlangs een belangrijk order van de Amerikaanse textielgigant Milliken, die besliste haar spinnerijmachines te moderniseren en hiervoor kwaliteitsdetectoren met bijhorende Sycotex CIM-systemen bestelde voor een waarde van 150 miljoen fr.

In de Europese markt is een licht herstel van het investeringsklimaat voor de verscheidene productgroepen merkbaar. Barco Specialized Subcontracting, een divisie die vooral gericht is op de Europese markt, is erin geslaagd een stijging van 30% te realiseren. Deze stijging was vooral te danken aan de externe bestellingen van Barco Surface Mounting en aan de interne toeleveringen.

Record halfjaarresultaten voor Bekaert

De Bekaertgroep, producent van staal draad en staalkoord, behaalde in de eerste helft van 1994 een gekonsolideerde winst van 5,1 miljard fr., in vergelijking met een gekonsolideerde winst van 951 miljoen fr. in de eerste helft van 1993.

Het halfjaarresultaat van 1994 bevat de meerwaarde van 3,7 miljard fr. op de verkoop van 12,1 miljoen aandelen in de Japanse joint venture Bridgestone-Metalpha Corporation (voorheen B.S.B.). Zonder deze meerwaarde bedraagt de gekonsolideerde winst 1,4 miljard fr. voor de eerste helft van 1994. Dit is een stijging van 48% tegenover dezelfde periode in 1993. Tegenover de meerwaarde van 3,7 miljard fr. staat een voorziening van 250 miljoen fr. voor uitzonderlijke kosten in verband met een verwachte rationalisering van de Twil-groep in Groot-Brittannië. De groepsomzet steeg in de eerste helft van 1994 met 12,8% tot 31,4 miljard in vergelijking met 27,8 miljard fr. in dezelfde periode van 1993.

De winstverbetering, gestimuleerd door betere economische omstandigheden in de USA en in bepaalde marktsegmenten in Europa is vooral het resultaat van de verdergezette interne inspanningen van de groep. Bekaert investeerde in de voorbije jaren 40 miljard in internationalisering en produktiviteitsverbeteringen. In de eerste helft van dit jaar werd 2 miljard fr. geïnvesteerd waarvan 986 miljoen fr. voor de bouw van een fabriek in China.

10 jaar LAR

Tien jaar geleden, op 2 februari 1984, startten de eerste activiteiten op het transportcentrum Lauwe-Aalbeke-Rekkem (LAR).

De LAR is sindsdien uitgegroeid tot een volwaardig internationaal transportcentrum, een 'Europese droge haven', gelegen nabij de Franse grens, op het kruispunt van de autoweg E17 en de expressweg N58, dicht bij de verkeerswisselaar A17-A19, de spoorlijn Antwerpen-Kortrijk-Rijsel-Parijs, het regionaal vliegveld van Wevelgem en de containerterminal op de Schelde te Avelgem.

De bedrijven op de LAR staan in voor het vervullen van de meest uiteenlopende doeaneformaliteiten, en voor de expeditie, transport en opslag van goederen. Tevens zijn er de nodige

Gist-brocades

Gist-Brocades Bio-Specialties nv
maakt deel uit van de *Bio-Specialties Divisie*
van *Gist-Brocades bv Delft (Nederland)*.

De belangrijkste activiteit van de Brugse vestiging is de opschaling en de produktie van industriële enzymen op basis van grote schaal fermentatie voor de wasmiddelen-, zetmeel-, zuivel-, chemische-, veevoeders-, papier- & pulp- en de textielindustrie.

Gist-Brocades Bio-Specialties nv
Komvest 43, 8000 Brugge (België)
Tel. 050/44.91.11
Telefax 050/33.68.49

industriepark van nationaal belang met doorgangshallen

rechtstreeks aangesloten op de A 19 en het
Franse autowegennet via de A 25

Info industriegrond
Stad Poperinge
Tel. 057/33.40.81
Fax 057/33.75.81

W.I.E.R.
Tel. 050/35.64.31
Fax 050/35.68.49

Info doorgangshallen
Stad Poperinge
Tel. 057/33.40.81
Fax 057/33.75.81

G.O.M. West-Vlaanderen
Tel. 050/35.81.31
Fax 050/36.31.86

dienstverlenende bedrijven, evenals een belangrijk vleesgroothandelcentrum, met veemarkt en EG-slachthuis.

De LAR startte met een oppervlakte van 62,5 ha. In 1994 waren er in het totaal 71,6 ha aangekocht, waarvan 52,7 ha reeds zijn ingenomen (inclusief wegen en het openbaar domein); de 59 aanwezige bedrijven en diensten nemen daar 32 ha van in. De tewerkstelling die 183 personen betrof in 1986, groeide aan tot 375 in 1988 en 550 in 1990. Zelfs na de opheffing van de Europese binnengrenzen op 1 januari 1993 bleef het personeelsbestand rond de 540 personen (op 30 juni 1993). De meest-geviseerde bedrijven, de doeaneagentschappen, hebben hun activiteiten gediversifieerd en zijn uitgegroeid tot volwaardige expeditiebedrijven.

Een belangrijk gegeven in de dienstverlening van de LAR is de spoorverbinding, met rechtstreekse overstapmogelijkheid van kamion op trein en omgekeerd. Een recent contract voor de verhandeling van draad voor de firma Bekaert opende duidelijke perspectieven voor het transport van conventionele goederen over het spoor en een belangrijk argument ten overstaan van de NMBS bij de benadering van de inlandterminals.

Nieuwe NMBS-Parking te Brugge

De 'Parking Station Brugge' werd begin juli gedeeltelijk in gebruik genomen. Zij werd volledig beschikbaar vanaf half september.

De oppervlakte van het terrein bedraagt 18.200 m²; de stad Brugge verkreeg daarop een erfpacht van 50 jaar. De uitbating gebeurt door de firma Naparc nv, die ook de andere stedelijke parkings te Brugge uitbaat.

Er is plaats voor 1.575 wagens, waarvan minimum 400 voorbehouden werden aan spoorreizigers en 10 aan rolstoelgebruikers. De parking telt twee niveau's, waarvan één in opendak-konstruktie. Op ieder niveau kan men ongeveer 800 wagens plaatsen. In een later stadium kan er nog een derde niveau aan de twee huidige worden toegevoegd.

Het openbaar wegennet aan de parking is aangepast aan de nieuwe situatie. De parking telt drie inritten en vijf uitritten.

TIV

Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's

Als innoverende KMO wenst U: een goed produkt, een geschikte partner, een klare kijk op de nieuwste technologische ontwikkelingen, een passende strategie, de juiste informatiekanalen, een snel resultaat

TIV: uw rechterhand voor een suksevvolle innovatiestrategie

Tot uw beschikking staan:
een multidisciplinair team
jarenlange ervaring in het opsporen van de
nieuwste produkten, processen of projekten
toegang tot databanken, instituten, federaties, ...
waar ook ter wereld
een flexibele, uitgeteste methodiek
technologie-monitoring
geleide workshop voor het initiëren van produktideeën

TIV biedt U een volledig gepersonaliseerd programma aan

startbespreking en formulering van uw
interessesprofiel
wereldwijde prospectie en kontaktnamen
analyse van de respons
evaluatie van de voorstellen
rapportering van de resultaten
opvolging van de kontakten

De Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw werd opgericht door de vijf
Vlaamse GOM's en wordt door hen en de Vlaamse Executieve gesteund.

Kontaktadressen:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge-Assebroek
Tel. 050/35.81.31. - Fax 050/36.31.86

TIV
Bisschoffsheim 25, 1000 Brussel
Tel. 02/219.56.10 - Fax 02/219.82.27

WES

Milieuonderzoek en -advies

☞ *Milieudoorlichting 'op maat van uw bedrijf'*

- doorlichting van de milieukosten, vergunningstoestand, milieu-impakt en het milieubeleid van de onderneming
- knelpuntenanalyse
- prioriteitenplan

☞ *Milieuzorgsysteem*

- begeleiding bij de implementatie van milieuzorgsystemen (volgens de BS 7750 of EMAS)
- begeleiding bij de integratie van milieuzorg en kwaliteitszorg

☞ *MER* – infrastructuur-MER – industriële MER

☞ *Marktonderzoek* (afvalstoffen, milieutechnologie)

tel.: 050/35.84.42
fax: 050/36.31.86

Verdere inlichtingen: ir. J. Lammerant
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek-Brugge

Provincie West-Vlaanderen is koploper in milieudossiers

De Provincie West-Vlaanderen is koploper inzake de behandeling van Vlaamedossiers. Dit blijkt uit het jaarverslag van het Bestuur Milieuvergunningen van de Administratie Milieu, Natuur en Landinrichting (AMINAL).

Het toekennen van milieuvergunningen gebeurt volgens het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming (ARAB) en sedert 1 september 1993 volgens het Vlaams Reglement voor de Milieuvergunningen (VLA-REM). Voor de inrichtingen van de eerste klasse is de Provincie vergunningverlenende overheid, alsook voor de inrichtingen van gemeente, interkommunales en OCMW's, ongeacht de klasse. Verder verleent de Provincie ook vergunningen aan de inrichtingen van de Staat, Gemeenschap, Gewest en Provincie of door hen opgerichte instellingen en oordeelt tevens in beroep over de inrichtingen van tweede klasse.

De behandeling van Vlamedossiers door de Provincie West-Vlaanderen is in 1993 sterk gestegen. In totaal werden 1.762 nieuwe Vlamedossiers verwerkt; 1.813 werden volledig afgehandeld en 71 overgedragen naar dit jaar.

Het aantal ARAB-dossiers is teruggelopen; 192 nieuwe ARAB-dossiers werden in 1993 ontvangen, 223 werden volledig afgehandeld.

Europartnariat Cornisa Atlántica 1994

Vlaamse GOM's organiseren Bedrijfsmissie naar Noord-Spanje.

Europartnariat is een KMO-programma van de Europese Commissie dat voorziet in de halfjaarlijkse organisatie van internationale bedrijfscontactdagen, die telkens in een andere regio van de Unie plaatsvinden. De eerstvolgende en inmiddels reeds elfde editie vindt plaats in de Baskische stad Bilbao op 21 en 22 november 1994.

Tijdens dit bedrijfsforum kunnen persoonlijke contacten worden gelegd en eerste besprekingen gevoerd met 479 geselecteerde Spaanse ondernemingen, actief in diverse industriële sectoren, die op zoek zijn naar industriële of commerciële partners in Europa. Ruim de helft van de deelnemende Spaanse bedrijven zijn gevestigd in Baskenland, na Catalonië de belangrijkste industriële

Roomijs

Crème glacée

Eiskrem

Ice cream

Helado de crema

Melkerijstraat 10
B-8920 LANGEMARK

Tel.: 057 / 48 86 01

Fax: 057 / 48 71 82

Patrick Vanherpe & Partners pvba

v.h. Paul Houdmont
Verzekeringmakelaars

In dienst van U die zekerheid wenst op een vlak waar de techniciteit en complexiteit met de dag groter worden. Mede door onze onafhankelijke positie kunnen wij steeds de voor U voordeligste voorwaarden selecteren. Alle verzekeringen met afzonderlijke dienst industriële risico's. Raadpleeg ons ook voor vrijblijvend advies inzake hypothecaire leningen.

Pres. Rooseveltplein 2, bus 2
8500 Kortrijk, tel. (056) 22 08 72

regio in Spanje. De overige komen uit de Autonome Regio's Galicia, Asturias, Cantabria, La Rioja, Aragón en Navarra.

De Spaanse firma's werden omschreven in een speciaal voor deze gelegenheid gepubliceerde catalogus, die tijdens de komende weken in 54 landen zal worden verspreid.

De Vlaamse GOM's organiseren gezamenlijk een bedrijfsmissie naar Euro-partenariet Cornisa Atlántica. Als dusdanig zorgen zij voor de verspreiding van de catalogus bij het Vlaamse bedrijfsleven, de registratie van de deelnemers, het vastleggen van de gewenste afspraken met de Spaanse firma's, de organisatie van een groepsreis en het verzekeren van een permanentie tijdens de contactdagen.

Gratis catalogi en bijkomende inlichtingen zijn te bekomen bij de GOM-West-Vlaanderen, de heer Luc Vermandere, Baron Ruzettelaan 33 te 8310 Assbroek/Brugge, tel.: 050/35.81.31 en fax: 050/36.31.86.

Luchtvaarttechniek in Oostende

Vanaf 1995 zal de Katholieke Industriële Hogeschool West-Vlaanderen te Oostende cursussen in luchtvaarttechniek aanbieden.

Recente marktstudies voorspellen een verdubbeling van het luchtverkeer in Europa tegen 2010. In deze internationale economische branche met uitstekende groeikansen wil Vlaanderen een belangrijke partner worden. Tot op heden lag het aksent daarbij vooral op toelevering van onderdelen voor de lucht- en ruimtevaartwereld en minder op deelname aan geïntegreerde projecten. Een belangrijke troef voor de toekomstige ontwikkeling van onze luchtvaartactiviteiten ligt in het aanbod van een degelijke opleiding. In dit kader heeft de Vlaamse regering aan de Katholieke Industriële Hogeschool West-Vlaanderen te Oostende de toelating verleend om vanaf september 1995 te starten met een hoogwaardige driejarige opleiding tot Gegradueerde in de luchtvaarttechniek.

Reeds in 1986 startte KIHVV-HTI Oostende met een jaarlijks avionica-vormingsprogramma. Sedert 1987 is de hogeschool een actief lid van STAR (specialized Training in Aeronautics and Research), een Europees netwerk van 14 landen, met een ruim aanbod

van internationale L&R-stageprojecten en -bijscholingsmogelijkheden.

Sedert vorig jaar biedt de hogeschool ook aan afgestudeerden van het hoger onderwijs (min. 2 jaar opleiding) de gelegenheid om zich via een bijzondere modulaire kontaktopleiding (op dinsdagavond en op zaterdag) bij te scholen in Lucht- en ruimtevaarttechniek. De gastdocenten zijn specialisten uit binnen- en buitenlandse bedrijven en instellingen. Het programma omvat zes modules van telkens drie maanden en is opnieuw gestart op 17 september jongstleden.

Via een internationaal samenwerkingsprogramma met de universiteiten van Kingston (UK), Bordeaux en Toulouse wordt vanaf 17 september tevens een modulaire afstandsopleiding in Oostende aangeboden. De opleiding bestaat uit zes modules, gespreid over twee jaar.

Voor meer informatie kunt U terecht bij het sekretariaat van KIHVV-HTI, Zeedijk 101 - 8400 Oostende - tel. 059/50.89.96 of fax 059/70.42.15 (kontaktpersonen: E. Degroote of R. Defever).

Druk Cruiseseizoen te Zeebrugge mooi beëindigd

Zopas is het laatste cruiseschip dat dit seizoen Zeebrugge aandeed, weer vertrokken. In het seizoen 1994 werden er opnieuw een twintigtal schepen ontvangen.

Op 1 september legde het voorlaatste schip, de 'Crystal Harmony' van de NYK Cruises aan, aan het zeestation op

de oude havendam. Het schip, met thuishaven Nassau op de Bahama's, is een van de modernste cruisers die de haven aandeden. Het werd gebouwd in 1990 in Nagasaki (Japan). Er is een passagierscapaciteit van 960 personen en een bemanning van 520 personen. Het schip meet 48,621 ton, het is 241 meter lang, 29,6 meter breed en komt ongeveer 44,7 meter boven de waterspiegel.

Evenals de passagiers van de andere cruiseschepen die te Zeebrugge aanlegden, konden de passagiers van de 'Crystal Harmony' met speciale bussen Brugge bezoeken of Gent, Antwerpen en Brussel, elk volgens eigen keus.

De kapitein van het schip was bij deze eerste aanlegbeurt van zijn schip te Zeebrugge opgetogen over de grote toegankelijkheid van de haven en van de ruime maneuvruimte.

Kust wordt meer en meer nevenvakantiebesteding

Op de perskonferentie van 24 augustus jongstleden werd door Westtoerisme een (voorlopige) evaluatie gemaakt van het toeristisch hoogseizoen 1994, in samenwerking met de vertegenwoordigers van de Westvlaamse Horeca en de Kampeer- en Immobiliensektor. De resultaten zijn in die zin voorlopig, dat op de datum van de perskonferentie het seizoen nog niet was beëindigd.

Het 'voorseizoen' was allesbehalve veelbelovend. De toeristische activiteit in West-Vlaanderen daalde in mei en juni met circa 3% ten opzichte van dezelfde maanden van vorig jaar. Aan

de Kust werd door het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) een daling van de activiteit waargenomen met 3%, in Brugge met 1% en in het achterland met maar liefst 8%. Het aantal overnachtingen aan de Kust daalde met 2%, terwijl in Brugge het verblijftoerisme met 5% steeg.

Niet alle logiesvormen aan de Kust kenden echter een vermindering van het aantal overnachtingen. Zo noteerde het WES een verhoging van de overnachtingen bij de sociale logiesvormen met 3% en een status quo bij de vakantiedorpen. Ondanks deze eerste indicaties en niettegenstaande het stijgende aantal boekingen naar het buitenland werd het een goed hoogseizoen. Het uitzonderlijke mooi weer in de juli-maand heeft hiertoe sterk bijgedragen.

Het hoogseizoen werd echter niet door alle sectoren als positief geëvalueerd. Volgens de gegevens van de verhuurkantoren, leden van CIB (Confederatie van Immobiliënberoepen van België) - afdeling Kust - daalde de verhuur van vakantiewoningen in 1994 met meer als 10%. In 1993 was de daling 3 tot 5%. De achteruitgang in 1994 heeft de sektor verrast. Een eerste faktor die hiertoe bijdraagt zijn de slechte weersomstandigheden van 1993 en van het voorjaar 1994. De hittegolf van juli 1994 zorgde er wel voor dat heel wat korte periodes werden verhuurd. Niettegenstaande het weer een belangrijke faktor is en blijft, worden de huurresultaten vooral beïnvloed door factoren van fiscale en eko-

nomische aard (ondermeer het slechte economische klimaat in België).

Ook voor de beroepsfederatie van de Vlaamse Recreatieondernemers, de campingsektor, is het toeristisch hoogseizoen 1994 geen hoogvlieger. In tegenstelling met de voorgaande jaren waren de kampeerterreinen (voor rijcaravan en tent) niet volzet. De afbouw van het residentieel kamperen (stacaravans en kampeershuisjes) ten voordele van de korte kampeers (rijcaravan, tent) is een opdoffer voor de sektor. Ook het privé-verhuur van deze kampeerverblijven ging achteruit. Opvallend dit jaar is dat zowel voor de verhuur van trekkersplaatsen (rijcaravans en tenten) als voor de verhuur van kampeerverblijven de vraag naar kortere periodes veel groter was dan de voorgaande jaren. Het boeken of reserveren voor langere periodes (14 dagen en 1 maand) blijken voortaan veelal een uitzondering op de regel te worden.

Voor de Horeca West-Vlaanderen bereikte het hoogseizoen 1994 een status quo ten opzichte van 1993. Een lichte achteruitgang werd genoteerd in de hotelbezetting, mede in de hand gewerkt door de groeiende tendens naar kortere verblijven en eendagstoerisme.

De frituren en snacks daarentegen kenden een grote toeloop van toeristen alsook de tavernes en tea-rooms.

Op de perskonferentie werden ook de cijfers bekendgemaakt van het openbaar vervoer tijdens het hoogseizoen. De NMBS noteerde een stijging van 31% van het aantal spoorreizigers

naar de Kust; in juli 1994 kwamen er 293.523 spoorreizigers toe in Blankenberge en in Oostende 344.925. Ook 'De Lijn' boekte zeer positieve cijfers. De promotie van de Zonnelyn (de zomerse versie van de kusttram), de fietsentram en de zomerbus naar Zeeland droegen hiertoe bij.

De actieve fietsvakanties kenden dit jaar een ware explosie. Door de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd (WVT) werden dit jaar 45.000 exemplaren van de fietsbrochures verkocht. Het succes van deze rekreatievorm heeft ook positieve gevolgen voor de fietsverhuur en de horeca (cafetaria's worden aan de rand van fietsroutes gevestigd).

Op het einde van de perskonferentie wees de voorzitter van Westtoerisme erop dat de uitzonderlijke warme temperaturen geen jaarlijks terugkomend verschijnsel zijn. Dit gegeven moet de toeristische sektor ertoe aanzetten minder weersafhankelijke voorzieningen aan de Kust uit te bouwen. Ook in het voorontwerp Structuurplan Kust wordt hiervoor gepleit. In deze optiek lanceert Westtoerisme een nieuw initiatief: Musica Flandria. Tussen november en april 1995 worden twaalf weekends georganiseerd aan de Belgische Kust en in het achterland. Deze weekends worden uitgebouwd rond 12 concerten in prachtige historische lokaties. Met dit concept wil Westtoerisme het verblijf- en cultuurtoerisme buiten het toeristisch hoogseizoen stimuleren.

CARL ADAMS N.V.

SELECTIE, TRAINING EN ADVIES

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESELARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

AGENDA

Vakbeursprogramma van de Vlaamse GOM's

De Vlaamse GOM's voorzien de organisatie van een groepsstand voor KMO's op de volgende internationale vakbeurzen:

Naam en plaats	Data	Onderwerp
Sial Parijs	23-27/10/94	voeding
Electronica München	08-12/11/94	elektronische onderdelen
Salon de l'Emballage Parijs	19-21/11/94	verpakking
Midest Parijs	05-09/12/94	toelevering
Bouwbeurs Utrecht	08-13/02/95	bouwmaterialen
Pakex Birmingham	03-07/04/95	verpakking
Interzum Keulen	19-23/05/95	toebereiden voor meubelen en interieur
Interkama Düsseldorf	30/10-4/11/95	meet- en automatizatietechniek

Deze lijst is niet limitatief.

De groepsstand van de Vlaamse GOM's bestaat uit volledig uitgeruste stands, heeft als voornaamste voordeel dat heel wat organisatieproblemen in verband met de deelname aan de vakbeurs door de GOM's worden behartigd zodat de deelnemers zich maximaal kunnen concentreren op hun commerciële opdracht.

Verdere informatie: GOM-West-Vlaanderen, Afdeling Bedrijfsontwikkeling. Tel. 050/35.81.31.

'Milieubewust produceren: het kan', symposium ingericht door de PIH, Kortrijk, 14 december 1994.
Info: 056/21.54.65.

Forum for Applied Biotechnology (FAB), georganiseerd door de GOM-West-Vlaanderen en de Fakulteit van de landbouwkundige en toegepaste biologische Wetenschappen van de Gentse Universiteit, Provinciaal Hof, Brugge, 28 tot 30 september 1994.
Info: 050/35.81.31.

Intermodal '94, conferentie voor zee/land transport en container technologie, Rai Centre, Amsterdam, 2 tot en met 4 november 1994.
Info: 44-71-344.38.88.

Horeca Expo, vakbeurs voor uitrusting en toebehoren van hotels, restaurants, café's en gemeenschappen, Flanders Expo, Gent, 20 november tot 24 november 1994.
Info: 09/241.92.11.

Eurofinish, vakbeurs georganiseerd door de Belgische vereniging voor oppervlaktetechnieken van Materialen (VOM), Flanders Expo, Gent, 27 oktober 1985.
Info: 015/43.10.50.

Sip en Roof Expo, vakbeurs voor sanitair en verwarming, dak en gevel, Flanders expo, Gent 8 november tot 12 november 1994.
Info: 09/241.62.11.

Forum voor Ondernemingen, contactforum voor de ondernemers en beurs voor industriële uitrusting en technologie, georganiseerd door de vier Kamers voor Handel en Nijverheid uit de Westhoek en het Vrij Technisch Instituut Ieper, Westhoek Expo, Ieper, 17, 18 en 19 november 1994.

Noordfranse bedrijvenkontaktdagen georganiseerd door de Chambre de Commerce et d'Industrie Lille-Roubaix-Tourcoing, in samenwerking met de Kamer van Kortrijk en de Hallen, Lille Grand Palais, 14 en 15 december 1994.
Info: 056/20.40.00.

Bouw- en Immobiliensalon georganiseerd door Exporama, Flanders Expo, Gent, van 1 oktober tot en met 9 oktober 1994.
Info: 03/239.53.42.

PC Stuntdag, computerbeurs met hardware, software en toebehoren. Flanders Expo Gent, 9 oktober 1994.
Info: 09/241.92.11.

Ifest, internationale vakbeurs voor milieutechnologie en arbeidsveiligheid, Flanders Expo, Gent, 18 oktober tot 21 oktober 1994.
Info: 09/241.92.11.

Europese bedrijvenkontaktdagen - Partenariat Kairo, ingericht door Innotek (Innovatie- en Technologiecentrum Kempen, Kairo) 6 en 7 december 1994.
Info: 014/57.00.57.

Barco technologie voor Amerikaanse textielgroep

De Amerikaanse textielgroep Milliken modernizeert haar spinnerijen. Voor de nieuwe open-end machines die in vijf bedrijven worden geplaatst, bestelde Milliken bij de firma Barco Barco-profile detectoren met bijhorend Sycotex CIM-systemen. De waarde van dit order bedraagt 150 miljoen fr.

Vorig jaar vernieuwde Milliken haar weefgetouwenpark en plaatste belangrijke orders bij Picanol. Alle weefmachines werden door Barco met Sycotex CIM-systemen (Computer Integrated Manufacturing) uitgerust. Het Sycotex systeem met Barco's nieuwste CIM-server concept laat toe de spin-machine terminal als volwaardige computer terminal te gebruiken. Hierdoor kan het personeel de productie- en kwaliteitsgegevens op de machine zelf konsulteren. Verder voorziet Barco's spinnerijsoftware in een volledige integratie van de diverse productieprocessen gaande van de spinnerijvoorbereiding tot aan de spinnerij. De nieuwste software versie voorziet daarenboven in een flexibele formule- en rapportgenerator zodat de gebruikers rapporten naar eigen wen-

sen kunnen samenstellen en aanpassen.

Met deze bestelling bevestigt Barco haar positie op de Amerikaanse markt als marktleider op gebied van open end garenskwaliteitssystemen.

Interreg 2 Euregio Scheldemond

Op 1 juli 1994 publiceerde de Europese Commissie de verordening waarin zij aangeeft binnen welke geografische en tematische limieten het Interregprogramma 2 zich moet bewegen.

Ten opzichte van het eerste Interregprogramma is het geografisch toepassingsgebied voor Euregio Scheldemond gekonsolideerd, namelijk de volledige provincie Zeeland, de bestuurlijke arrondissementen Brugge, Tielt en Oostende voor West-Vlaanderen en Gent, Sint-Niklaas, Dendermonde en Eeklo voor Oost-Vlaanderen. Tematisch zijn er een aantal mogelijkheden toegevoegd om grensoverschrijdend samen te werken met name op vlak van onderwijs, cultuur, gezondheidszorg, maatregelen om de illegale handel in grensgebieden te verhinderen en de zuivering van afvalwater. De beide lidstaten in de gedaante van de Vlaamse Overheid en

het Ministerie van Economische Zaken in Nederland hebben een beleidskader uitgetekend met de volgende krachtlijnen: verbetering van de fysieke structuur, bevordering van de economische en wetenschappelijk/technologische samenwerking, bescherming van het leefmilieu, ontwikkeling en benutting van het menselijk potentieel en bevordering van de maatschappelijke integratie. Samen met de evaluatieresultaten van het eerste Interreg-programma en het vroeger opgestelde Gemeenschappelijk Ontwikkelingsconcept vormen deze richtlijnen de basis voor het opmaken van het Interreg programma 1994-1999.

De Stuurgroep Euregio Scheldemond heeft opdracht gegeven aan het samenwerkingsverband van het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) en de Nederlandse bureaus ERAC en Buck Consultants International om een ontwerp van het Interregprogramma op te stellen rekening houdende met voorgaande elementen alsook met wat aan de basis leeft. Het programma zal na goedkeuring door de bevoegde instantie vóór 1 november bij de Europese Commissie worden ingediend.

balta

Balta Industries nv

Wakkensteenweg 2, 8710 St.Baafs-Vijve

Tel. 056/62.22.11 - Fax. 056/62.23.55

Vasttapijt geweven & getuft (synthetisch & wol)

Stuktaaijt wol & synthetisch

NIEUWE PRODUCTEN

Mutoh Europe introduceert LED plotters en nieuwe projectiepanelen en projectoren

Mutoh Europe, producent van grafische computer-apparatuur en gevestigd te Oostende, introduceerde de nieuwe LD-2000 serie LED plotters.

Het LD-2000 gamma bestaat uit drie basiskonfiguraties, samen met een brede reeks uitbreidingsmogelijkheden, om in te spelen op de individuele wensen en behoeften van de gebruiker. De LD-2000 plotter is uitgerust met een LED (light emitting diodes) afdruksysteem, aangedreven door een ingebouwd ultramodern sturingsmechanisme.

Toepassingsgebieden zijn architectuur, GIS en cartografie, reprografie, Computer Aided Design (CAD) en Engineering (CAE), plotservice centra en andere grafische toepassingen.

Naast de LD-2000 plotter, breidde Mutoh Europe zijn produktengamma uit met de Viewpoint-serie. Deze serie bestaat uit de VP-100 en VP-200 kleuren projectiepanelen en de multi-media VP-300 LCD kleurenprojector.

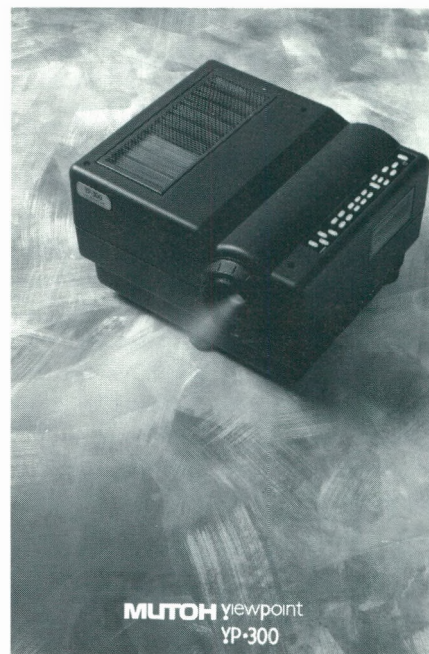
Met de Viewpoint-producten openbaren zich nieuwe dimensies voor ingenieurs (om technische CAD-presentaties te geven aan ontwerpteam), architecten (om klanten-presentaties te houden) en CAD-docenten (om CAD-lessen te geven in kleine of grote ruimtes). De VP-100 en VP-200 kleu-

ren-projectiepanelen en de VP-300 kleuren LCD-projector bieden tevens multi-media oplossingen, dankzij hun video- en audio-mogelijkheden.

Het VP-100 actief matrix projectiepaneel voor scholings- en presentatiedoeleinden, zowel binnen of buiten het bedrijf, ondersteunt 185000 kleuren en kan gebruikt worden voor de projectie van computergestuurde beelden met behulp van een OHP (overhead-projector). Het paneel is zowel IBM als MAC compatibel. Een in optie verkrijgbare speciale video-adaptor (PAL of NTSC compatibel) maakt het mogelijk de VP-100 aan te sluiten op een video-recorder/video-camera, zodat ook bewegende videobeelden geprojecteerd kunnen worden. De eenvoudige installatie en bediening staan borg voor een maximale gebruikersvriendelijkheid.

Het multifunktionele VP-200 kleurenprojectiepaneel laat een groter projectie-formaat toe. Het kan simultaan op vier verschillende beeldbronnen aangesloten worden en maakt gebruik van een OHP als projectiemedium. Het paneel kan een kleurenschaal van 16,7 miljoen kleuren aan en is compatibel met ondermeer IBM en MAC computers en met vrijwel alle universele video-normen, waaronder PAL, SECAM en NTSC. De instellingen van elke video-bron kunnen blijvend in het interne geheugen van de VP-200 bewaard worden. Dit alles per afstandsbediening. Bij de VP-100 en VP-200 is bovendien een handige draagkoffer standaard inbegrepen.

De nieuwe MUTOH VP-300 LCD projector combineert een krachtige projector met een ingebouwde lichtbron en is bijgevolg onafhankelijk van een OHP. De ingebouwde luidsprekers laten een perfecte audio-visuele presentatie toe. De VP-300 biedt een kleuren pallet van maar liefst 16,7 miljoen kleuren en is bijzonder geschikt voor presentaties voor groot publiek. De resolutie bedraagt 640x480 VGA. De VP-300 heeft dezelfde bijkomende kenmerken als de VP-200. De projector kan overal opgesteld worden, op een tafel of zelfs gemonteerd aan het plafond. Aangezien de VP-300 zowat

zeventig procent lichter is dan de konventionele drie-stralen projectoren, is de projector makkelijk transporteerbaar naar lokaties buitenshuis.

Voor meer informatie omtrent deze producten kunt U terecht bij Mutoh Europe, Archimedesstraat 13, 8400 Oostende, tel. 059/80 79 08.

Toerisme en transport zonder grenzen

Op 8 juli jongstleden stelde het Provinciebestuur aan de pers enkele projecten voor uit het Interreg I-programma samen met de beleidsvoorstellen voor Interreg II.

De Provincie opteerde hierbij voor een originele formule: een boottocht op het Kanaal Kortrijk-Bossuit. Te Bossuit (deelgemeente van Avelgem) werd een bezoek gebracht aan het oude pompgebouw, dat in het kader van Interreg wordt uitgebouwd tot een regionaal centrum voor grensoverschrijdend riviertoeurisme. De voornaamste aksenten worden hierbij gelegd op het riviertoeurisme, de waterrecreatie, het wandel- en fietstoeurisme, natuurgerichte recreatie en een edukatieve werking. Het pompstation is gesitueerd aan het knooppunt van de Schelde met het Kanaal Bossuit-Kortrijk.

De kosten voor het totale projekt worden op 25 miljoen fr. geraamd.

Elk Interreg-projekt brengt met zich mee dat voor elke frank Europese steun die wordt verkregen, er één frank vanuit lokale instanties dient te worden bijgepast. De co-financiering voor de restauratie van het pompstation bestaat uit de Provincie Oost-Vlaanderen, de gemeente Avelgem, het Vlaams-Kommissariaat voor Toerisme en de Administratie van Waterinfrastructuur en Zeewezen. Voorziene einddatum van de werken is oktober 1995.

Voor de volledige afwerking van het pompgebouw, de uitrusting van de twee sluiswachterswoningen, de verdere buitenaanleg en vlottende aanlegsteigers is een vervoloprogramma voor zien in Interreg II.

Het projekt van het pompgebouw vormt een onderdeel van het bredere Interreg-projekt 'Ontwikkeling van het riviertoeurisme in West-Vlaanderen'. In Noord-Frankrijk werd een aanvang genomen met de uitrusting van meerdere aanlegplaatsen voor de pleziervaart, waarbij de Fransen ook in West-Vlaanderen op zoek zijn naar geschikte aanlegplaatsen. Het pompstation te Bossuit is er één van. Ook in onze regio wil men werk maken van de pleziervaart op de binnenwateren. De Provincie is projektleider van het 'globaal' en omvattend provinciaal plan ter bevordering van het grensoverschrijdend riviertoeurisme', waarbij men het riviertoeurisme wil promoten zowel in eigen regio als in afgelegen markten zoals Duitsland en Nederland.

Als onderdeel van dit plan werd door het Westvlaams Economisch Studie-bureau de potenties voor riviertoeurisme in West-Vlaanderen onderzocht. Deze studie 'Mogelijkheden voor Riviertoeurisme in West-Vlaanderen' is in de reeks 'Facetten van West-Vlaanderen' verschenen.

Een tweede belangrijk initiatief uit het Interreg-programma is gesitueerd in het domein van 'transport'. Door de interkommunale vereniging Leiedal

en de Franse interkommunale UAT werd een studie opgezet naar de wenselijkheid en de mogelijkheden tot integratie van de wederzijdse transportcentra en -platforms binnen een gemeenschappelijk koncept van een 'Grensoverschrijdende transportregio'.

Tevens moet worden onderzocht of beide centra samen enkele belangrijke vervoerfuncties (administratief, technisch) naar zich toe kunnen halen om zo een 'Europese binnenhaven tot stand te brengen.

De uitvoering van deze opportuniteitsstudie werd toegewezen aan een samenwerkingsverband tussen het Westvlaams Economisch Studie-bureau en het Franse studie bureau SPIRE.

Op de perskonferentie werden ook de richtlijnen van het Interreg II-programma toegelicht. Op het tematische vlak is er een aanzienlijke uitbreiding. Naast projekten rond ekonomie, toerisme, milieu, transport en edukatieve en sociale akties kunnen nu ook projekten rond onderwijs en kultuur, gezondheidszorg, landbouw, telekommunikatie en ruimtelijke ordening aan bod komen. Voor het totale programma is een totaal bedrag van circa 96 miljoen fr. voorzien.

Met ingang van 1 juli 1994 krijgen de grensregio's vier maanden tijd om operationele programma's in te dienen bij de Europese Kommissie.

SBM

STICHTING BEDRIJFSMANAGEMENT

MANAGEMENT SCHOOL
VAN HET VORMINGSINSTITUUT

Spoorwegstraat 14 • 8200 Brugge • Tel.: 050/38.84.69 • Fax: 050/38.64.05

Managementopleidingen in:

Accountancy
Algemeen beheer
Commercieel beheer
Financieel beheer
Fiskaal beheer

Juridisch beheer
Logistiek beheer
Personeelsbeheer
Produktiebeheer
Strategisch beheer

OP DE LEESTAFEL

Jaarboek Havens Zeebrugge en Oostende 1994-1995, Antwerpen Lloyd, 1994, 232 blz., 950 fr.

Het achtste jaarboek van de havens van Zeebrugge en Oostende is verschenen. Het repertorium is een handig instrument voor iedereen die van ver of dichtbij iets met de havens van Zeebrugge of Oostende te maken heeft. Het jaarboek is enerzijds een hulpmiddel om, in het raderwerk van dienstverlenende bedrijven in de havens, zijn weg te vinden en anderzijds is het jaarboek een promotie voor beide havens. In het jaarboek treft de gebruiker het personenregister aan, de faxnummers, de B.T.W.-nummers alsook de statistieken en de opsomming van regelmatige lijndiensten van en naar Zeebrugge.

In deze editie werd ook een short-sea sailingslist opgenomen. Het overzicht dat wordt gegeven van de belangrijkste gebeurtenissen tijdens het voorbije jaar, beklemtoont nogmaals de belangrijkheid van beide havens. De havenplannen, die een vast onderdeel van het jaarboek zijn, geven een goed beeld van de steeds groter wordende belangrijkheid van de haven.

Het jaarboek kost 950 fr. en is verkrijgbaar bij de Antwerpse Lloyd, Vleminckstraat 18, 2000 Antwerpen (tel. 03/234.05.50, fax 03/234.25.93).

'De Bergen. Milieu-educatie in de Westvlaamse Heuvels', Provincie West-Vlaanderen, 1994, 110 blz., 100 fr.

'De Bergen. Milieu-educatie in de Westvlaamse Heuvels' is een werkboek voor de leerlingen en leerkrachten van de derde graad van het secundair onderwijs. Het project maakt deel uit van de provinciale milieukampagne en is een opvolger van de succesvolle projecten 'Het kan ook net' voor het basisonderwijs en de 'Groene 62' voor de eerste graad van het secundair onderwijs. Het project 'De Bergen' is vakoverschrijdend: het materiaal, inhoudelijk en didactisch opgemaakt volgens de meest recente inzichten inzake milieu-educatie, is bruikbaar in de lessen aardrijkskunde, biologie en geschiedenis. Hogergenoemd werkboek kunt U verkrijgen door storting van 100 fr. op rekeningnummer 091/0098039-95 van de Provincie West-Vlaanderen. Info: 050/40.32.81.

Ruiterpad Westvlaamse heuvels en ruiterpad Mandelvallei, brochures uitgegeven door de Provincie West-Vlaanderen, 1994, 175 fr.

Het Provinciebestuur van West-Vlaanderen wil het toeristisch-recreatief aanbod in West-Vlaanderen kwalitatief verbeteren.

Naast de wandelaars, fietsers en pleziervaarders, worden nu ook de ruiterrecreanten niet vergeten.

Het 'Westvlaamse Ruiterpadennet' creëert verschillende regionale lussen van bewegwijzerde ruiterpaden waarvan telkens een brochure met kaart en omschrijving wordt uitgegeven. In de allerlaatste fase zullen de regio's verbonden worden zodat een compleet 'Westvlaams Ruiterpadennet' de provincie doorkruist.

Dankzij Interreg-projecten zowel in het zuiden als in het noorden van West-Vlaanderen, zal het ook mogelijk zijn om vlotter grensoverschrijdend te werken en te voorzien in aansluitingen met Frankrijk en Nederland.

De regio's Westvlaamse Heuvels en de regio Mandelvallei werden reeds bewegwijzerd en thans is ook de beschrij-

ving klaar. (Reeds eerder verscheen ruiterpad Leie-Schelde).

In de brochures worden de wandelingen uitvoerig beschreven. Naast de beschrijving van de kulturele en natuurlijke bezienswaardigheden in de streek worden nuttige adressen van veeartsen, afspanningen en dergelijke opgenomen. De routes zijn aangeduid op topografische kaarten (1/25.000) van het Nationaal Geografisch Instituut.

De brochures zijn verkrijgbaar voor 175 fr. bij de plaatselijke toeristische diensten, Westtoerisme, de Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd en het Provinciebestuur, Dienst Milieu en R.O. Koning Leopold III-laan 41 - 8200 Brugge/Sint-Andries, tel. 050/40 31 11.

De avonturen van een VOC-soldaat. Het dagboek van Carolus van der Haeghe 1699-1705, Jan Parmentier en Ruurdje Laarhoven, Walburg pers, 1994, 208 blz., 910 fr.

Op vrijdag 24 juni 1994 werd het dagboek van Carolus van der Haeghe 'De avonturen van een VOC-soldaat' door het bestuur van de MBZ voorgesteld aan de pers. Tijdens deze gelegenheid werden de eerste exemplaren van het boek overhandigd aan de Gouverneur van West-Vlaanderen en aan de Consul-Generaal van Nederland. Het boek werd uitgegeven door de Lintschoten Vereniging uit Nederland, gespecialiseerd in publikaties over maritieme geschiedenis.

De 'avonturen van een VOC-soldaat' verhaalt de lotgevallen van de Vlaming Carolus Van der Haeghe, die na een ongelukkige liefdesaffaire, in 1699 als soldaat op een schip van de Verenigde Oostindische Compagnie belandt. De auteurs volgen Carolus aan de hand van zijn dagboek tijdens zijn omzwervingen in Batavia, de Filipijnen en Japan. Dit zeer levendige en boeiend geschreven relaas geeft een unieke kijk op de levenswandel van een vrijbuiters in het Zuidoost-Azië van rond 1700.

Voor meer informatie omtrent dit dagboek kunt U terecht bij Madelon Mouw (tel.: 05750-10522, fax 05750-41025).

Eerste volcontainerschip in Zeebrugge

Op dinsdag 16 augustus 1994 stelde Cast te Zeebrugge haar eerste volcontainerschip de 'Cast Elk' aan de pers voor. In het kader van een rationalisatieplan besloot de Canadese rederij de transatlantische dienst verder uit te bouwen met volcontainerschepen en af te zien van het conbulkerprincipe waarbij containers aan boord van bulkcarriers worden verscheept.

Vier hypermoderne containerschepen van de Zwitserse rederij Norasia werden ingehuurd. Zodra de nieuwe schepen in de rotatie zijn ingeschakeld (tegen eind november) worden de vijf conbulkers uit de vaart genomen.

De 'Cast Elk', net als haar zusterschepen, werd in 1989 op de Howaldswerke Deutsche Werft te Kiel (Duitsland) gebouwd en heeft een capaciteit van 2.129 TEU. De 'Cast Lynx', 'Cast Wolf' en 'Cast Bear' komen in oktober/november in de vaart.

Met de inzet van de volcontainerschepen kunnen op jaarbasis zo'n 15.500 extra containers worden verscheept. Boekingen wijzen nu reeds uit dat alle schepen zullen volzet zijn. Cast verwacht dit jaar dan ook een behandeling van 170.000 TEU.

Het in de vaart nemen van de volcontainerschepen betekent het einde van Cast als verscheper van bulkgoederen.

De nieuwe schepen zullen wel nog breakbulk (stukgoed zoals ijzeren staal) vervoeren.

Rookgaswassing bij Imog

Op zaterdag 10 september jongstleden werd bij de Intercommunale Maatschappij voor Openbare Gezondheid in het gewest Kortrijk (IMOG) de nieuwe rookgaswassingsinstallatie officieel in dienst gesteld.

Tot nu toe waren de verbrandingsovens voorzien van elektrostatische filters. Bij de strijd tegen emissies zijn echter diverse technieken mogelijk.

Bij Imog werd gestreefd naar een zo zuinig mogelijk verbruik van chemicaliën en energie en het overhouden van zo weinig mogelijk afvalstoffen. Vandaar de keuze voor een natte rookgaswassing. Deze techniek houdt in dat de gassen in drie trappen worden behandeld. In een eerste trap worden de gassen uit de oven verder gekoeld met Leiewater tot ca 65°C. In een tweede trap, de zure trap van de wassing genoemd, wordt in hoofdzaak de chloor en fluor opgenomen in water. Deze chloor ontstaat bij verbranding van plastics en andere zouten, zoals bijvoorbeeld keukenzout in het afval. Bij de derde trap, de basische trap genoemd, wordt de aanwezige zwavel aan de rookgassen onttrokken. De

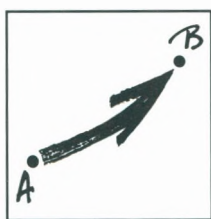
rookgassen worden op deze wijze zeer grondig ontdaan van mogelijke schadelijke stoffen.

De nieuwe installatie bij Imog haalt dan ook voor sommige parameters tot tien maal lagere waarden dan deze gesteld volgens de Vlare-normen.

Verder is de wassing voorzien van een zeer specifieke waterzuivering waarbij het waswater tot zeer strenge waarden wordt gezuiverd. Het slib, afkomstig van de wassing, wordt gestort op een klasse 1 stortplaats. Na zuivering wordt het water in de Leie geloosd. Ook dit water moet voldoen aan strenge Vlaarnormen, inzake het brede gamma van parameters, zoals ondermeer zware metalen, temperatuur, zuurtegraad en dergelijke.

De installatie van de gaswassing wordt integraal met elektronische apparatuur, computers en informatica gestuurd. De investering bedroeg 310 miljoen fr.

Over de kortste afstand tussen een ondernemend bedrijf en zijn bank.

'n Ambitieuw bedrijf kijkt verder dan zijn markt groot is. Vandaar de vele plannen. Plannen voor nieuwe bedrijfsruimtes, meer capaciteit, nieuwe afzetregio's ... Zaken waar doorgaans veel geld mee gemoeid is.

Daarom wil een bedrijfsleider te allen tijde kunnen terugvallen op zijn bank. En dan liefst via de kortste weg. Vandaar de keuze van de ASLK voor een eigen team van bedrijfsadviseurs. Mensen met 'n all round kennis van de KMO-problematiek. Die vanuit die kennis slechts een beperkt aantal bedrijven onder hun hoede nemen. Om zó de 100% service van de ASLK te kunnen leveren.

Uw persoonlijke bedrijfsadviseur werkt zich in in de totaalproblematiek van uw bedrijf. Vanuit die betrokkenheid vertaalt hij uw plannen in degelijk advies en dito oplossingen. Zo begeleidt hij uw aanvraag voor een expansielening. Heeft hij oog voor het rendabel beleggen van kasgelden. En hij adviseert u zelfs inzake verzekeringen die de continuïteit in uw bedrijf zullen verzekeren.

'n Afspraak voor een verkennende kennismaking is zó gemaakt. Via de kortste weg. 'n Telefoontje volstaat.

ASLK

KMO-TEAM WEST-VLAANDEREN

Regio Kortrijk 056/22 75 27 - Regio Brugge 050/44 44 61

KMO-Infonamiddag voeding en plantenteelt

Op 30 september jongstleden organiseerden de GOM-West-Vlaanderen en de Fakulteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Gentse Universiteit een infonamiddag biotechnologie voor bedrijfsleiders van KMO's.

Tijdens deze infonamiddag werden de KMO's ingelicht over de recente evoluties in het biotechnologisch onderzoek en over de praktische toepassingsmogelijkheden die zich op korte termijn hieruit kunnen ontwikkelen. Deze infonamiddag werd opgesplitst in twee parallelle sessies, namelijk 'Biotechnologische Evoluties in de Plantenteelt' en 'Nieuwe Tendenzen in de Voeding'.

In de sessie '*Biotechnologische Evoluties in de Plantenteelt*' werd door het panel verslag uitgebracht over de nieuwe ontwikkelingen in de tuinbouw en de plantenbiotechnologie die werden voorgesteld op vier wereldkongressen die plaatsvonden in 1993 en 1994.

In de sessie '*Nieuwe Tendenzen in de Voeding*' werd ingegaan op recente evoluties inzake 'Novel Foods', 'Functional Foods' en 'Nutraceuticals': definitie en omschrijving, nieuwe processen en producten, wettelijke aspecten en toepassingsmogelijkheden voor KMO's.

Deze infonamiddag werd ingericht als een satelliet aan het achtste internationaal Forum for Applied Biotechnology (FAB) dat plaatsvond van 28 tot 30 september 1994. Voor dit Forum werden meer dan 250 inschrijvingen geregistreerd.

Deelnemers aan de KMO-infonamiddag konden tevens de academische slotzitting van het achtste internationaal Forum for Applied Biotechnology bijwonen, dat in dezelfde zalen plaatsvond op vrijdag 30 september 1994 te 11.30 uur. Minister-President L. Van den Brande van de Vlaamse regering gaf er een toelichting over het Vlaams biotechnologiebeleid.

De Brugse Algemene Bouwonderneming n.v.

Maria van Bourgondiëlaan 29,
8000 Brugge
Tel. (050) 31 41 73

Private, openbare en industriële Bouwwerken
Renovatie- en Restauratiewerken
Vaste meubilering
Schrijnwerk

'Training Management' opleidingsprogramma gestart bij het WES

Op 12 september 1994 is bij het WES het opleidingsprogramma '*Training Management*' gestart ten behoeve van overheidsambtenaren uit ontwikkelingslanden. Het opleidingsprogramma, dat wordt gefinancierd door het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking (ABOS), richt zich specifiek tot ambtenaren die verantwoordelijkheid dragen, binnen hun ministerie, op het vlak van opleiding en training.

De 15 deelnemers aan het programma hebben allen een verantwoordelijke functie in het leiden van opleidingseenheden of -instituten, en staan in voor het koncipiëren, plannen en uitvoeren van opleidingsprogramma's binnen hun ministerie. Op die manier spelen ze een belangrijke rol in de ontwikkeling van het ambtenarenkorps in hun land.

Het programma dat over drie maanden loopt, behandelt de diverse aspecten die bij het management van administratieve eenheden aan bod komen en spitst zich verder toe op het domein van training en opleiding. Dit 'training of

trainers' programma beoogt verder vooral zeer praktijk- en ervaringsgericht te zijn en maakt in belangrijke mate gebruik van de ervaringswereld van de deelnemers. Het uitwisselen van die ervaring tussen de deelnemers is daarbij een belangrijk element in de aangewende methodiek.

De deelnemers uit Azië en Afrika komen uit niet minder dan 13 verschillende landen. De volgende landen zijn onder de deelnemers vertegenwoordigd: Bangladesh, Cambodja, China, Filipijnen, Indonesië, Lesotho, Malawi, Kenya, Mozambique, Tanzania, Thailand, Vietnam en Zambia.

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

Abonnement 1995: 595 fr. (BTW en port inbegrepen).

Buitenland: 750 fr. (port en kosten inbegrepen).

Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publikaties van het jaar.
België 1995: 900 fr. (BTW inbegrepen).
Buitenland: 1.300 fr. (port en kosten inbegrepen).

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland, 1955.*

O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland, 1955.*

G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*

West-Vlaanderen economische groei, 1965, 172 blz.*

Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*
Repertorium Toeleveranciers Kunststoffen en Rubber, 1991, 1.000 fr.

Repertorium Toeleveranciers Metaalsektor, 1994, 1.200 fr.

Repertorium Toeleveranciers Elektrotechniek, 1992, 1.200 fr.

Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen, 1987, 400 fr.

Reeks Wes (BTW en port inbegrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962, 256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare, 1963, 336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964, 189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groepconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tiel, 1968, 410 blz., 297 fr.
- 14 J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.

- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 297 fr.
- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen, 1972, 209 blz., 290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 509 fr.*
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 216 fr.
- 24 Symarindus. De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Oustryve d'Ydewalle, Verzamelde toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220 blz., 445 fr.
- 27 E. Omeij, De Zeevisserij, 1981, 256 blz., 500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen 1982, 400 blz., 774 fr.
- 29 E. Omeij, Kwalitatieve discrepanties in de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz., 819 fr.
- 30 O. Vanneste, Verzamelde toespraken, 1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
- 31 N. Vanhove, J. Theys, West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling, 1990, 468 blz., 1.020 fr.

Reeks facetten van West-Vlaanderen (BTW en port inbegrepen)

- 1 R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge, 1972, 48 blz.*
- 2 C. Vermeersch, Het rekreatief buitenverblijf, 1973, 100 blz., 124 fr.
- 3 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 158 fr.
- 4 Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 92 fr.
- 5 S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 151 fr.
- 6 N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975, 56 blz., 103 fr.
- 7 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 151 fr.
- 8 De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 1975, 80 blz., 151 fr.
- 9 P. Boerjan, De toeristische statistiek in België, 1976, 84 blz., 151 fr.
- 10 S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 124 fr.
- 11 J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 177 fr.
- 12 S. Beernaert, De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen, 1978, 40 blz., 82 fr.
- 13 Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48 blz., 105 fr.

- 14 P. Boerjan, De ontwikkeling van het vakantiegedrag van de Belgische bevolking, 1978, 124 blz., 255 fr.
- 15 Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 129 fr.
- 16 Terreinbehoeften voor Tewerkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 17 Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979, 76 blz., 159 fr.
- 18 Infrastructurale behoeften, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 19 Strukturaalanalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz., 285 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- 21 Strukturaalanalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen, 1982, 156 blz., 314 fr.
- 22 Strukturaalanalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen, 1983, 120 blz., 248 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz., 381 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1984, 56 blz., 124 fr.
- 26 Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek, 1986, 116 blz., 280 fr.
- 27 Marktstrategie voor de Britse toeristische markt, 1986, 176 blz., 600 fr.
- 28 Huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz., 175 fr.
- 29 Het kanaal Zeebrugge-Merendree, Sociaal-economische verantwoording en milieueffectenrapportering, 1987, 112 blz., 250 fr.
- 30 Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- 31 Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz., 85 fr.
- 32 Ready for the tunnel, 1988, 36 blz., 154 fr.
- 33 Hoevertoerisme in de Westhoek, 1989, 88 blz., 226 fr.
- 34 Telekommunikatie morgen - Telematica-diensten en ISDN-netwerk, 1990, 28 blz., 95 fr.
- 35 Strategisch marketingplan voor het toerisme te Knokke-Heist, een toeristisch beleidsactieplan, 1991, 32 blz., 95 fr.
- 36 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88, 1991, 44 blz., 136 fr.
- 37 De economische betekenis van het toerisme te Brugge, 1992, 96 blz., 260 fr.
- 38 Mogelijkheden voor het riviertoeerisme in West-Vlaanderen, 1993, 72 blz., 170 fr.
- 39 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-1991, 1994, 32 blz., 200 fr.

* Uitgeput

DESIMPEL
méér dan 100 jaar ondernemingszin!

 DESIMPEL

thuis in gebakken klei

RC
SYSTEMS

know - how in aluminium

mb

mainil, de bie & partners

reclame-, advies- en creatiebureau

GALERIJ DESKO

kunstgalerie kortemark

bedrijvencomplex roeselare

REMI CLAEYS ALUMINIUM

lichtervelde

hotel & business center hooglede

Hostellerie Abdijhoeve

oudenburg

ZEEBRUGGE, een nieuwe haven voor Europa

**Havenbestuur Brugge-Zeebrugge (M.B.Z. NV)
Louis Coiseaukaai 2
8000 BRUGGE**

**Tel. 050/44.42.11
Fax 050/44.42.24
Tlx. 81.201**